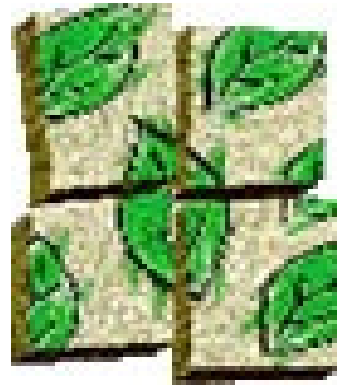

Gemeente Haaren

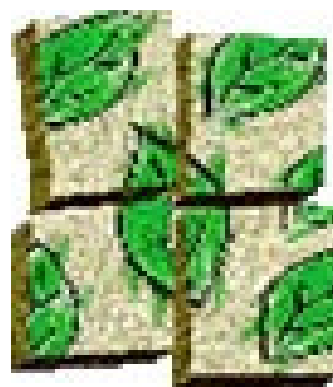
Wet bescherming persoonsgegevens

**Inventarisatie van alle gegevensverwerkingen binnen
de gemeente Haaren en toetsing aan de Wbp**

Karlijn Smulders, 9952975

Haaren, 1 juni 2008

Gemeente Haaren

Wet bescherming persoonsgegevens

**Inventarisatie van alle gegevensverwerkingen binnen
de gemeente Haaren en toetsing aan de Wbp**

**Stagiaire: Karlijn Smulders
Studentnummer: 9952975**

**Locatie opleiding: Tilburg
Stageverlener: Gemeente Haaren
Afstudeermentor: Anne-Marie Paijmans
Eerste afstudeerdocent: Geertje van Schaaijk
Tweede afstudeerdocent: Caro van der Voort**

**Stageperiode: 6 februari tot 1 juni 2008
Datum: 1 juni 2008**

Voorwoord

In het kader van mijn opleiding HBO-Rechten heb ik gedurende mijn afstudeerstage een onderzoek gedaan naar de wijze waarop binnen de gemeente Haaren persoonsgegevens worden verwerkt. De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) is de Nederlandse wet die de privacy van de burgers tracht te waarborgen. Dit onderzoeksrapport dient bij te dragen aan de kwaliteit van de verwerking van persoonsgegevens door de medewerkers van de gemeente Haaren.

Het onderzoek is gehouden van 6 februari tot 1 juni 2008 en is opgesteld in opdracht van de gemeente Haaren.

Graag wil ik van de gelegenheid gebruik maken om Anne-Marie Paijmans en Geertje van Schaaijk te bedanken voor hun begeleiding en opbouwende kritiek tijdens mijn stage. Graag wil ik Anne-Marie Paijmans extra bedanken voor haar hulp bij het stimuleren van de medewerkers voor het invullen van de vragenlijsten.

De Wbp bevat enkele begrippen die voor de toegankelijkheid van de wet nader toegelicht moeten worden. In bijlage I van dit onderzoeksrapport is een omschrijving van deze begrippen gegeven. Het wordt u aanbevolen deze bijlage te lezen voordat u aanvangt met het lezen van dit onderzoeksrapport.

Haaren, 1 juni 2008

Karlijn Smulders

Inhoudsopgave

Samenvatting	6
1 Inleiding	7
§ 1.1 Probleembeschrijving	7
§ 1.2 Doel- en vraagstelling	8
§ 1.3 Onderzoeksmethodiek	9
§ 1.3.1 Onderzoekseenheden	9
§ 1.3.2 Dataverzamelmethode en verwerking	9
§ 1.3.3 Beperkende factoren	10
§ 1.3.4 Betrouwbaarheid en geldigheid	10
§ 1.4 Opbouw rapport	11
2 De Wet bescherming persoonsgegevens	12
§ 2.1 Inleiding	12
§ 2.2 Toepassingsbereik Wbp	12
§ 2.3 Voorwaarden voor het verwerken van persoonsgegevens	13
§ 2.3.1 Doelbinding en gronden	13
§ 2.3.2 Verdere gegevensverwerking	15
§ 2.3.3 Kwaliteitseisen	16
§ 2.4 Verwerking van bijzondere persoonsgegevens	17
§ 2.4.1 Verbod	17
§ 2.4.2 Algemene uitzonderingen	17
§ 2.4.3 Specifieke uitzonderingen	17
§ 2.4.4 Burgerservicenummer	19
§ 2.5 Plichten van de gemeente Haaren	19
§ 2.5.1 Geheimhoudingsplicht	19
§ 2.5.2 Meldingsplicht	20
§ 2.5.3 Informatieplicht	21
§ 2.5.4 Beveiliging	24
§ 2.5.5 Bewaartermijnen	25
§ 2.5.6 Uitzonderingen	25
§ 2.6 Rechten van de burgers	25
§ 2.6.1 Correctierecht	25
§ 2.6.2 Recht van verzet	26
§ 2.6.3 Recht op inzage	26
§ 2.6.4 Besluit in de zin van de Awb	27
§ 2.7 Nadere invulling aan de gegevensverwerking	27
§ 2.7.1 Functionaris voor de gegevensbescherming	27
§ 2.7.2 Gedragscodes	27
§ 2.8 Conclusie	27
3 Sancties	29
§ 3.1 Inleiding	29
§ 3.2 Sancties CBP	29
§ 3.2.1 Bestuurlijke boete	29
§ 3.2.2 Bestuursdwang en dwangsom	30
§ 3.3 Strafrechtelijke sancties	30
§ 3.4 Acties burgers tegen niet naleving Wbp	31
§ 3.4.1 Schadevergoeding	31

	§ 3.4.2	Rechterlijk verbod	31
	§ 3.4.3	Bezwaar	31
	§ 3.5	Conclusie	31
4		Wbp in verhouding tot andere wetgeving	33
	§ 4.1	Inleiding	33
	§ 4.2	Wbp en de Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens	33
	§ 4.3	Wbp en de Wet openbaarheid van bestuur	34
	§ 4.4	Wbp en de Wet bevordering integriteit beoordelingen door het openbaar bestuur	34
	§ 4.5	Wbp en de Archiefwet 1995	35
	§ 4.6	Wbp en de Gemeentewet	37
	§ 4.7	Wbp en de Wet op de ondernemingsraden	38
	§ 4.8	Conclusie	38
5		Omgang Wbp over het algemeen	39
	§ 5.1	Inleiding	39
	§ 5.2	Kritiek op de Wbp	39
	§ 5.3	Bekendheid met de Wbp	40
	§ 5.4	Toezicht en handhaving	41
	§ 5.5	Conclusie	42
6		Omgang Wbp binnen de gemeente Haaren	43
	§ 6.1	Inleiding	43
	§ 6.2	Bekendheid met de Wbp	43
	§ 6.3	Resultaten algemeen	43
	§ 6.4	Informatiesystemen	44
	§ 6.5	Conclusie	45
		Conclusies	46
		Aanbevelingen	49
		Evaluatie	53
		Bronvermelding	54
Bijlagen	I	Begrippen Wbp	59
	II	Organogram gemeente Haaren	62
	III	Vragenlijst Wet bescherming persoonsgegevens	63
	IV	Overzicht gegevensverwerkingen	72
	V	Toelichting Wbp in MT-vergadering	75
	VI	Toelichting Wbp op intranet	76
	VII	Vrijstellingsbesluit	77
	VIII	Meldingen CBP	80

Samenvatting

De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) is sinds september 2001 van kracht. De Wbp schrijft voor aan welke voorwaarden de verwerkingen van persoonsgegevens (verder: gegevensverwerkingen) moeten voldoen. Op de gemeente Haaren vinden veel verschillende gegevensverwerkingen plaats, die moeten voldoen aan de Wbp. De gemeente Haaren wil aan de Wbp voldoen. Om dat te bewerkstelligen wil de gemeente Haaren over een geactualiseerde registratie van gegevensverwerkingen beschikken, zodat getoetst kan worden of ze aan de Wbp voldoen.

De medewerkers van de gemeente Haaren zijn feitelijk belast met de verwerking van persoonsgegevens. Zij dienen daarom op de hoogte te zijn van de voorwaarden en de verplichtingen die de Wbp stelt aan de verwerking van persoonsgegevens.

Om alle gegevensverwerkingen in kaart te brengen is een vragenlijst opgesteld die voor elke gegevensverwerking ingevuld diende te worden ingevuld. In de aparte bijlage zijn alle ingevulde vragenlijsten uitgewerkt. Vervolgens is bekeken of de gegevensverwerkingen aan de Wbp voldoen.

Op grond van dit onderzoek kan geconcludeerd worden dat de Wbp niet correct wordt nageleefd. Voornamelijk de meldingsplicht wordt niet goed nageleefd. Hiervoor kan het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) bestuurlijke boetes opleggen. Tevens dienen reeds gedane meldingen aangepast te worden in het meldingenregister bij het CBP.

Om ervoor te zorgen dat de medewerkers overeenkomstig de Wbp persoonsgegevens verwerken, zijn aanbevelingen gedaan. De belangrijkste aanbevelingen zijn:

- Voor de medewerkers dienen werkprocessen opgesteld te worden van alle processen die voortvloeien uit de Wbp;
- Er dient een Functionaris voor de gegevensbescherming te worden aangesteld;
- De verantwoordelijkheid dient bij de afdelingshoofden te komen liggen;
- Er mag niet standaard een kopie van het identiteitsbewijs worden gemaakt;
- De toegang tot de GIS-viewer (zie paragraaf 6.3) moet aangepast worden;
- De medewerkers dienen zich bewust te zijn van de gevolgen die onrechtmatige gegevensverwerkingen met zich mee kunnen brengen.

De aanbevelingen kunnen ertoe bijdragen dat de gemeente Haaren aan de Wbp voldoet en dat onder andere bestuurlijke boetes van het CBP worden voorkomen.

1 Inleiding

§ 1.1 Probleembeschrijving

Tegenwoordig bestaan er talloze mogelijkheden voor het verwerken van persoonsgegevens. Een nadelig gevolg kan zijn dat er inbreuk wordt gemaakt op de privacy van de burgers van wie de persoonsgegevens worden verwerkt. Velen laten al dan niet bewust persoonsgegevens achter, zonder zich ervan bewust te zijn dat die persoonsgegevens onnodig lang bewaard of verstrekt kunnen worden.¹

Voorheen werden de burgers tegen inbreuk op de privacy beschermd door verschillende onderdelen van de regelgeving, zoals regelgeving betreffende de archivering van overheidsdocumenten en jurisprudentie betreffende onrechtmatige publicatie van persoonsgegevens.² In 1983 is in artikel 10 van de Grondwet de bescherming van de persoonlijke levenssfeer als een grondrecht opgenomen. In dit artikel is tevens bepaald dat de formele wetgever nadere regelgeving op moest stellen ter bescherming van persoonsgegevens. In 1989 is vervolgens de Wet persoonsregistratie (Wpr) van kracht gegaan.

In 1995 werd de Europese richtlijn tot harmonisatie van de regelgeving betreffende het verwerken van persoonsgegevens vastgelegd.³ Informatie wordt tegenwoordig over de hele wereld verspreid en kan vrijwel overal op elk gewenst moment worden geraadpleegd. Het was gewenst om voor het beschermen van persoonsgegevens op internationaal niveau regelgeving op te stellen. Deze richtlijn is in de Nederlandse wetgeving uitgewerkt in de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). De Wbp is sinds september 2001 van kracht. De Wbp heeft, in tegenstelling tot de Wpr, ook betrekking op het verzamelen van persoonsgegevens.

De Wbp schrijft voor aan welke voorwaarden de verwerkingen van persoonsgegevens (verder: gegevensverwerkingen) moeten voldoen. De verantwoordelijke van de gegevensverwerking dient daarbij enkele plichten na te komen. Tevens kent de Wbp de burgers enkele rechten toe. Voldoet de gegevensverwerking niet aan de voorwaarden, dan is er geen sprake van een rechtmatige gegevensverwerking.

Het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) houdt toezicht op de naleving van de Wbp en heeft op grond van artikel 65 en 66 Wbp een drietal sanctiemogelijkheden. Naast het CBP kunnen het openbaar ministerie op grond van artikel 75 Wbp en de burgers op grond van artikel 49 Wbp stappen ondernemen tegen de verantwoordelijke bij niet naleving van de Wbp.

Binnen de gemeente Haaren is de gemeenteraad, het College van Burgemeester en Wethouders (College), de burgemeester of de gemeentesecretaris de verantwoordelijke voor de gegevensverwerkingen.⁴ De afdelingshoofden hebben de bevoegdheden gemandateerd gekregen. De ambtelijke organisatie is daadwerkelijk belast met de verwerking van persoonsgegevens krachtens een gegeven ondermandaat.⁵ De verantwoordelijke dient zich onder andere aan de meldingsplicht te houden. De meldingsplicht houdt in dat de verantwoordelijke

¹ P.T.C. Hoefer-van Dongen, *Jaarverslag 2007*, Den Haag: DeltaHage B.V. 2008, p. 3.

² *Kamerstukken II 1997/98*, 25892, nr. 3, p. 6-7.

³ *Kamerstukken II 1997/98*, 25892, nr. 3, p. 3-5.

⁴ *Kamerstukken II 1997/98*, 25892, nr. 3, p. 57.

⁵ Mandaat- en volmachtregeling gemeente Haaren 2008.

zijn gegevensverwerkingen moet melden bij het CBP voordat met de desbetreffende gegevensverwerking wordt aangevangen. Wijzigingen in de gegevensverwerkingen die van structurele aard zijn, dienen binnen een jaar na de voorafgaande melding te worden gemeld. In het Vrijstellingsbesluit (VB) is een aantal gegevensverwerkingen uitgezonderd van de meldingsplicht. Indien de gemeente niet aan de meldingsplicht voldoet, kan bijvoorbeeld het CBP bestuurlijke boetes opleggen.

De gemeente Haaren heeft in 2003 een inventarisatie van alle gegevensverwerkingen binnen de gemeente laten uitvoeren. Deze inventarisatie heeft ertoe geleid dat enkele gegevensverwerkingen bij het CBP zijn gemeld. Veel gegevensverwerkingen waren op grond van het VB vrijgesteld van de meldingsplicht. Sinds 2003 heeft er geen inventarisatie meer plaats gevonden.

In 2007 heeft het CBP haar taken toegespitst op het doen van onderzoek naar de naleving van de Wbp en het handhavend optreden.⁶ In de praktijk is gebleken dat zowel de burgers als degenen die met de gegevensverwerkingen belast zijn, niet voldoende op de hoogte zijn van de voorwaarden en verplichtingen in de Wbp.⁷ De gemeente Haaren wil aan de Wbp voldoen. Om dat te bewerkstelligen wil de gemeente Haaren over een geactualiseerde registratie van gegevensverwerkingen beschikken. Aan de hand daarvan worden de nodige maatregelen getroffen, zodat de gegevensverwerkingen voldoen aan de Wbp.

§ 1.2 Doel- en vraagstelling

Het doel van het onderzoek is, om in de periode van 6 februari 2008 tot 1 juni 2008 een rapport op te stellen aan de hand waarvan de gemeente Haaren over een geactualiseerde registratie van de verwerkingen van persoonsgegevens kan beschikken, die voldoet aan de Wet bescherming persoonsgegevens.

De medewerkers zijn feitelijk belast met de verwerking van persoonsgegevens. Zij dienen daarom op de hoogte te zijn van de voorwaarden en de verplichtingen die de Wbp stelt aan de verwerking van persoonsgegevens.

De centrale vraag van het onderzoek luidt als volgt:

“In hoeverre verwerken de medewerkers van de gemeente Haaren persoonsgegevens in overeenstemming met de voorwaarden en verplichtingen in de Wbp?”

De volgende onderzoeksvragen dienen beantwoord te worden om een antwoord op de vraagstelling te krijgen:

1. Wat wordt binnen de Wbp verstaan onder het verwerken van persoonsgegevens?
2. a. Op welke gegevensverwerkingen is de Wbp van toepassing?
b. Hoe verhoudt de Wbp zich tot gegevensverwerkingen waarop andere wetgeving van toepassing is?
3. Aan welke voorwaarden moet de verwerking van persoonsgegevens volgens de Wbp voldoen?
4. Welke plichten stelt de Wbp aan de verantwoordelijke van de gegevensverwerkingen?
5. Welke rechten kent de Wbp toe aan de burgers van wie de persoonsgegevens wor-

⁶ P.T.C. Hoefer-van Dongen, *Jaarverslag 2007*, Den Haag: DeltaHage B.V. 2008, p. 3-4.

⁷ G.J. Zwenne e.a., *Eerste fase evaluatie Wet bescherming persoonsgegevens. Literatuuronderzoek en knelpuntanalyse*, Leiden: eLwa@Leiden 2007, p. 126-127.

- den verwerkt?
6. Wat kan de gemeente Haaren krachtens de Wbp zelf regelen om ervoor te zorgen dat de gegevensverwerkingen in overeenstemming met de Wbp plaatsvinden?
 7. Welke sanctiemogelijkheden bestaan er wanneer niet wordt voldaan aan de voorwaarden en verplichtingen in de Wbp?
 8. Hoe wordt over het algemeen de toepassing van de Wbp ervaren?
 9.
 - a. Welke gegevensverwerkingen vinden plaats binnen de gemeente Haaren?
 - b. Voor welke gegevensverwerkingen is een vragenlijst ingevuld?
 - c. Kunnen deze gegevensverwerkingen de toets aan de Wbp doorstaan?

§ 1.3 Onderzoeksmethodiek

§ 1.3.1 Onderzoekseenheden

De medewerkers van de gemeente Haaren beschikken over de nodige informatie, namelijk hoe ze persoonsgegevens verwerken. De medewerkers dienen voor elke gegevensverwerking een vragenlijst in te vullen. Aan de hand van de ingevulde vragenlijst wordt in kaart gebracht welke persoonsgegevens worden verwerkt en of dat in overeenstemming met de Wbp gebeurt.

De gemeente Haaren heeft vier afdelingen, onderverdeeld in secties. Daarnaast heeft de gemeente Haaren een Staf en een Raadsgriffier. De secties, de Staf en de Raadsgriffier zijn voor dit onderzoek benaderd. In bijlage II is een organogram van de organisatie opgenomen.

§ 1.3.2 Dataverzamelmethode en verwerking

Het onderzoek wordt in de volgende fasen uitgevoerd:

Fase 1 Vooronderzoek

Het vooronderzoek omvat een verdieping in de Wbp door het verrichten van literatuurstudie. Over de Wbp is veel informatie te vinden. Bij de bestudering van de informatie en de wet zelf is de Memorie van Toelichting er steeds naast gehouden. Aan de hand van de opgedane informatie is een vragenlijst opgesteld. In hoofdstuk twee tot en met vijf is de bestudeerde informatie uitgewerkt. De vragenlijst is opgenomen in bijlage III.

Fase 2 Inventarisatie: vragenlijst

De gemeente Haaren is belast met diverse (gemeentelijke) taken. Om daar zicht in te krijgen, is een overzicht gemaakt van deze taken.⁸ Het overzicht is opgenomen in bijlage IV. In het overzicht is aangegeven voor welke taken een vragenlijst is ingevuld. De actuele registratie heeft betrekking op die gegevensverwerkingen waarvoor een vragenlijst is ingevuld. Voor de taken waarvoor geen vragenlijst is ingevuld, is aangegeven wat daarvan de reden is. De reden kan zijn dat er geen gegevensverwerking plaatsvindt of dat er geen persoonsgegevens worden verwerkt.

De afdelingshoofden weten welke medewerkers belast zijn met welke gegevensverwerkingen. Zij hebben de vragenlijsten verspreid over de medewerkers van hun afdeling. Om de afdelingshoofden op de hoogte te stellen van het onderzoek, is in het Management Teamvergadering (MT-vergadering), waaraan alle afdelingshoofden deelnemen, een schriftelijke en een mondelinge toelichting gegeven over de Wbp en het onderzoek. De schriftelijke toe-

⁸ Overzicht gemeentelijke taken (gemeente Groningen).

lichting is opgenomen in bijlage V. De mogelijke sancties en gevolgen voor de gemeente Haaren zijn daarbij uitdrukkelijk belicht. Vervolgens is op intranet een stukje tekst over de Wbp, de vragenlijst en informatie over onder andere het verstrekken van persoonsgegevens geplaatst. Het stukje dat op intranet is geplaatst, is opgenomen in bijlage VI.

Voor het invullen van de vragenlijsten is twee weken gegeven. Enkele medewerkers zijn begeleid bij het invullen van de vragenlijsten. Nadat de twee weken waren verstreken, bleek de respons erg laag. In de eerste Juridische Nieuwsbrief is een stukje geplaatst over dit onderzoek en de noodzaak ervan (dit is hetzelfde stukje tekst dat op intranet is geplaatst). Deze brief is vervolgens persoonlijk overhandigd aan de medewerkers met het verzoek om alsnog een vragenlijst in te vullen. Na twee weken bleken nog steeds weinig vragenlijsten te zijn ingevuld. De medewerkers die naar verwachting belast zijn met de verwerking van persoonsgegevens, zijn persoonlijk benaderd met het verzoek de vragenlijst in te vullen. Tevens zijn de afdelingshoofden op de hoogte gesteld van de gegevensverwerkingen waarvan nog geen vragenlijst is ingevuld met de mededeling dat indien binnen twee weken de vragenlijsten niet zijn ingevuld, ervan uit wordt gegaan dat voor die gegevensverwerking geen persoonsgegevens worden verwerkt of dat de desbetreffende gegevensverwerking niet plaatsvindt. De verantwoordelijkheid voor de eventuele gevolgen ligt dan bij het afdelingshoofd.

Fase 3 Verwerken vragenlijsten

Deze fase overlapt fase twee. Nadat de eerste twee weken waren verstreken, is begonnen met het verwerken van de vragenlijsten. De vragenlijsten zijn per afdeling in de afzonderlijke bijlage verwerkt. Op de lijst met gegevensverwerkingen is aangegeven voor welke gegevensverwerking wel en niet een vragenlijst is ingevuld. Overzichtelijk is weergegeven hoe elke gegevensverwerking plaatsvindt. In de aparte bijlage zijn de vragenlijsten verwerkt.

Fase 4 Rapport opstellen

Het opstellen van het rapport omvat:

- Resultaten van de vragenlijsten uitwerken in het rapport;
- Onderzoeksvragen uitwerken in het rapport;
- Conclusie en aanbevelingen opstellen.

§ 1.3.3 Beperkende factoren

Voor dit onderzoek was de medewerking van een groot aantal medewerkers vereist. Het streven was uiteraard dat voor alle gegevensverwerkingen een vragenlijst zou worden ingevuld. Het was echter mogelijk dat niet alle medewerkers hun medewerking verleenden of dat een gegevensverwerking over het hoofd werd gezien. Voor alle gegevensverwerkingen die bekend zijn, is uiteindelijk de volledige medewerking van de medewerkers verkregen. Dit betekent dat van de verspreide vragenlijsten 100% is terug ontvangen. Voor zover bekend zijn er geen gegevensverwerkingen over het hoofd gezien.

De doelstelling heeft betrekking op de gegevensverwerkingen waarvoor een vragenlijst is ingevuld. Aan de hand van deze vragenlijsten is een actuele registratie gemaakt van de gegevensverwerkingen die onder de Wbp vallen.

§ 1.3.4 Betrouwbaarheid en geldigheid

De betrouwbaarheid van de informatie afkomstig van de literatuurstudie wordt gewaarborgd door de Memorie van Toelichting er steeds bij te raadplegen. In de Memorie van Toelichting is immers aangegeven wat de wetgever bedoelde met de wetsartikelen in de Wbp. De betrouwbaarheid van de resultaten wordt gewaarborgd doordat de informatie direct van de me-

dewerkers komt. De afdelingshoofden hebben de medewerkers benaderd die met een of meerdere gegevensverwerkingen werken. Elke vragenlijst is ingevuld door een medewerker die belast en bekend is met de gegevensverwerking waarvoor de vragenlijst is ingevuld. Voor vragen die niet (duidelijk) waren ingevuld, is contact opgenomen met de medewerker die de desbetreffende vragenlijst heeft ingevuld. Door de medewerkers overzichten aan te laten leveren van de persoonsgegevens die ze verwerken, is met zekerheid te zeggen welke persoonsgegevens exact worden verwerkt.

Aangezien de vragenlijsten zijn ingevuld door medewerkers die daadwerkelijk met de gegevensverwerkingen belast zijn, wordt een duidelijk beeld gegeven hoe zij persoonsgegevens in de praktijk verwerken. Aan de hand van de antwoorden is beoordeeld of deze gegevensverwerkingen in overeenstemming met de voorwaarden en verplichtingen in de Wbp plaatsvinden. Door de uitwerking van de literatuurstudie en de ingevulde vragenlijsten is een antwoord gegeven op de doel- en vraagstelling.

§ 1.4 Opbouw rapport

De literatuurstudie is uitgewerkt in hoofdstuk twee tot en met vijf. Om te kunnen beoordelen of de gegevensverwerkingen de toets aan de Wbp kunnen doorstaan, dient eerst de Wbp inhoudelijk te worden belicht. Dat wordt in hoofdstuk twee gedaan. In hoofdstuk drie wordt aangegeven welke sanctiemogelijkheden het CBP, het OM en de burger hebben wanneer de Wbp niet correct wordt nageleefd.

Naast de Wbp heeft de gemeente Haaren te maken met andere wetgeving, waarin regelingen zijn opgenomen met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens. Hoe de verhouding is tussen de Wbp en andere relevante wetgeving wordt besproken in hoofdstuk vier.

Uit de resultaten blijkt onder andere of de medewerkers van de gemeente Haaren de persoonsgegevens overeenkomstig de Wbp verwerken. Maar hoe wordt over het algemeen de Wbp ervaren? Dit wordt belicht in hoofdstuk vijf. In hoofdstuk zes staat de gegevensverwerking binnen de gemeente Haaren centraal. Gelet op het aantal vragenlijsten dat is ingevuld, zijn de vragenlijsten in een afzonderlijke bijlage uitgewerkt.

In de conclusies wordt de vraag beantwoord of de gegevensverwerkingen aan de Wbp voldoen. Uit de conclusies volgen logischerwijs enkele aanbevelingen ter verbetering van de verwerking van persoonsgegevens.

In de voetnoten wordt verwezen naar de informatiebron. Wet- en regelgeving, boeken, artikelen, handleidingen en rapporten worden in de voetnoten volledig vermeld. Andere informatie, afkomstig van internet, worden in de voetnoten aangeduid met het desbetreffende onderwerp. De vindplaats is op onderwerp terug te vinden in de bronvermelding aan het eind van het rapport onder "internetsites".

2 De Wet bescherming persoonsgegevens

§ 2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat nader in op de voorwaarden en verplichtingen die uit de Wbp voortvloeien. Deze voorwaarden en verplichtingen dienen duidelijk te zijn om te kunnen beoordelen of de medewerkers van de gemeente Haaren daaraan voldoen bij het verwerken van persoonsgegevens. Enkele gegevensverwerkingen zijn uitgezonderd van de toepassing van de Wbp (paragraaf 2.2). Indien de Wbp van toepassing is op een gegevensverwerking, dient de gegevensverwerking aan enkele voorwaarden te voldoen. Voldoet de gegevensverwerking niet aan deze voorwaarden, dan is er sprake van een onrechtmatige gegevensverwerking (paragraaf 2.3). Wat hiervan de consequenties kunnen zijn, wordt besproken in hoofdstuk drie.

Bepaalde persoonsgegevens kunnen bij de verwerking ervan een grotere inbreuk op de privacy van de betrokkene opleveren dan “gewone persoonsgegevens”, zoals naam-, adres- en woonplaats-gegevens (naw-gegevens). Bijzondere persoonsgegevens zijn bijvoorbeeld gegevens betreffende iemands gezondheid of politieke gezindheid. Voor de verwerking van deze zogenaamde bijzondere persoonsgegevens is in de Wbp aan een aparte paragraaf opgenomen (paragraaf 2.4).

Daarnaast bevat de Wbp voor de verantwoordelijke van de gegevensverwerking enkele verplichtingen. Een belangrijke plicht is de meldingsplicht. Deze plicht wordt samen met de andere plichten besproken in paragraaf 2.5. Tevens kent de Wbp aan de burgers enkele rechten toe (paragraaf 2.6). Denk bijvoorbeeld aan het recht van inzage. Ten slotte kan de gemeente Haaren nadere invulling geven aan de Wbp door een functionaris voor de gegevensverwerking aan te stellen en/of gedragscodes op te stellen (paragraaf 2.7).

§ 2.2 Toepassingsbereik Wbp

In artikel 2 lid 1 Wbp is bepaald dat de Wbp van toepassing is op (gedeeltelijk) geautomatiseerde gegevensverwerkingen. Worden de persoonsgegevens van een handmatige gegevensverwerking opgenomen in een bestand, dan is de Wbp ook op die gegevensverwerking van toepassing. Een bestand bevat persoonsgegevens die een onderlinge samenhang hebben, is systematisch toegankelijk en heeft betrekking op verschillende personen. Een bestand kan zowel geautomatiseerde als handmatige gegevensverwerkingen bevatten.⁹

Persoonsgegevens die handmatig worden verzameld die vervolgens worden opgeslagen in een computerbestand vallen onder de Wbp.¹⁰ Dit geldt ook voor persoonsgegevens die in een dossierkast worden bewaard en aan de hand van een computerprogramma kunnen worden gevonden.

In artikel 2 lid 2 Wbp staan gegevensverwerkingen waar de Wbp niet op van toepassing is, namelijk:

- Gegevensverwerking ten behoeve van activiteiten met alleen persoonlijke of huishoudelijke doeleinden. Aantekeningen die bijvoorbeeld betrekking hebben op perso-

⁹ T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 37.

¹⁰ L.B. Sauerwein en J.J. Linnemann, *Handleiding voor verwerkers van persoonsgegevens* (Ministerie van Justitie) 2002, p. 15.

nen met wie geregeld contact wordt onderhouden, vallen niet onder de Wbp.¹¹ Worden dergelijke gegevensverwerkingen door meerdere personen gebruikt, dan valt de gegevensverwerking wel onder de Wbp. Registraties die betrekking hebben op de dagelijkse bedrijfsvoering vallen ook onder de werking van de Wbp. Verschillende medewerkers van de gemeente Haaren houden een lijstje bij met contactpersonen van bijvoorbeeld verenigingen. De lijstjes kunnen door meerdere medewerkers worden gebruikt en vallen onder de dagelijkse bedrijfsvoering. De Wbp is van toepassing op deze gegevensverwerkingen;

- Gegevensverwerking door of ten behoeve van inlichtingen- en veiligheidsdiensten als bedoeld in de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2002;
- Gegevensverwerking ten behoeve van de uitvoering van de politietaak als bedoeld in artikel 2 van de Politiewet 1993;
- Gegevensverwerking op grond van de Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (Wet GBA). Aangezien de gemeente Haaren te maken heeft met deze wet wordt in paragraaf 4.2 hierop nader ingegaan;
- Gegevensverwerking ten behoeve van de uitvoering van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens;
- Gegevensverwerking ten behoeve van de uitvoering van de Kieswet. De gemeente Haaren verwerkt ten behoeve van de Kieswet persoonsgegevens. In artikel 34 lid 1 sub b Wet GBA is bepaald dat in de GBA gegevens worden verwerkt die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de Kieswet. Op deze gegevensverwerking is de Wet GBA van toepassing.

§ 2.3 Voorwaarden voor het verwerken van persoonsgegevens

§ 2.3.1 Doelbinding en gronden

De Wbp bevat geen specifieke gedragsvoorschriften. Door aan te geven hoe belangen afgewogen dienen te worden en waarop daarbij gelet dient te worden, laat de Wbp een grote mate van zelfregulering toe.¹² Artikel 6 Wbp vormt een zeer algemene bepaling. Daarin is bepaald dat de verwerking van persoonsgegevens in overeenstemming met de Wbp en op een behoorlijke en zorgvuldige wijze moet plaatsvinden.

In artikel 7 Wbp wordt bepaald dat persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld. Met het begrip “welbepaald” wordt bedoeld dat de omschrijving van het doel of de doeleinden duidelijk moet zijn. Uit de omschrijving moet blijken welke gegevens van belang zijn voor het doel of de doeleinden.¹³ Met “uitdrukkelijk omschreven” wordt bedoeld dat het doeleinde moet zijn omschreven voordat met de betreffende gegevensverwerking wordt aangevangen. De persoonsgegevens worden voor “gerechtvaardigde” doeleinden verzameld als de gegevensverwerking is gebaseerd op een van de gronden in artikel 8 sub a-f Wbp.¹⁴ De gronden voor het verwerken van persoonsgegevens zijn de volgende:

¹¹ T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 58.

¹² *Handelingen II* 1999/2000, 24, p. 1791-1792.

¹³ T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 65.

¹⁴ *Kamerstukken II* 1997/98, 25892, nr. 3, p. 79-80.

- De burger heeft voor de gegevensverwerking zijn ondubbelzinnige toestemming gegeven. Hierbij mag de burger in geen enkel opzicht onder druk hebben gestaan.¹⁵ De toestemming moet betrekking hebben op de gegevens die worden verwerkt. Dit houdt in dat de verantwoordelijke de burger op de hoogte dient te stellen van de gegevensverwerking voordat de burger toestemming heeft gegeven voor de gegevensverwerking. Hierbij dient de burger de nodig specifieke informatie te krijgen (zie paragraaf 2.5.3). Dat de toestemming ondubbelzinnig dient te zijn betekent dat er bij de verantwoordelijke absoluut geen twijfel mag bestaan over de gegeven toestemming van de betrokkene. De toestemming kan blijken uit gedragingen van de burger. Denk bijvoorbeeld bij digitale aanvragen aan het drukken op akkoord/verzenden voor het versturen van de aanvraag. Bij enkele gegevensverwerkingen binnen de gemeente Haaren geeft de burger op deze manier zijn ondubbelzinnige toestemming. Een kapvergunning kan bijvoorbeeld digitaal worden aangevraagd. Ondubbelzinnige toestemming blijkt in ieder geval duidelijk wanneer dat op schrift is bevestigd;
- De gegevensverwerking is noodzakelijk voor de uitvoering van een overeenkomst. Het is noodzakelijk wanneer de overeenkomst, waarbij de burger partij is, zonder de betreffende persoonsgegevens niet kan worden uitgevoerd;¹⁶
- De gegevensverwerking is noodzakelijk voor de uitvoering van een wettelijke plicht, gemeentelijke verordening, etc. Interne regelingen vallen hier niet onder. De verantwoordelijke moet degene zijn die de wettelijke verlichting na moet komen.¹⁷ Daarnaast moet ook hier de wettelijke plicht niet goed uitgevoerd kunnen worden zonder de gegevensverwerking;
- De gegevensverwerking is noodzakelijk ter vrijwaring van een vitaal belang van de burger. Dit is bijvoorbeeld aan de orde wanneer de betrokkene bewusteloos is en de verwerking van zijn of haar persoonsgegevens noodzakelijk is voor een goede medische hulpverlening;¹⁸
- De gegevensverwerking is noodzakelijk voor de uitvoering van een publiekrechtelijke taak. Een publiekrechtelijke taak is krachtens de wet opgedragen en behoort specifiek tot het bestuursorgaan toe. Hierbij kan gedacht worden aan het behandelen van bezwaarschriften en het verlenen van een bouwvergunning. Deze grond zal voornamelijk van toepassing zijn voor de gemeente Haaren;¹⁹
- De gegevensverwerking is noodzakelijk vanwege een gerechtvaardigd belang van de verantwoordelijke of een derde. Er is sprake van een gerechtvaardigd belang wanneer de persoonsgegevens noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van bepaalde activiteiten van de verantwoordelijke of derden en het niet op een andere manier kan of met minder gegevens.²⁰ Hierbij dient wel een afweging gemaakt te worden tussen het belang van de burger en het belang van de verantwoordelijke of de derde.

¹⁵ L.B. Sauerwein en J.J. Linnemann, *Handleiding voor verwerkers van persoonsgegevens* (Ministerie van Justitie) 2002, p. 21-22.

¹⁶ L.B. Sauerwein en J.J. Linnemann, *Handleiding voor verwerkers van persoonsgegevens* (Ministerie van Justitie) 2002, p. 22.

¹⁷ T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 66-67.

¹⁸ T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 67.

¹⁹ T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 67.

L.B. Sauerwein en J.J. Linnemann, *Handleiding voor verwerkers van persoonsgegevens* (Ministerie van Justitie) 2002, p. 24.

²⁰ L.B. Sauerwein en J.J. Linnemann, *Handleiding voor verwerkers van persoonsgegevens* (Ministerie van Justitie) 2002, p. 24-25.

Op grond van artikel 8 EVRM geldt het proportionaliteitsbeginsel.²¹ Een gegevensverwerking is gerechtvaardigd als het is gebaseerd op een van voornoemde gronden. Indien dat het geval is, dient het belang van de burger afgewogen te worden tegen het doel van de gegevensverwerking. Dit houdt in dat inbreuken op het belang van de burger niet onevenredig mogen zijn in verhouding tot het beoogde doel. Naast het proportionaliteitsbeginsel speelt het subsidiariteitsbeginsel een rol. De verantwoordelijke dient zo min mogelijk inbreuk op de privacy van de burger te maken. Dit houdt in dat het beoogde doel van de gegevensverwerking op de minst nadelige wijze voor de burger moet worden bereikt.

§ 2.3.2 Verdere gegevensverwerking

Artikel 9 lid 1 Wbp sluit aan op artikel 7 Wbp aan door te bepalen dat persoonsgegevens niet verder mogen worden verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met het doel of de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen. De gegevens mogen wel verder worden verwerkt voor andere doeleinden dan ze in eerste instantie zijn verkregen, mits dat doel niet in strijd is met het eerste doel.²²

Het is toegestaan persoonsgegevens verder te verwerken als dat gebaseerd is op een van de gronden in artikel 8 Wbp. In artikel 9 lid 2 Wbp worden enkele maatstaven gegeven aan de hand waarvan de verantwoordelijke kan toetsen of de verdere gegevensverwerking onverenigbaar is, namelijk:

- De mate van verwantschap tussen het doel van de beoogde verwerking en het doel waarvoor de gegevens zijn verkregen. Verdere verwerking van persoonsgegevens is verenigbaar met het doel waarvoor ze zijn verkregen als de doeleinden nauw verwant zijn;
- De aard van de betreffende gegevens. Hierbij dient de verantwoordelijke te bekijken of er bijzondere persoonsgegevens worden verwerkt (hierover meer in paragraaf 2.6);
- De mogelijke gevolgen van de beoogde verwerking voor de burger. De gegevensverwerking wordt als snel als onverenigbaar gezien als de verdere verwerking gebruikt wordt om een beslissing over de burger te nemen, welke bijvoorbeeld gevolgen heeft voor hem op maatschappelijk gebied;²³
- De wijze waarop de gegevens zijn verkregen;
- Welke passende voorwaarden er zijn genomen om de privacy van de burger te beschermen.

De verdere verwerking voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden is wel toegestaan, ook al zijn de gegevens niet voor die doeleinden verzameld. Artikel 9 lid 3 Wbp bepaalt dat er dan wel passende maatregelen moeten zijn getroffen, zodat de verdere verwerking alleen voor deze doeleinden plaatsvindt. Wanneer uit hoofd van een ambt, beroep of wettelijk voorschrift sprake is van een geheimhoudingsplicht en de gegevensverwerking daarmee in strijd is, is de gegevensverwerking niet toegestaan krachtens artikel 9 lid 4 Wbp.

Het doorgeven van persoonsgegevens, mits voldaan aan de voorwaarden van de Wbp, naar landen binnen de Europese Unie (EU) is toegestaan.²⁴ Doorgifte van persoonsgegevens naar landen buiten de EU is ingevolge artikel 76 lid 1 Wbp slechts toegestaan als het betref-

²¹ T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 17.

²² *Kamerstukken II* 1997/98, 25892, nr. 3, p. 79.

²³ L.B. Sauerwein en J.J. Linnemann, *Handleiding voor verwerkers van persoonsgegevens* (Ministerie van Justitie) 2002, p. 26.

²⁴ L.B. Sauerwein en J.J. Linnemann, *Handleiding voor verwerkers van persoonsgegevens* (Ministerie van Justitie) 2002, p. 54-56.

fende land een passend beschermingsniveau biedt. Voor bepaalde landen buiten de EU heeft de Europese Commissie besloten dat ze een passend beschermingsniveau waarborgen.²⁵ Op grond van artikel 78 Wbp kan de Minister van Justitie de doorgifte van persoonsgegevens naar landen buiten de EU verbieden. Voor andere landen buiten de EU dient de verantwoordelijke zelf te beoordelen of het betreffende land een passend beschermingsniveau waarborgt. Blijkt er geen sprake te zijn van een passend beschermingsniveau, dan mogen persoonsgegevens toch worden doorgegeven als sprake is een van de punten in artikel 77 lid 1 Wbp, namelijk:

- De burger heeft zijn ondubbelzinnige toestemming gegeven;
- Het is noodzakelijk voor het sluiten of het uitvoeren van een overeenkomst tussen de burger en de verantwoordelijke of in het belang van de betrokkene;
- Het is noodzakelijk voor een zwaarwegend algemeen belang of voor een gerechtelijke procedure;
- Het is noodzakelijk voor een vitaal belang van de betrokkene;
- De doorgifte plaatsvindt vanuit een openbaar register dat bij wettelijk voorschrift is ingesteld.

Persoonsgegevens mogen eveneens worden doorgegeven naar landen buiten de EU als de verantwoordelijke een vergunning voor de doorgifte heeft. Op advies van het CBP kan de Minister van Justitie op grond van artikel 77 lid 2 een vergunning voor de doorgifte verlenen.

De gemeente Haaren heeft op haar website persoonsgegevens van het bestuur staan. Deze gegevens kunnen over de hele wereld geraadpleegd worden. Onduidelijk was of in dit geval sprake is van doorgifte van de persoonsgegevens. Het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen heeft hierover een uitspraak gedaan.²⁶ De publicatie van persoonsgegevens op een website wordt niet beschouwd als doorgifte naar een ander land.

§ 2.3.3 Kwaliteitseisen

In artikel 11 lid 1 Wbp is bepaald dat de gegevensverwerking toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig is, gelet op de doeleinden waarvoor de betreffende gegevensverwerking plaatsvindt. “Toereikend” houdt in dat er niet te weinig persoonsgegevens mogen worden verwerkt, dan voor het beoogde doel noodzakelijk is.²⁷ De verantwoordelijke dient een juist, en geen onvolledig, beeld van de burger te krijgen. De persoonsgegevens dienen tevens “ter zake dienend” te zijn, oftewel de persoonsgegevens mogen niet overbodig zijn. Dat de persoonsgegevens niet “bovenmatig” mogen zijn, houdt in dat de persoonsgegevens niet gedetailleerder mogen zijn dan noodzakelijk is voor het beoogde doel. Voor het beoogde doel moeten de persoonsgegevens dus adequaat zijn.

Krachtens artikel 11 lid 2 Wbp dienen de persoonsgegevens, gelet op de doeleinden, nauwkeurig en juist te zijn. De verantwoordelijke dient hiervoor de nodige maatregelen te treffen. Bedoeld wordt dat de persoonsgegevens worden verwerkt zoals ze worden aangereikt. Er wordt niet vereist dat de persoonsgegevens geverifieerd worden.

²⁵ T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007 (Lijst van landen met een passend beschermingsniveau (anno mei 2007)).

²⁶ HvJ EG 6 november 2003, zaak C-101/01 (Lindqvist).

²⁷ L.B. Sauerwein en J.J. Linnemann, *Handleiding voor verwerkers van persoonsgegevens* (Ministerie van Justitie) 2002, p. 27-28.

Kamerstukken II 1997/98, 25892, nr. 3, p. 96-97.

§ 2.4 Verwerking van bijzondere persoonsgegevens

§ 2.4.1 Verbod

In artikel 16 Wbp is bepaald dat het verboden is bijzondere persoonsgegevens te verwerken. Onder bijzondere persoonsgegevens vallen strafrechtelijke persoonsgegevens en persoonsgegevens over onrechtmatig/hinderlijk gedrag waarvoor een rechterlijk verbod is opgelegd. Bijzondere persoonsgegevens zijn tevens alle gegevens betreffende iemands:

- Godsdienst/levensovertuiging;
- Ras;
- Politieke gezindheid;
- Gezondheid;
- Seksuele leven;
- Lidmaatschap van een vakvereniging.

Op deze categorieën zijn specifieke uitzonderingen gemaakt. De uitzonderingen waar de medewerkers van de gemeente Haaren mee te maken kunnen krijgen, zullen in deze paragraaf worden besproken. Er gelden ook algemene uitzonderingen, die op alle bijzondere persoonsgegevens van toepassing zijn. Deze zullen eerst worden besproken.

§ 2.4.2 Algemene uitzonderingen

De algemene uitzonderingen hebben betrekking op alle bijzondere persoonsgegevens. In artikel 23 lid 1 Wbp is bepaald dat bijzondere persoonsgegevens wel mogen worden verwerkt als:²⁸

- de burger zijn uitdrukkelijke toestemming geeft. De burger dient expliciet toestemming te geven voor de betreffende gegevensverwerking. Dit kan in woord, schrift of uitdrukking geuit worden. Deze algemene uitzondering zal voornamelijk van toepassing zijn op de gemeente Haaren;
- de persoonsgegevens door de burger zelf openbaar zijn gemaakt. De intentie om de persoonsgegevens openbaar te maken moet duidelijk zijn;
- de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de vaststelling, uitoefening of verdediging van een recht in een gerechtelijke procedure. Hierbij kan gedacht worden aan het verwerken van persoonsgegevens van de wederpartij ter verdediging van de eigen positie;
- de gegevensverwerking is noodzakelijk voor een volkenrechtelijke verplichting;
- de gegevensverwerking is noodzakelijk voor een zwaarwegend belang. De gegevensverwerking is bij wet bepaald of het CBP heeft ontheffing verleend.

§ 2.4.3 Specifieke uitzonderingen

In artikel 18 tot en met 22 Wbp is per categorie van bijzondere persoonsgegevens uitzonderingen gemaakt op het verbod.

Persoonsgegevens betreffende iemands ras mogen alleen worden verwerkt voor identificatiedoeleinden of ten behoeve van een voorkeursbeleid. De gegevensverwerking voor identificatiedoeleinden is alleen toegestaan als de identificatie niet op een andere manier kan plaatsvinden. Er mag dus niet zomaar een kopie van het identiteitsbewijs worden gemaakt. Het tonen van een identiteitskaart is voor identificatie vaak voldoende.

²⁸ Kamerstukken II 1997/98, 25892, nr. 3, p. 122-127.

Dat identificatie aan de hand van een identiteitskaart in sommige gevallen nodig kan zijn, laat het volgende voorbeeld zien²⁹:

Vliegveld beveiliging: Mag ik uw naam s.v.p.

Jongeman: Batman.

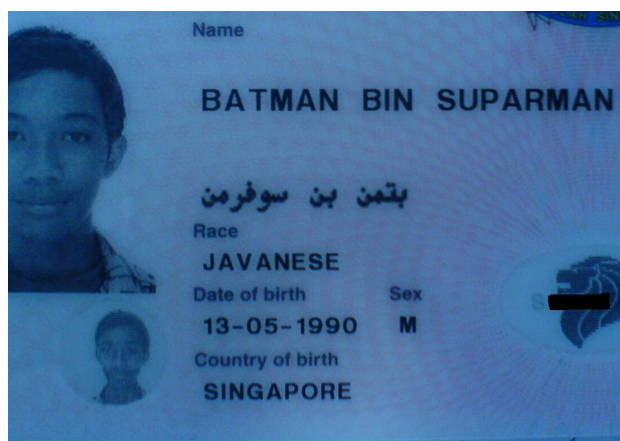
Vliegveld beveiliging: Mag ik uw voornaam s.v.p.

Jongeman: Mijn naam is Batman.

Vliegveld beveiliging: U bent in een jolige bui. Ok, wat is uw achternaam?

Jongeman : Superman.

Vliegveld beveiliging: Ok, arresteer deze man.

Er geldt geen verbod op het verwerken van persoonsgegevens over iemands politieke gezindheid in verband met het vervullen van functies in bestuursorganen. Deze persoonsgegevens kunnen van belang zijn bij het beoordelen of iemand geschikt is voor een bepaalde functie.³⁰ In dit geval geldt een zwaarwegend belang voor het verwerken van persoonsgegevens betreffende iemands politieke gezindheid. De gemeente heeft hiermee te maken bij het benoemen van de burgemeester en de wethouders.

Persoonsgegevens betreffende iemands gezondheid mogen door een bestuursorgaan worden verwerkt. Dit mag echter uitsluitend voor een goede uitvoering van wettelijke voorschriften, pensioenregelingen, collectieve arbeidsovereenkomsten of voor de reïntegratie/begeleiding van werknemers in verband met ziekte of arbeidsongeschiktheid. Dit komt voor bij de gegevensverwerkingen van de sectie Sociale Zaken en bij gegevensverwerkingen ten behoeve van de medewerkers van de gemeente Haaren.

Strafrechtelijke persoonsgegevens en persoonsgegevens over onrechtmatig/hinderlijk gedrag mogen worden verwerkt ten behoeve van de beoordeling van een verzoek van de burger om een beslissing over hem/haar te nemen of aan hem/haar een prestatie te leveren. De verwerking is tevens toegestaan door de verantwoordelijke voor de bescherming van zijn belangen betreffende strafbare feiten die naar verwachting jegens hem of jegens medewerkers van hem zullen worden gepleegd. In andere wetgeving kan bepaald zijn dat strafrechtelijke persoonsgegevens mogen worden opgevraagd, zoals het Besluit justitiële gegevens. Met de verwerking van strafrechtelijke gegevens heeft de gemeente Haaren te maken, bijvoorbeeld bij het afhandelen van een vergunningaanvraag op grond van de Drank- en Horecawet.

²⁹ Batman Bin Suparman (Weird Asia News).

³⁰ *Kamerstukken II 1997/98, 25892, nr. 3, p. 107.*

§ 2.4.4 Burgerservicenummer

In de Wbp is een aparte regeling opgenomen met betrekking tot de verwerking van identificatienummers. Het meest bekende identificatienummer is het burgerservicenummer (BSN), voorheen sofinummer. Krachtens artikel 24 lid 1 Wbp mogen identificatienummers worden verwerkt als dat nummer bij de wet is voorgeschreven en het nodig is voor de uitvoering van de betreffende wet dan wel voor doeleinden bij die wet gesteld. De algemene uitzonderingen in paragraaf 2.4.2 om bijvoorbeeld het BSN te verwerken met de uitdrukkelijke toestemming van de burger, zijn niet van toepassing.

De gemeente Haaren mag op grond van de Wet algemene bepalingen burgerservicenummer (Wabb) voor de uitvoering van hun taak, het BSN gebruiken bij het verwerken van persoonsgegevens.³¹ Dit is vastgelegd in artikel 10 Wabb. In dit artikel staat niet dat het BSN verwerkt moet worden. De Wabb wordt beschouwd als een bijzondere wet ten opzichte van de Wbp en gaat voor op artikel 24 Wbp. Andere instanties dan de overheid zijn wel beperkt tot artikel 24 Wbp. In andere wetgeving kan de verwerking van het BSN door de gemeente verplicht zijn gesteld, zoals de Wet Werk en Bijstand (WWB).

In artikel 18 lid 1 Wabb is verplicht gesteld om algemene informatie over het gebruik van het BSN bekend te maken. Dit wordt gedaan middels de website www.burgerservicenummer.nl. Op deze website is terug te vinden waarvoor het BSN wordt gebruikt, door wie het BSN wordt gebruikt, welke persoonsgegevens worden vastgelegd en aan wie de persoonsgegevens worden uitgewisseld. Overheidsorganen zijn verplicht zelf de informatie aan te leveren waaruit blijkt voor welke gegevensverwerkingen het BSN wordt gebruikt.

Op een identiteitskaart staat onder andere het BSN, nationaliteit en het ras (pasfoto) vermeld. Het maken van een kopie van het identiteitsbewijs of het overnemen van deze gegevens is niet zomaar toegestaan. Het CBP heeft tegenwoordig het standpunt ingenomen dat, wanneer de identificatie bij de wet is verplicht, voor de efficiency een kopie van het identiteitsbewijs mag worden gemaakt als dat in overleg met de burger gebeurt.³² Dit doet zich onder andere voor bij de uitvoering van de WWB door de sectie Sociale Zaken. In de WWB is de identificatie van de burger verplicht gesteld, maar het kopiëren van het identiteitsbewijs niet.

§ 2.5 Plichten van de gemeente Haaren

§ 2.5.1 Geheimhoudingsplicht

De medewerkers van de gemeente Haaren hebben op grond van artikel 12 lid 2 jo 15 Wbp een geheimhoudingsplicht met betrekking tot de gegevens die zij verwerken. Wanneer een wettelijk voorschrift of hun taak dwingt tot openbaarmaking, zoals de Wet openbaarheid van bestuur (Wob), geldt de geheimhoudingsplicht niet. In paragraaf 4.3 wordt nader ingegaan op de Wob.

³¹ *Handleiding voor de gebruiker van het burgerservicenummer* (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) 2007, p.5-6, 18.

³² Medewerker CBP.

Sociale diensten: bijstandsdossier en privacy. Samenvatting van de bevindingen in het dossieronderzoek bij drie sociale diensten (College Bescherming Persoonsgegevens) 2002, p.6.

§ 2.5.2 Meldingsplicht

Voordat met een gegevensverwerking wordt aangevangen, dient krachtens artikel 27 Wbp een geheel of gedeeltelijke geautomatiseerde gegevensverwerking gemeld te worden door de verantwoordelijke bij het CBP. Artikel 28 lid 1 Wbp geeft aan waaruit de melding bestaat:

- De naam en adres van de verantwoordelijke;
- Het doel of de doeleinden;
- De categorie(ën) van betrokkenen;
- De ontvangers aan wie de persoonsgegevens worden verstrekt;
- De voorgenomen doorgifte van de persoonsgegevens naar landen buiten de EU;
- Een algemene beschrijving van de voorgenomen maatregelen om de beveiliging te waarborgen.

Het doel van de melding is om de transparantie te bevorderen.³³ Burgers kunnen controleren welke persoonsgegevens worden verwerkt en voor welk doel of welke doeleinden ze worden verwerkt. Eventueel kunnen de burgers gebruik maken van hun rechten (paragraaf 2.6). De controle kan plaatsvinden aan de hand van het openbaar register waarin de meldingen zijn opgenomen. Daarnaast is het dankzij de meldingen voor het CBP mogelijk de verantwoordelijke te controleren. Het CBP kan nagaan of de verantwoordelijke in overeenstemming met de Wbp persoonsgegevens verwerkt en of de melding is gedaan voordat met de gegevensverwerking wordt aangevangen.³⁴ Het recht op inzage van de burger (paragraaf 2.6.3) bevordert eveneens de transparantie.

De verwerking heeft ingevolge artikel 1 sub b Wbp betrekking op een handeling of een geheel van handelingen. Dit betekent dat niet elke verwerkingshandeling apart hoeft te worden gemeld.³⁵ Kunnen een aantal verwerkingshandelingen in het maatschappelijk verkeer als een eenheid worden gezien, dan mogen ze in één melding worden gemeld. Hebben verschillende gegevensverwerkingen samenhangende doeleinden, dan mogen zij samen worden gemeld.³⁶ Een voorbeeld hiervan is het verlenen van een vergunning en het innen van de gelden voor de vergunning.

Sommige gegevensverwerking worden voordat ze worden gebruikt, onderworpen aan een voorafgaand onderzoek door het CBP. Het voorafgaand onderzoek leidt tot een niet-bindend advies over de rechtmatigheid van de gegevensverwerking. Om het CBP een voorafgaand onderzoek te kunnen laten verrichten, dient de betreffende gegevensverwerking gemeld te worden bij het CBP.³⁷ Bij de melding dient aangegeven te worden dat een voorafgaand onderzoek moet worden verricht. De gevallen waarin een voorafgaand onderzoek wordt verricht staan opgesomd in artikel 31 Wbp:

- Het BSN wordt gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het is verzameld. Daarbij moet het de bedoeling zijn om aan de hand van het BSN meerdere gegevensverwerkingen van meerdere verantwoordelijken aan elkaar te koppelen. Is de gegevensverwerking wettelijk toegestaan, dan is op grond van artikel 24 lid 1 Wbp een voorafgaand onderzoek niet nodig;

³³ M.J. van Pomeroy, 'Het gebruik van persoonsgegevens in de gemeentepraktijk', *de Gemeentestem* 2006, p.331.

³⁴ Informatieblad Melden en vrijstellingen (CBP).

³⁵ *Kamerstukken II* 1997/98, 25892, nr. 3, p. 133.

³⁶ T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 138.

³⁷ T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 481-482 (Toelichting bij meldingsformulier verwerking persoonsgegevens).

- De gegevensverwerking is gebaseerd op de eigen waarneming zonder de burgers daarvan op de hoogte te hebben gebracht. Dit kan zich voordoen bij cameratoezicht;³⁸
- Strafrechtelijke gegevens of gegevens over onrechtmatig of hinderlijk gedrag worden door de verantwoordelijke ten behoeve van derden verwerkt zonder daarvoor een vergunning te hebben op grond van de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus.

Persoonsgegevens die zijn opgenomen in een openbaar register, zoals het Kadaster, hoeven niet te worden gemeld. Dit geldt ook voor gegevensverwerkingen die krachtens het Vrijstellingsbesluit (VB) zijn vrijgesteld van de meldingsplicht.³⁹ In het VB komen gegevensverwerkingen voor die regelmatig plaatsvinden, waarvan men over het algemeen op de hoogte is dat zij plaatsvinden en waarvan een inbreuk op de privacy van de betrokkene voldoende gewaarborgd is. Hierbij kan gedacht worden aan gegevensverwerkingen ten behoeve van de personeelsadministratie. Gegevensverwerkingen die zijn vrijgesteld van de meldingsplicht dienen wel aan de eisen van de Wbp te voldoen. In het VB is bij elke vrijgestelde gegevensverwerking concreet aangegeven welke persoonsgegevens verwerkt mogen worden, voor welk doel of welke doeleinden de persoonsgegevens mogen worden verwerkt, aan wie de persoonsgegevens mogen worden verstrekt en hoe lang de persoonsgegevens uiterlijk bewaard mogen worden. In bijlage VII is een overzicht opgenomen van welke gegevensverwerkingen zijn vrijgesteld van de meldingsplicht.

De melding kan gedaan worden bij het CBP of bij de functionaris voor de gegevensverwerking (FG). In paragraaf 2.7.1 meer over de FG. De melding bij het CBP kan via het meldingsformulier of via het meldingsprogramma. Het CBP bekijkt of de melding volledig is en plaatst de melding vervolgens in een openbaar register op de website van het CBP. In bijlage VIII is een overzicht opgenomen welke gegevensverwerkingen bij het CBP zijn gemeld door de gemeente Haaren.⁴⁰ Artikel 28 lid 3 Wbp bepaalt dat wijzigingen in de gegevensverwerking die structureel zijn binnen een jaar na de voorafgaande melding moeten worden gemeld. Dit geldt voor wijzigingen in het doel of de doeleinden van de gegevensverwerking, betrokkenen, ontvangers, beveiligingsmaatregelen en/of de verstrekking aan landen buiten de Europese Unie. Vindt er een wijziging plaats in de naam en/of het adres van de verantwoordelijke, dan moet dat binnen een week worden gemeld.

§ 2.5.3 Informatieplicht

Op de verantwoordelijke rust een informatieplicht. Dit houdt in dat de burger geïnformeerd moet worden over wat er met zijn persoonsgegevens wordt gedaan. De reden voor de informatieverstrekking aan de burger is het transparantiebeginsel. Het transparantiebeginsel betekent dat de burger na moet kunnen gaan of zijn persoonsgegevens worden verwerkt. Daarnaast is het van belang voor het waarborgen van een rechtmatige gegevensverwerking op grond van artikel 6 Wbp.⁴¹

Artikel 33 lid 1 Wbp bepaalt dat de burger niet hoeft te worden geïnformeerd als hij op de hoogte is of op de hoogte kan zijn van de gegevensverwerking. Beschikt de betrokkene over de informatie (zie “omvang informatieplicht”), dan mag de verantwoordelijke ervan uitgaan

³⁸ Informatieblad Voorafgaand onderzoek (CBP).

³⁹ Informatieblad Melden en vrijstellingen (CBP).

⁴⁰ Meldingenregister (CBP).

⁴¹ T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 154.

dat de betrokkene op de hoogte is.⁴² De verantwoordelijke mag er ook van uitgaan dat de burger op de hoogte is, als de burger dat uit een verklaring (in woord of op schrift) of een gedraging laat blijken. Afhankelijk van de omstandigheden mag de verantwoordelijke ervan uitgaan dat de burger op de hoogte is van de informatie.⁴³ Van sommige gedragingen en/of verklaringen van de burger mag in het maatschappelijk verkeer ervan uit worden gegaan dat de betrokkene op de hoogte is.

In de Memorie van Toelichting bij de Wbp wordt benadrukt dat de Wbp strenger is dan zijn voorganger, de Wpr, wat betreft de informatieplicht. De burger hoeft niet te achterhalen wie de verantwoordelijke is en voor welk doel of welke doeleinden de gegevensverwerking plaatsvindt. De informatie moet de burger dus aangereikt worden.

In artikel 33 en 34 Wbp is aangegeven wat de omvang van de informatieplicht is, op welk moment de informatie verstrekt moet worden en op welke wijze de informatieverstrekking plaats mag vinden.

Omvang informatieplicht

De burger moet op de hoogte worden gebracht van wie de verantwoordelijke is en voor welk doel of welke doeleinden de persoonsgegevens worden verzameld. Er geldt in sommige gevallen een uitgebreidere informatieplicht, afhankelijk van⁴⁴:

- de aard van de persoonsgegevens. Hoe gevoeliger de gegevens zijn, hoe uitgebreider de informatieplicht;
- de omstandigheden waaronder zij worden verkregen. Wanneer de persoonsgegevens afkomstig zijn van derden, kan het zijn dat een uitgebreidere informatieplicht geldt. Dat is het geval als de burger niet op de hoogte is dat derden de persoonsgegevens verstrekken;
- de verwachting van de burger. Er geldt een uitgebreidere informatieplicht als het gebruik van de persoonsgegevens anders is dan de burger redelijkerwijs mag verwachten;
- het gebruik dat ervan wordt gemaakt (de verdere verwerking). De gevolgen van de gegevensverwerking voor de burger kunnen met zich meebrengen dat de verantwoordelijke een uitgebreidere informatieplicht heeft.

Moment informatieverstrekking

Het moment waarop de informatie verstrekt moet worden, is afhankelijk van wie de persoonsgegevens afkomstig zijn:

- Persoonsgegevens zijn afkomstig van de burger. De verantwoordelijke verstrekt de burger vóór het moment van het verkrijgen van de persoonsgegevens de informatie. Worden de persoonsgegevens middels een formulier verkregen, dan kan de informatie op het formulier worden vermeld.⁴⁵
- De persoonsgegevens zijn afkomstig van een derde of uit eigen observatie. In dit geval dient de informatie verstrekt te worden op het moment dat de persoonsgegevens worden vastgelegd. Is het de bedoeling dat de persoonsgegevens uitsluitend aan een

⁴² *Kamerstukken II 1997/98, 25892, nr. 3, p. 150-151.*

⁴³ Medewerker CBP.

T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 155.

L.B. Sauerwein en J.J. Linnemann, *Handleiding voor verwerkers van persoonsgegevens* (Ministerie van Justitie) 2002, p. 35

⁴⁴ Informatieblad Informatieplicht (CBP).

⁴⁵ *Kamerstukken II 1997/98, 25892, nr. 3, p. 152.*

derde worden verstrekt, dan wordt uiterlijk op het moment van de eerste verstrekking de burger op de hoogte gebracht.

Wijze informatieverstrekking

De betrokkene dient de beschikking te krijgen over de informatie.⁴⁶ De informatie kan in woord of op schrift worden medegedeeld. De bedoeling is dat de burger daadwerkelijk over de informatie beschikt. Ook hier is de wijze van gegevensverstrekking afhankelijk van de herkomst van de persoonsgegevens:

- Persoonsgegevens zijn afkomstig van de burger. De informatie kan opgenomen worden op het formulier waarop de burger zijn persoonsgegevens invult. De burger kan ook een folder of iets dergelijks worden toegezonden waarin de informatie is opgenomen (wel voordat de burger de persoonsgegevens verstrekt);
- De persoonsgegevens zijn afkomstig van een derde of uit eigen observatie. Is de verwerking van de persoonsgegevens bij wet bepaald, dan is de informatieverstrekking niet nodig. Betreft het een beperkt aantal burgers, dan dienen de burgers te worden geïnformeerd als ware de persoonsgegevens afkomstig van de burgers zelf. Betreft het een grote groep burgers, dan is een algemene vorm van informatieverstrekking voldoende. Hierbij kan gedacht worden aan een blad of een tijdschrift. Een advertentie in een landelijk of plaatselijk dagblad is niet altijd voldoende. Niet iedereen hoeft het desbetreffende blad te ontvangen. De informatie moet iedereen uit de groep bereiken. De gemeente Haaren maakt gebruik van een huis-aan-huisblad, waarvan wordt uitgegaan dat dit door de burgers wordt gelezen. De gemeente Haaren verwerkt vrijwel geen andere gegevens, dan van haar inwoners.

Voor vrijgestelde meldingen geldt op grond van artikel 30 lid 3 Wbp ook een informatieplicht voor de verantwoordelijke. Van deze meldingen dient de verantwoordelijke aan iedereen die daarom verzoekt, de volgende informatie te verschaffen:

- De naam en het adres van de verantwoordelijke;
- Het doel of de doeleinden van de gegevensverwerking;
- De (categorieën van) burgers en de (categorieën) van persoonsgegevens die daarop betrekking hebben;
- De (categorieën van) ontvangers aan wie de persoonsgegevens kunnen worden verstrekt;
- De landen buiten de Europese Unie waar de persoonsgegevens aan worden doorgegeven.

Er geldt op grond van artikel 30 lid 4 Wbp geen informatieplicht voor bij de wet ingestelde openbare registers, zoals het Kadaster.

De gemeente Haaren wordt veelal door de burger zelf benaderd. Dit houdt in dat de gegevens veelal afkomstig zijn van de burger zelf. Voor sommige gegevensverwerkingen zijn bepaalde gegevens afkomstig van derden, zoals strafrechtelijke gegevens voor het afhandelen van aanvragen voor een drank- en horecavergunning.

⁴⁶ Informatieblad Informatieplicht (CBP).

L.B. Sauerwein en J.J. Linnemann, *Handleiding voor verwerkers van persoonsgegevens* (Ministerie van Justitie) 2002, p. 35.

T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 156.

§ 2.5.4 Beveiliging

De elektronische overheid is steeds meer in opkomst.⁴⁷ Persoonsgegevens worden vaker elektronisch vastgelegd. De verantwoordelijke dient krachtens artikel 13 Wbp passende technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen te nemen om te voorkomen dat persoonsgegevens verloren gaan of onrechtmatig verwerkt worden. Met onrechtmatige verwerking wordt bedoeld: onbevoegde wijziging, verstrekking of kennisneming van persoonsgegevens.⁴⁸ Bij het kiezen van een passende maatregel moet bekeken worden of er bijzondere persoonsgegevens worden verwerkt en welke risico's de gegevensverwerking met zich meebrengt. Worden er bijzondere persoonsgegevens verwerkt, dan worden strengere eisen aan de beveiliging gesteld. "Passend" houdt ook in dat gekeken moet worden naar de stand van de techniek en de kosten die de maatregelen met zich meebrengen. Zijn de beveiligingskosten erg hoog ten opzichte van de aard van de persoonsgegevens en/of de mate van beveiliging, dan zijn het geen passende maatregelen. De maatregelen dienen er ook voor te zorgen dat onnodige gegevensverzameling en verdere gegevensverwerking wordt voorkomen. Voor elke gegevensverwerking moet bekeken worden welke maatregelen passend zijn.⁴⁹ Zijn technische maatregelen niet mogelijk, dan kunnen organisatorische maatregelen worden ingezet. Technische maatregelen verdienen de voorkeur boven organisatorische maatregelen.

Voor alle technische maatregelen ter bescherming van de privacy van de betrokkene wordt de term Privacy Enhancing Technologies (PET) gebruikt.⁵⁰ PET heeft, gelet op het doel waarvoor de gegevensverwerking plaatsvindt, als doel:

- Het verwijderen van overbodige persoonsgegevens;
- Het verminderen van overbodige persoonsgegevens;
- Het voorkomen van onnodig gebruik van persoonsgegevens;
- Het voorkomen van ongewenst gebruik van persoonsgegevens.

Indien de persoonsgegevens worden verwerkt door een bewerker dient de verantwoordelijke ingevolge artikel 14 Wbp ervoor te zorgen dat de bewerker beveiligingsmaatregelen treft. Dit zou in een overeenkomst geregeld kunnen worden.

De gemeente Haaren heeft de volgende beveiligingsmaatregelen genomen:

- De secties Bevolking en Belastingen/WOZ hebben een beveiligde toegang;
- De sectie Sociale Zaken heeft een beveiligingsplan, genaamd Suwinet;
- Alle medewerkers dienen hun bureaus aan het einde van de werkdag leeg te maken;
- Alle kasten en deuren dienen bij afwezigheid gesloten te zijn;
- Iedereen heeft een eigen inlognaam en wachtwoord om toegang tot zijn computersysteem te krijgen;
- Iedereen heeft een screensaver met wachtwoord, dat bij afwezigheid dient te worden ingeschakeld;
- Niet elke medewerker heeft toegang tot alle computersystemen.

⁴⁷ R. Koorn e.a. , *Privacy Enhancing Technologies. Witboek voor beslissers* (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) 2004, p. 10.

⁴⁸ T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 91-92.

L.B. Sauerwein en J.J. Linnemann, *Handleiding voor verwerkers van persoonsgegevens* (Ministerie van Justitie) 2002, p. 38.

⁴⁹ G.W. van Blarckom & J.J. Borking, *Beveiliging van persoonsgegevens* (Achtergrondstudies en verkenningen nr. 23, Registratiekamer) 2001, p. 15, 20.

⁵⁰ R. Koorn e.a. , *Privacy Enhancing Technologies. Witboek voor beslissers* (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) 2004, p. 13.

§ 2.5.5 Bewaartermijnen

In artikel 10 lid 1 Wbp is een indicatie gegeven hoe lang de persoonsgegevens bewaard mogen blijven. Persoonsgegevens die tot identificatie van de burger kunnen leiden, mogen niet langer bewaard worden dan noodzakelijk is voor het doel waarvoor ze worden verwerkt. De verantwoordelijke dient te bepalen hoe lang de persoonsgegevens bewaard mogen worden.⁵¹ De persoonsgegevens hoeven niet direct vernietigd te worden. Voldoende is dat de persoonsgegevens afgeschermd, uitgewist of in een andere vorm bewaard worden, zodat het onmogelijk is om de betrokkene te identificeren.⁵² Worden de persoonsgegevens voor een of meerdere nieuwe, verenigbare doeleinden verwerkt, dan mogen ze langer bewaard worden (zolang ze voor het nieuwe doel noodzakelijk zijn).⁵³

Voor gegevensverwerkingen die zijn vrijgesteld van de meldingsplicht, is in het VB richtlijnen aangegeven wat uiterlijke bewaartermijnen zijn. Worden de persoonsgegevens langer bewaard, dan dient aan de meldingsplicht te worden voldaan.⁵⁴ In het VB is voor bepaalde gegevensverwerkingen aangegeven dat de persoonsgegevens langer mogen worden bewaard, mits daarvoor een wettelijke plicht is. In een specifieke wet kan een bewaarplicht van persoonsgegevens zijn opgenomen.⁵⁵ Voor de gemeente Haaren speelt de Archiefwet 1995 een belangrijke rol. In paragraaf 4.5 wordt nader ingegaan op de verhouding tussen de Wbp en de Archiefwet 1995 en het bewaren van persoonsgegevens in overheidsbescheiden en in bestanden die de medewerkers zelf bijhouden.

§ 2.5.6 Uitzonderingen

Op de verplichting om persoonsgegevens niet verder te verwerken voor doeleinden die onverenigbaar zijn met het doel waarvoor ze oorspronkelijk zijn verkregen, is in artikel 43 Wbp voor sommige gevallen een uitzondering gemaakt. Dit geldt eveneens voor de informatieplicht en inzageverzoeken (zie paragraaf 2.6.3) van betrokkenen. Aan deze verplichtingen hoeft niet te worden voldaan voor

- het voorkomen, opsporen en vervolgen van strafbare feiten;
- gewichtige economische en financiële belangen van de staat en andere openbare lichamen;
- het houden van toezicht op de naleving van wettelijke voorschriften met betrekking tot de eerste twee punten;
- het beschermen van de veiligheid van de staat;
- de bescherming van de burger, derden of de verantwoordelijke.

§ 2.6 Rechten van de burgers

§ 2.6.1 Correctierecht

Het correctierecht is uitgewerkt in artikel 36 Wbp. De burger kan de verantwoordelijke verzoeken zijn persoonsgegevens te corrigeren wanneer de persoonsgegevens feitelijk onjuist zijn, voor het doel van de gegevensverwerking onvolledig of niet ter zake dienend zijn of in strijd met een wettelijk voorschrift worden verwerkt.

⁵¹ *Kamerstukken II 1997/98, 25892, nr. 3, p. 95-96.*

⁵² L. Hovy, 'Sporen nalaten of wissen? Het bewaren van persoonsgegevens', *Archievenblad* december 2001, p.1.

⁵³ *Kamerstukken II 1997/98, 25892, nr. 3, p. 95-96.*

⁵⁴ Informatieblad Bewaartermijnen van persoonsgegevens in uw bestanden (CBP).

⁵⁵ L. Hovy, 'Sporen nalaten of wissen? Het bewaren van persoonsgegevens', *Archievenblad* december 2001, p.2.

Het correctierecht omvat:

- het aanvullen van de persoonsgegevens;
- het verwijderen van de persoonsgegevens;
- het afschermen van de persoonsgegevens.

De verantwoordelijke is verplicht het correctieverzoek, waarin de aan te brengen wijzingen moeten worden vermeld, zo spoedig mogelijk in te willigen. Binnen vier weken na ontvangst van het verzoek, dient de verantwoordelijke de verzoeker te berichten of aan de inhoud van het verzoek is voldaan en of voldoende duidelijk is aangegeven welke wijzingen aangebracht moeten worden. Indien dat niet het geval is, dient aangegeven te worden in hoeverre niet aan het verzoek wordt voldaan.

§ 2.6.2 Recht van verzet

De burger mag op grond van artikel 40 Wbp bij de verantwoordelijke in verzet komen wanneer de persoonsgegevens worden verwerkt op grond van een publiekrechtelijke taak of vanwege een gerechtvaardigd belang van de verantwoordelijke of een derde. Het verzet moet gebaseerd zijn op bijzondere persoonlijke omstandigheden. De burger kan verzet aantekenen tegen bijvoorbeeld de verstrekking van de gegevens aan een derde.

Binnen vier weken na ontvangst van het verzet dient de verantwoordelijke te beoordelen of het verzet gegrond is. In principe is de gegevensverwerking rechtmatig, tenzij het verzet gerechtvaardigd is. In dat geval dient de verantwoordelijke direct de betreffende gegevensverwerking van de betrokkene die in verzet is gekomen, te beëindigen.⁵⁶

Veel gegevensverwerkingen binnen de gemeente Haaren vinden plaats op grond van een publiekrechtelijke taak. Medewerkers die belast zijn met deze gegevensverwerkingen dienen op de hoogte te zijn van het recht van verzet van de burgers.

§ 2.6.3 Recht op inzage

Het recht op inzage is geregeld in artikel 35 Wbp. De burger mag de verantwoordelijke om inzage in zijn persoonsgegevens verzoeken. Dankzij het inzagerecht is het voor de burger mogelijk na te gaan of zijn persoonsgegevens worden verwerkt. Binnen vier weken na ontvangst van het verzoek deelt de verantwoordelijke de betrokkene mee of de betreffende persoonsgegevens worden verwerkt. Indien dat inderdaad het geval is, moet worden medegedeeld:

- Een omschrijving van het doel/doeleinden van de gegevensverwerking;
- De categorieën van persoonsgegevens waarop de gegevensverwerking betrekking heeft;
- De (categorieën van) ontvangers van de gegevensverwerking;
- De beschikbare informatie over de herkomst van de persoonsgegevens.

Om een inzageverzoek te kunnen honoreren, dient de identiteit van de betrokkene (aan de hand van een identiteitsbewijs) te worden vastgesteld.⁵⁷ Derden die het niet eens zijn met het inzageverzoek van de burger, moeten de gelegenheid krijgen om hun zienswijze te geven. De derde hoeft hiertoe alleen de gelegenheid te krijgen als het inzageverzoek gegevens betreft die betrekking hebben op de derde. Is het onmogelijk om de derde zijn zienswijze te laten geven, dan hoeft de derde niet de gelegenheid te krijgen om zijn zienswijze te geven.

⁵⁶ *Kamerstukken II* 1997/98, 25892, nr. 3, p. 163.

⁵⁷ Informatieblad Het geven van inzage in persoonsgegevens (CBP).

§ 2.6.4 Besluit in de zin van de Awb

Beslissingen, genomen door een bestuursorgaan, op aantekeningen van verzet en verzoeken tot inzage of correctie zijn krachtens artikel 45 Wbp aangemerkt als besluiten in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Tegen een dergelijk besluit staat voor de betrokkene bezwaar en beroep open op grond van artikel 7:1 lid 1 jo 8:1 Algemene wet bestuursrecht (Awb).

§ 2.7 Nadere invulling aan de gegevensverwerking

§ 2.7.1 Functionaris voor de gegevensbescherming

De gemeente Haaren kan op grond van artikel 62 en 63 Wbp een Functionaris voor de gegevensbescherming (FG) aanstellen die voldoende kennis heeft over de Wbp en de gegevensverwerkingen binnen de gemeente Haaren. De verantwoordelijke kan de FG geen aanwijzingen geven. De benoeming van de FG moet gemeld worden bij het CBP. De gemeente Haaren heeft tot op heden geen FG aangesteld. Uit het openbare register van het CBP blijkt dat inmiddels 37 gemeenten een FG hebben aangesteld.⁵⁸ Voornamelijk de grotere gemeenten hebben een FG aangesteld. De taken van de FG zijn opgenomen in artikel 30, 63 en 64 Wbp en omvatten:

- het erop toezien dat de gegevensverwerkingen in overeenstemming met de Wbp plaatsvinden;
- het bijhouden van een register waarin alle gemelde gegevensverwerkingen zijn opgenomen. De meldingen moeten gedaan worden bij de FG.;
- het jaarlijks verslag doen van zijn werkzaamheden en bevindingen.

§ 2.7.2 Gedragcodes

Op grond van artikel 25 en 26 Wbp kan een formele gedragscode worden opgesteld voor een bepaalde sector. De gedragscode dient goedgekeurd te worden door het CBP. Gedragcodes zijn een vorm van collectieve zelfregulering en dienen ter concretisering van de open normen in de Wbp.⁵⁹ Zo is bijvoorbeeld een gedragscode opgesteld voor gerechtsdeurwaarders. De gemeenten kennen geen formele gedragscode. Om een correcte naleving van de Wbp te bewerkstelligen kunnen protocollen en dergelijke opgesteld worden, welke niet goedgekeurd hoeven te worden door het CBP. Dit kan de gemeente Haaren zelf doen en wordt gezien als een informele vorm van zelfregulering. De gemeente Haaren werkt met werkprocessen. Met betrekking tot de Wbp heeft de gemeente Haaren nog geen werkprocessen opgesteld.

§ 2.8 Conclusie

De Wbp is van toepassing op geautomatiseerde gegevensverwerkingen. Vrijwel alle gegevensverwerkingen van de gemeente Haaren zijn geautomatiseerd. Enkele gegevensverwerkingen zijn in de wet zelf uitgezonderd van de toepassing van de Wbp. Belangrijk voor de gemeente Haaren is de Wet GBA. Gegevensverwerkingen op basis van de Wet GBA is één van de uitzonderingen waarop de Wbp niet van toepassing is.

⁵⁸ Register FG's (CBP).

⁵⁹ G.J. Zwenne e.a., *Eerste fase evaluatie Wet bescherming persoonsgegevens. Literatuuronderzoek en knelpuntanalyse*, Leiden: eLwa@Leiden 2007, p. 51.

De meeste gegevensverwerkingen van de gemeente Haaren vinden plaats op grond van een publiekrechtelijke taak. Wanneer de gegevensverwerking plaatsvindt op grond van een publiekrechtelijke taak mogen de burgers alle rechten, namelijk het recht van verzet, het recht op inzage en het recht op correctie, uitoefenen.

Bij het verwerken van persoonsgegevens staat het doel of staan de doeleinden van de gegevensverwerking centraal. Aan de hand van het doel of de doeleinden dient bekeken te worden welke persoonsgegevens verzameld en verder verwerkt mogen worden, hoe lang persoonsgegevens bewaard mogen worden, etc. De gemeente heeft te maken met landen in of buiten de EU, waaraan persoonsgegevens worden verstrekt. Verstrekking aan andere afdelingen van de gemeente en/of naar andere instellingen vindt wel plaats. Gelet op het inzage-recht van de burger is het raadzaam vast te leggen aan wie persoonsgegevens zijn verstrekt.

De gemeente Haaren heeft te maken met de verwerking van bijzondere persoonsgegevens. Elke categorie van de bijzondere persoonsgegevens wordt wel in een of meerdere gegevensverwerkingen verwerkt. Voor verschillende taken wordt het BSN verwerkt. Een algemene grondslag daarvoor is artikel 10 Wabb. Dit artikel legt geen verplichting op om het BSN te verwerken. De verplichting kan wel in een andere wet zijn bepaald. Er mag uit efficiency oogpunt een kopie van het identiteitsbewijs worden gemaakt, mits in de desbetreffende wetgeving de identificatie van de burger verplicht is gesteld.

Enkele gegevensverwerkingen zijn vrijgesteld van de meldingsplicht. Gegevensverwerkingen die uitgezonderd waren van de meldingsplicht kunnen onder omstandigheden niet meer vrijgesteld zijn van de meldingsplicht. Worden persoonsgegevens voor nieuwe, verenigbare doeleinden verwerkt, dan kan het zijn dat de "nieuwe" gegevensverwerking niet vrijgesteld is van de meldingsplicht in het VB. Ook wanneer persoonsgegevens van vrijgestelde gegevensverwerkingen langer worden bewaard, dan is bepaald in het VB, kan in sommige gevallen de vrijstelling niet meer gelden.

Gelet op de werkwijze bij de informatieplicht, de meldingsplicht en de rechten van de betrokkenen is het verstandig om werkprocessen op te stellen voor de medewerkers van de gemeente Haaren. De gemeente Haaren kan een FG aanstellen. Vragen vanuit de organisatie kunnen bij de FG neergelegd worden. De FG zou jaarlijks een inventarisatie kunnen maken om de actuele registratie ook actueel te houden. Echter, er moet wel iemand bereid zijn om deze functie op zich te nemen. De FG zal zich moeten verdiepen in de Wbp en zal jaarlijks verslag moeten doen van zijn bevindingen en werkzaamheden.

3 Sancties

§ 3.1 Inleiding

Wanneer de Wbp niet (correct) wordt nageleefd, kunnen er sancties voor de verantwoordelijke volgen. Het CBP heeft drie verschillende sanctiemogelijkheden (paragraaf 3.2). Overtredingen kunnen opgespoord worden doordat op grond van artikel 60 lid 1 Wbp het CBP zelf of op verzoek van belanghebbenden een onderzoek kan instellen of de gegevensverwerkingen in overeenstemming met de Wbp plaatsvinden. Het openbaar ministerie (OM) kan de verantwoordelijke vervolgen (paragraaf 3.3). Burgers kunnen actie ondernemen als ten opzichte van hen in strijd met de Wbp is gehandeld (paragraaf 3.4). In dit hoofdstuk worden de sanctiemogelijkheden besproken.

§ 3.2 Sancties CBP

§ 3.2.1 Bestuurlijke boete

Krachtens artikel 66 lid 1 jo 27 en 28 Wbp kan het CBP de verantwoordelijke in de volgende gevallen een bestuurlijke boete van maximaal € 4.500,- opleggen:

- Wanneer de gegevensverwerking niet (voordat de gegevensverwerking wordt gebruikt) wordt gemeld;
- Wanneer de gegevensverwerking onvolledig of onjuist is gemeld;
- Wanneer niet gemeld wordt voor wel doel of welke doeleinden de persoonsgegevens zijn verzameld;
- Wanneer een wijziging in de naam of het adres van de verantwoordelijke niet binnen een week na de wijziging is gemeld;
- Wanneer een wijziging in de inhoud van de melding niet binnen een jaar na de voorgaande melding is gemeld. Dit geldt alleen als de wijziging van structurele aard is;
- Wanneer gegevensverwerkingen die afwijken van hetgeen is gemeld niet minstens drie jaren worden bewaard.

Indien een aantal gegevensverwerkingen niet (volledig of correct) zijn gemeld en/of wijzigingen niet tijdig worden doorgegeven, kan de bestuurlijke boete hoog oplopen. Per overtreding kan een maximale boete van € 4.500,- opgelegd worden, afhankelijk van onder andere de ernst en de duur van de overtreding.⁶⁰

Tegen de beschikking van het CBP waarbij de bestuurlijke boete wordt opgelegd, staat op grond van artikel 70 lid 1 Wbp jo 7:1 lid 1 jo 8:1 Awb bezwaar bij het CBP en beroep bij de rechtbank open.

De gemeente Kampen heeft in 2004 een bestuurlijke boete van € 15.000,- opgelegd gekregen wegens het niet tijdig melden van elf gegevensverwerkingen.⁶¹ Binnen een jaar na de inwerkingtreding van de Wbp moesten alle reeds bestaande gegevensverwerkingen op grond van artikel 79 lid 1 Wbp gemeld worden conform artikel 27 Wbp. De gemeente Kampen had daaraan niet voldaan en kreeg daarvoor een bestuurlijke boete opgelegd. De Raad van State achtte dat niet terecht. Artikel 79 lid 1 Wbp verwijst enkel en alleen naar artikel 27

⁶⁰ T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 207-208.

⁶¹ ABRvS 21 september 2005, *LJN AU2998*.

Wbp. Het artikel geeft niet aan dat artikel 27 Wbp wordt overtreden als de gegevensverwerkingen niet gemeld worden. Alleen in geval van overtreding van artikel 27 Wbp mag het CBP een bestuurlijke boete opleggen. In het geval van de gemeente Kampen werd de bestuurlijke boete dus ingetrokken.

§ 3.2.2 Bestuursdwang en dwangsom

Met betrekking tot het toepassen van bestuursdwang en het opleggen van een dwangsom zijn artikel 5:24, 5:25 en 5:32 Awb van toepassing. In deze paragraaf worden deze artikelen kort toegelicht.

Wanneer de Wbp niet wordt nageleefd, kan het CBP op grond van artikel 65 Wbp bestuursdwang toepassen. Bestuursdwang houdt in dat de verantwoordelijke een termijn krijgt waarbinnen de overtreding ongedaan gemaakt moet worden. Wordt de overtreding niet (tijdig) ongedaan gemaakt, dan kan het CBP op kosten van de verantwoordelijke de overtreding ongedaan maken.

Het CBP kan in plaats van het toepassen van bestuursdwang ook een dwangsom opleggen. De verantwoordelijke krijgt een termijn om de overtreding ongedaan te maken. Voor elke tijdseenheid, bijvoorbeeld een dag of een week, dat de overtreding na die termijn niet ongedaan is gemaakt, mag het CBP overgaan tot het innen van een dwangsom.

De schriftelijke beslissing waarbij bestuursdwang of een dwangsom wordt opgelegd, is een beschikking waartegen op grond van artikel 7:1 lid 1 jo 8:1 Awb bezwaar bij het CBP en beroep bij de rechtbank openstaat.

§ 3.3 Strafrechtelijke sancties

Het Openbaar Ministerie (OM) kan op grond van artikel 75 Wbp de verantwoordelijke vervolgen:

- Wanneer de gegevensverwerking niet (voordat de gegevensverwerking wordt gebruikt) wordt gemeld;
- Wanneer de gegevensverwerking onvolledig of onjuist is gemeld;
- Wanneer niet gemeld wordt voor wel doel of welke doeleinden de persoonsgegevens zijn verzameld;
- Wanneer een wijziging in de naam of het adres van de verantwoordelijke niet binnen een week na de wijziging is gemeld;
- Wanneer een wijziging in de inhoud van de melding niet binnen een jaar na de voorgaande melding is gemeld. Dit geldt alleen als de wijziging van incidentele aard is;
- Wanneer gegevensverwerkingen die afwijken van hetgeen is gemeld niet minstens drie jaren worden bewaard.
- Wanneer persoonsgegevens worden doorgegeven naar landen buiten de EU terwijl dat verboden is door de Minister van Justitie.

De sanctie is een geldboete van maximaal € 3.700,-. Is er sprake van opzet, dan is de sanctie een geldboete van maximaal € 7.400,-. Heeft het CBP echter een bestuurlijke boete opgelegd voor hetzelfde feit, dan mag het OM niet overgaan tot strafvervolgning.

§ 3.4 Acties burgers tegen niet naleving Wbp

§ 3.4.1 Schadevergoeding

De verantwoordelijke is op grond van artikel 49 Wbp aansprakelijk voor de schade die iemand lijdt doordat ten opzichte van hem in strijd is gehandeld met de Wbp. De burger kan bij de rechtbank een verzoek tot schadevergoeding indienen voor de geleden schade. De schade kan bestaan uit materiële en/of immateriële schade. Materiële schade is bijvoorbeeld het verlies aan inkomsten. Bij immateriële schade moet gedacht worden aan aantasting van de menselijke persoonlijkheid. Er bestaat geen recht op schadevergoeding als de verantwoordelijke kan aantonen dat de schade hem niet kan worden toegerekend.

§ 3.4.2 Rechterlijk verbod

De burger die schade lijdt doordat de verantwoordelijke ten opzichte van hem niet in overeenstemming met de Wbp heeft gehandeld, kan op grond van artikel 51 Wbp een verzoek indienen bij de rechter. De burger kan verzoeken om de verantwoordelijke datgene wat in strijd is met de Wbp te verbieden en de gevolgen van het onrechtmatige gedrag te herstellen.

§ 3.4.3 Bezwaar

Op grond van artikel 45 Wbp zijn enkele besluiten die een bestuursorgaan op grond van de Wbp neemt, aangemerkt als besluiten in de zin van de Awb, namelijk:

- Besluiten over verzoeken om inlichtingen over de van aanmelding vrijgestelde gegevensverwerkingen;
- Besluiten over verzoeken van betrokkenen om inzage in hun persoonsgegevens;
- Besluiten over verzoeken van betrokkenen om correctie van hun persoonsgegevens;
- Besluiten over verzoeken van betrokkenen die om correctie van hun persoonsgegevens hebben verzocht, om opgave van derden die zijn ingelicht over de correctie;
- Besluiten over aangetekend verzet door betrokkenen.

Belanghebbenden kunnen grond van artikel 7:1 lid 1 jo 8:1 Awb bezwaar aantekenen bij de verantwoordelijke en beroep instellen bij de rechtbank tegen deze besluiten.

§ 3.5 Conclusie

Het niet naleven van de bepalingen in de Wbp kunnen voor de verantwoordelijke grote financiële gevolgen hebben. Het CBP heeft verschillende mogelijkheden om de niet-naleving van de Wbp aan te pakken. Het CBP kan als enige de sancties zelf opleggen. Naast een bestuurlijke of een strafrechtelijke boete kan de verantwoordelijke ook een verbod worden opgelegd. Hiertoe kan de burger een verzoek indienen bij de rechtbank. Onder last van dwangsom of bestuursdwang van het CBP kan afgedwongen worden dat gegevens in overeenstemming met de Wbp worden verwerkt.

Wat betreft de samenloop van de sancties is het niet mogelijk om zowel een bestuurlijke boete als een strafrechtelijke boete op te leggen. Ook kan naast bestuursdwang geen dwangsom worden opgelegd.

Er dient op gelet te worden dat per overtreding bijvoorbeeld een bestuurlijke boete van € 4.500,- kan worden opgelegd. Komt het CBP erachter dat bijvoorbeeld vier gegevensver-

werkingen niet zijn gemeld, dan kan de bestuurlijke boete oplopen tot € 18.000, -. Het is dus van belang dat de medewerkers van de gemeente Haaren de voorwaarden en plichten die de Wbp stelt aan hun gegevensverwerkingen, correct naleven. De medewerkers van de gemeente Haaren dienen zich bewust te zijn van de sancties en de mogelijke gevolgen van het niet naleven van de Wbp.

4 Wbp in verhouding tot andere wetgeving

§ 4.1 Inleiding

In paragraaf 2.2 is aangegeven op welke verwerkingen van persoonsgegevens de Wbp niet van toepassing is. In enkele wetten is voor specifieke onderwerpen een aparte regeling opgenomen met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens. In dit hoofdstuk worden de wetten behandeld waar de gemeente mee te maken heeft bij het verwerken van persoonsgegevens, namelijk:

- De Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, Wet GBA (paragraaf 4.2);
- De Wet openbaarheid van bestuur, Wob (paragraaf 4.3);
- De Wet bevordering integriteit beoordelingen door het openbaar bestuur, Wet Bibob (paragraaf 4.4);
- De Archiefwet 1995 (paragraaf 4.5);
- De Gemeentewet (paragraaf 4.6);
- De Wet op de ondernemingsraden, Wor (paragraaf 4.7).

Er wordt bekeken in hoeverre deze wetten van toepassing zijn op de gegevensverwerkingen en wat dat betekent voor de Wbp. Het is mogelijk dat de medewerkers bij het verwerken van persoonsgegevens rekening dienen te houden met andere wetgeving.

§ 4.2 Wbp en de Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens

Elke gemeente heeft een GBA waarin van elke inwoner van de betreffende gemeente die rechtmatig in Nederland verblijft, de persoonsgegevens zijn opgenomen.⁶² In de GBA zijn alle persoonsgegevens geautomatiseerd opgeslagen. De opgeslagen gegevens kunnen uitgewisseld worden met andere bestanden van de overheid. De persoonsgegevens in de GBA worden gebruikt voor de gemeentelijke taken. De afdeling Publiekszaken, sectie Bevolking, van de gemeente Haaren is belast met de uitvoering van de GBA.

De Wet GBA is op de GBA van toepassing. De Wet GBA bevat regelingen met betrekking tot het gebruik van deze persoonsgegevens. In de Wet GBA is een uitgebreide privacyregeling opgenomen, waarin onder andere de verstrekking van persoonsgegevens uit het GBA is geregeld. In artikel 2 lid 2 sub d Wbp is bepaald dat de Wbp niet van toepassing is op gegevensverwerkingen die op grond van de Wet GBA plaatsvinden. Worden er echter meer persoonsgegevens verwerkt dan is voorgeschreven in de Wet GBA of op grond van een gemeentelijke taak, dan is de Wbp wel van toepassing. Deze persoonsgegevens die extra worden verwerkt, worden aangehaakt aan de GBA-gegevens. Op deze aangehaakte persoonsgegevens is de Wbp van toepassing en dienen gemeld te worden bij het CBP.

De gemeente Haaren heeft op grond van artikel 14 lid 1 Wet GBA een gemeentelijke verordening opgesteld waarin de hoofdlijnen van het beheer van het GBA zijn vastgelegd.⁶³ Deze verordening is gemeld bij het CBP, wat krachtens artikel 120 lid 2 Wet GBA ook verplicht is gesteld. In deze verordening zijn bepalingen opgenomen met betrekking tot de binnengemeentelijke verstrekking van de persoonsgegevens, de toegang van de binnengemeentelijke afnemers tot het GBA en de verbanden tussen het GBA en andere gegevensverzamelingen

⁶² Informatieblad De GBA en het gebruik daarvan (CBP).

⁶³ Verordening gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (gemeente Haaren).

van de gemeente Haaren. Er is voorzien in de binnengemeentelijke verstrekking van de persoonsgegevens voor zover deze gegevens noodzakelijk zijn voor de uitoefening van hun taak. Tevens is voorzien in de verstrekking aan vrije derden, oftewel rechtspersonen zonder winstoogmerk en natuurlijke personen zonder commercieel belang.

§ 4.3 Wbp en de Wet openbaarheid van bestuur

De Wet openbaarheid van bestuur (Wob) bevat regelingen betreffende het recht op informatie van de overheid.⁶⁴ Burgers kunnen zodoende meer inzicht krijgen in het overheidshandelen en deelnemen aan de besluitvorming van de overheid. In tegenstelling tot de Wbp dient op grond van de Wob alle bestuurlijke informatie openbaar te zijn.⁶⁵

De Wob is in artikel 2 Wbp niet uitgezonderd van de Wbp. In de Wob is wel een uitputtende regeling opgenomen betreffende het openbaar maken van gegevens.⁶⁶ De Wob wordt dan ook gezien als een “bijzondere” wet ten opzichte van de meer algemene Wbp. In de Wob zijn echter geen regelingen opgenomen betreffende het recht op kennisneming. Voor het recht op kennisneming is daarom hetgeen daarover in de Wbp is bepaald van toepassing. Wat betreft het openbaar maken van bijzondere persoonsgegevens is in artikel 10 lid 1 sub d van de Wob een aparte regeling opgenomen. Bijzondere persoonsgegevens mogen niet openbaar gemaakt worden, tenzij de verstrekking ervan geen inbreuk maakt op de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene.

§ 4.4 Wbp en de Wet bevordering integriteit beoordelingen door het openbaar bestuur

Op grond van de Wet bevordering integriteit beoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob) kan de gemeente voorkomen dat ze meewerkt aan criminele activiteiten door het verlenen van bepaalde vergunningen.⁶⁷ In de Beleidslijn uitvoering wet Bibob⁶⁸ is aangegeven welke vergunningen op grond van artikel 3 de Wet Bibob kunnen worden geweigerd, namelijk:

- Drank- en horecavergunning en horeca-inrichtingen;
- Bouwvergunning;
- Milieuvergunning;
- Escortvergunning;
- Vergunning voor seksinrichting;
- Vergunning voor smart- en growshops;
- Exploitatievergunning voor speelautomatenhal.

In artikel 2 Wbp is de Wet Bibob niet uitgezonderd van de Wbp. De Wet Bibob bevat bepalingen met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens door het Bureau Bibob en de gemeente, namelijk:

- De verstrekking van de persoonsgegevens, die zijn opgenomen in het advies, mogen door zowel het Bureau Bibob als de gemeente alleen verstrekt worden aan de ontvangers die genoemd zijn in de Wet Bibob;

⁶⁴ Openbaarheid (Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties).

⁶⁵ M.J. van Pomeroy, ‘Het gebruik van persoonsgegevens in de gemeentepraktijk’, *de Gemeentestem* 2006, p.332-333.

⁶⁶ *Kamerstukken II* 1997/98, 25892, nr. 3, p. 43.

⁶⁷ Voorlichtingsfolder Wet Bibob (gemeente Den Haag).

⁶⁸ Beleidslijn uitvoering wet Bibob (gemeente Haaren)

- Met betrekking tot de geheimhoudingsplicht zijn voor zowel het Bureau Bibob als de gemeente bepalingen opgenomen;
- Hoe lang de persoonsgegevens door zowel het Bureau Bibob als de gemeente bewaard mogen worden;
- Dat de gemeente de burger moet informeren dat het Bureau Bibob om advies wordt gevraagd.

De Wbp is van toepassing op de onderwerpen met betrekking tot persoonsgegevens die niet door de Wet Bibob zijn geregeld. Hierbij kan gedacht worden aan de informatieplicht met betrekking tot de persoonsgegevens die worden verzameld aan de hand van het aanvraagformulier, de meldingsplicht en de rechten van de burgers.

De gemeente kan aanvragers en houders verzoeken bepaalde vragen te beantwoorden en bepaalde persoonsgegevens te overleggen. Aan de hand van de informatie kan de gemeente een beschikking geven. De gemeente kan met het oog op de Wbp en de mogelijkheid van de Wet Bibob persoonsgegevens opvragen betreffende de financiering, schulden, faillissement, geweigerde/ingetrokken vergunningen, betrokkenheid bij andere ondernemingen, etc. van de onderneming. Ook kan de gemeente een kopie van een bankafschrift van de aanvrager vragen. Tijdens dit onderzoek zijn de eerste stappen gezet voor het maken van Bibob-dossier. Dit Bibob-dossier heeft betrekking op het al dan niet verlenen van een drank- en horecavergunning. Het is nog niet zeker of het echt tot een zaak leidt. Indien dat toch het geval is, wordt verwezen naar een model voor een aanvraagformulier op grond van de Wet Bibob. Dit formulier is afkomstig van het Ministerie van Justitie.⁶⁹

Op verzoek van de gemeente kan het Bureau Bibob nader onderzoek verrichten en advies uitbrengen of bijvoorbeeld de aangevraagde vergunning gebruikt zal worden voor criminele activiteiten. Op grond van artikel 15 Besluit justitiële gegevens mogen strafrechtelijke gegevens aan het Bureau Bibob worden verstrekt. De gemeente beslist vervolgens over het al dan niet verlenen van een vergunning. Bestaande weigeringsgronden in bijvoorbeeld de Drank- en horecawet dienen ook in acht te worden genomen.

§ 4.5 Wbp en de Archiefwet 1995

De Archiefwet 1995 bevat regelingen betreffende het beheer van archiefstukken bij de overheid. Archiefstukken die niet voor vernietiging in aanmerking komen, worden op grond van artikel 12 en 13 Archiefwet 1995 overgebracht naar een archiefruimte voordat ze over worden gebracht naar een openbare archiefbewaarplaats. De archiefbewaarplaats is bedoeld voor blijvende bewaring. De gemeente Haaren beschikt over een archiefruimte. De archiefbewaarplaats, het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC), bevindt zich in 's-Hertogenbosch.

De Archiefwet 1995 is in artikel 2 Wbp niet uitgezonderd van de toepassing van de Wbp. De voorwaarden voor een rechtmatige gegevensverwerking zijn in beginsel van toepassing. De bepalingen uit de Archiefwet 1995 betreffende de bescherming van persoonsgegevens gaan echter voor. De Archiefwet 1995 wordt namelijk als een bijzondere wet beschouwd ten opzichte van de Wbp.⁷⁰ Voor de onderwerpen die niet in de Archiefwet 1995 zijn geregeld, is dus de Wbp van toepassing. In artikel 29 VB is bepaald dat er geen meldingsplicht geldt voor gegevensverwerkingen die een archiefbestemming hebben.

⁶⁹ Vragenformulier Model RP (Ministerie van Justitie).

⁷⁰ L. Hovy, 'Sporen nalaten of wissen? Het bewaren van persoonsgegevens', *Archievenblad* december 2001, p.1.

Stukken die niet worden vernietigd en in een archief worden opgenomen, zijn stukken die van waarde zijn voor het nationale culturele erfgoed, van belang zijn voor recht- of bewijszoekenden, van belang zijn voor de gemeente Haaren of van belang zijn voor historisch onderzoek.⁷¹ Hierbij kan gedacht worden aan besluiten en verslagen van de gemeenteraad, bestemmingsplannen, gemeentelijke verordeningen, vergunningen, etc. Worden persoonsgegevens op een van deze gronden langer bewaard, dan is voldaan aan artikel 10 Wbp (dit artikel geeft aan hoe lang persoonsgegevens mogen worden bewaard). Wel dienen de nodige maatregelen te worden getroffen zodat de persoonsgegevens in de archiefbescheiden alleen voor de zojuist genoemde doeleinden worden gebruikt. Verwerkingen van persoonsgegevens in deze archiefstukken vinden hun grondslag in artikel 8 sub c en e Wbp, oftewel de verwerking vindt plaats op grond van een wettelijke plicht of een publiekrechtelijke taak.

Voor de gegevensverwerking geldt een bewaarplicht op basis van een selectielijst. De selectielijst, waarover de gemeente Haaren op grond van artikel 5 Archiefwet 1995 beschikt, geeft aan welke archiefbescheiden op termijn vernietigd moeten worden en welke bewaard moeten blijven. Door aan de hand van de selectielijst te bekijken welke archiefbescheiden bewaard of vernietigd moeten worden, wordt voldaan aan de voorwaarden in artikel 11 lid 2 Wbp (maatregelen ten behoeve van de juistheid en nauwkeurigheid van de gegevensverwerking). De persoonsgegevens die zijn opgenomen in archiefbescheiden worden bewaard conform de selectielijst. De lijstjes met persoonsgegevens die de medewerkers zelf bijhouden, moeten conform de Wbp of het VB worden bewaard. Voor de gegevensverwerkingen die zijn vrijgesteld van de meldingsplicht is in het VB een uiterlijke bewaartermijn opgenomen. In bijlage VII is voor elke van de meldingsplicht vrijgestelde gegevensverwerking aangegeven wat de uiterlijke bewaartermijn is.

In artikel 29 VB zijn de gegevensverwerkingen die uitsluitend bestemd zijn voor het archief vrijgesteld van de meldingsplicht. De doeleinden van het bewaren op grond van de Archiefwet 1995 zijn namelijk steeds hetzelfde en van de burger wordt verwacht dat zij daarmee bekend zijn.⁷² Daarnaast is het voor de verantwoordelijke een te grote belasting, gelet op het belang dat ermee zou worden gediend, om aan de meldingsplicht te voldoen. Krijgt een gegevensverwerking een archiefbestemming, en dus een ander doeleinde, dan mogen de gegevens op grond van de selectielijst langer bewaard worden en geldt er dus geen meldingsplicht. Worden bij een gegevensverwerking persoonsgegevens uit archiefbescheiden gebruikt die zijn opgenomen in een archiefbewaarplaats, dan geldt op grond van artikel 44 lid 2 Wbp de informatieplicht voor de verantwoordelijke niet.

De artikelen uit de Wbp die betrekking op de rechten van de burger (zie paragraaf 2.6) zijn in principe van toepassing op de persoonsgegevens in archiefbescheiden.⁷³ Wat betreft verzoeken om inzage geldt dat de verzoeken gespecificeerd moeten zijn. De archiefbescheiden in archiefbewaarplaatsen zijn krachtens artikel 14 Archiefwet 1995 openbaar. Op basis daarvan kan iedereen kennis nemen van de archiefbescheiden. Er kunnen op grond van artikel 15 lid 1 sub a Archiefwet 1995 beperkingen aan de openbaarheid worden gesteld, bijvoorbeeld met betrekking tot de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.

De verzoeken om inzage in archiefbescheiden op de gemeente Haaren betreffen Wob-verzoeken. Zoals in paragraaf 4.3 is beschreven, is op deze verzoeken de Wbp van toepassing.

⁷¹ Kamerstukken II 1997/98, 25892, nr. 3, p. 43.

⁷² Kamerstukken II 1997/98, 25892, nr. 3, p. 44.

⁷³ Kamerstukken II 1997/98, 25892, nr. 3, p. 44.

§ 4.6 Wbp en de Gemeentewet

Op grond van artikel 151c Gemeentewet kan de gemeenteraad de burgemeester ten behoeve van de handhaving van de openbare orde de bevoegdheid geven om camera's te plaatsen. In artikel 2 sub a van de Europese Richtlijn 95/46/EG is bepaald dat camerabeelden onder de definitie van persoonsgegevens vallen als de burger aan de hand van de beelden redelijkerwijs herkend of geïdentificeerd kan worden. Als de beelden direct of in combinatie met andere gegevens tot een persoon te herleiden zijn, is er sprake van persoonsgegevens.

De burgemeester is krachtens artikel 172 lid 1 Gemeentewet belast met de handhaving van de openbare orde. De verantwoordelijke in de zin van de Wbp is de burgemeester. In artikel 151c Gemeentewet is het houden van toezicht door het inzetten van camera's geregeld. Camera's mogen alleen in openbare plaatsen worden geplaatst. Geen openbare plaatsen zijn: gemeentehuizen, postkantoren, stadions, ziekenhuizen, etc.⁷⁴ Onder openbare plaatsen moeten de straten en wegen die voor de burger toegankelijk zijn, worden verstaan.

De aanwezigheid van de camera's dient voor iedereen zichtbaar te zijn. Het gebruik van cameratoezicht dient gemeld te worden bij het CBP op grond van artikel 27 Wbp. In artikel 38 VB is weliswaar cameratoezicht vrijgesteld van de meldingsplicht. Dit geldt echter niet voor cameratoezicht voor de handhaving van de openbare orde. Bij de melding dient het doel waarvoor de camera's worden geplaatst, omschreven te worden. De vastgelegde camerabeelden mogen krachtens artikel 151c lid 6 maximaal vier weken worden bewaard.

Het is van belang om een onderscheid te maken tussen analoge en digitale camerabeelden.⁷⁵ Analoge camerabeelden vallen buiten de toepassing van de Wbp. Alleen bij digitale camerabeelden is namelijk sprake van geautomatiseerde gegevensverwerking. De beelden worden verwerkt met behulp van een computer. De beelden worden gestructureerd vastgelegd en kunnen eenvoudig worden geraadpleegd met behulp van diverse zoekmogelijkheden. Analoge camerabeelden zijn vastgelegd op bijvoorbeeld een videoband, waarbij dat niet mogelijk is.

Binnen de gemeente Haaren wordt er geen cameratoezicht gehouden op openbare plaatsen. Aan het gemeentehuis hangen twee camera's ter voorkoming van vandalisme aan het gemeentehuis. In het gemeentehuis hangt bij de afdeling Publiekszaken, sectie Bevolking, ter beveiliging van de medewerkers en documenten een camera. De beelden van deze camera's vallen op grond van artikel 38 VB niet onder de meldingsplicht van de Wbp. Daarnaast is het van belang dat deze camera's analoog zijn en niet gestructureerd worden vastgelegd en kunnen worden geraadpleegd. De bewaartermijn in artikel 38 lid 6 VB van 24 uur nadat de opnamen zijn gemaakt, is dus niet van toepassing (net als de overige bepalingen in de Wbp). De opnamen van de camera's aan het gemeentehuis worden dertig dagen bewaard. Vorig jaar is een controleur van het CBP langs geweest en wat betreft het cameratoezicht was alles in orde.

⁷⁴ A.H.C.M. Smeets, *Camera's in het publieke domein. Privacynormen voor het cameratoezicht op de openbare orde* (Achtergrondstudies en verkenningen nr. 28, College bescherming persoonsgegevens) 2004, p. 27-28.

⁷⁵ Regels over cameratoezicht (CBP).

§ 4.7 Wbp en de Wet op de ondernemingsraden

De gemeente Haaren beschikt over een Ondernemingsraad (OR). In artikel 27 lid 1 sub k en l Wor is bepaald dat de OR in moet stemmen met het vaststellen, wijzigen of intrekken van:

- Een regeling betreffende het verwerken en de bescherming van de persoonsgegevens van de medewerkers;
- Een regeling betreffende voorzieningen die gericht zijn op de controle op aanwezigheid, gedrag of prestaties van de medewerkers.

De gemeente Haaren heeft pas sinds 2004 een OR. Regelingen betreffende de controle op aanwezigheid, zoals de priklok waar de gemeente Haaren mee werkt, waren al aanwezig voordat de OR bestond. Na het ontstaan van de OR zijn er geen nieuwe regelingen ontstaan en/of wijzigingen in regelingen aangebracht, waarvoor de instemming van de OR is vereist.

Op de website van het CBP is een checklist terug te vinden voor het vaststellen van voornoemde regelingen.⁷⁶

§ 4.8 Conclusie

De medewerkers van de gemeente Haaren dienen met verschillende wetgeving rekening te houden als het gaat om het verwerken van persoonsgegevens. De Verordening gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens geeft aan welke secties van de gemeente Haaren gegevens uit de GBA mogen opvragen.

De Wbp is van toepassing op:

- De aangehaakte persoonsgegevens in de GBA;
- Het recht op kennisneming betreffende Wob-verzoeken op grond van de Wob en de Archiefwet 1995, dus of derden kennis mogen nemen van de informatie wanneer de informatie openbaar wordt gemaakt;
- De informatieplicht, de meldingsplicht en de rechten van de burgers betreffende gegevensverwerking op grond van de Wet Bibob;
- De digitale camerabeelden. Indien zij betrekking hebben op het handhaven van de openbare orde, dient voldaan te worden aan de meldingsplicht. De gemeente Haaren maakt alleen gebruik van analoge camerabeelden, waarop de Wbp niet van toepassing is.

Persoonsgegevens die zijn opgenomen in overheidsbescheiden en die uitsluitend nog maar een archiefbestemming hebben, zijn onderworpen aan de bewaartermijnen die zijn vastgesteld op grond van de selectielijst. Hiervoor geldt ook geen meldingsplicht. De persoonsgegevens die de medewerkers daarna nog zelf bijhouden, zijn onderworpen aan de bewaartermijn in de Wbp of het VB.

⁷⁶ Privacy: checklist voor de ondernemingsraad (CBP).

5 Omgang Wbp over het algemeen

§ 5.1 Inleiding

Op grond van artikel 80 Wbp is in 2007 een onderzoek ingesteld naar de doeltreffendheid en de effecten van de Wbp in de praktijk.⁷⁷ De Wbp bevat veel open normen die nader uitgewerkt dienen te worden in de vorm van gedragscodes en jurisprudentie.⁷⁸ In het onderzoek is onder andere gekeken naar de uitvoering van de Wbp in de publieke sector. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de knelpunten waar de publieke sector tegenaan loopt. Wellicht dat dit ook geldt voor de ambtenaren van de gemeente Haaren. Allereerst wordt bekeken waar tegenaan wordt gelopen bij de naleving van de Wbp (paragraaf 5.2). De niet naleving van de Wbp kan worden veroorzaakt doordat men niet bekend is met de Wbp (paragraaf 5.3). Ten slotte wordt bekeken waar het toezichthoudend orgaan, het CBP, zich in de praktijk op richt betreffende de Wbp.

§ 5.2 Kritiek op de Wbp

Een punt van kritiek is dat de reikwijdte van de Wbp erg groot is.⁷⁹ Daarnaast wordt veel kritiek geuit op de open normen en de onduidelijkheid van de gehanteerde begrippen. Hierdoor geeft de naleving en handhaving van de Wbp in de praktijk problemen. In de praktijk blijkt dat de artikelen 6-9 en 11 Wbp moeilijk toe te passen zijn omdat bij elke gegevensverwerking aan deze open normen moet worden getoetst.⁸⁰ Dat is niet te doen en vergt enige deskundigheid van de Wbp.

Uitspraken van het CBP en jurisprudentie geven nadere uitwerking aan de toepassing van de open normen. De laatste jaren wordt er steeds meer geprocedeerd met betrekking tot de Wbp. Momenteel zijn er 214 Nederlandse rechterlijke uitspraken te vinden die gaan over de Wbp.⁸¹ Ook heeft het CBP sinds 2001 al 195 uitspraken gedaan.⁸² Met betrekking tot de publieke sector, en dan voornamelijk met betrekking tot de gemeenten, zijn er weinig uitspraken van het CBP en jurisprudentie te vinden. In bijlage I bij de uitleg van het begrip “persoonsgegevens” is een voorbeeld gegeven van een uitspraak van het CBP die betrekking heeft op de gemeente. De uitspraak houdt in dat de gegevens die zijn opgenomen in medische dossiers van de sectie Sociale Zaken ook zonder de naw-gegevens als persoonsgegevens kunnen worden beschouwd.⁸³

Wat verder opvalt, is dat de open normen sterk in contrast staan met de directe bepalingen in het VB.⁸⁴ In het VB staan voor specifieke gegevensverwerkingen concreet aangegeven welke gegevens verwerkt mogen worden, voor welk doel of welke doeleinden de gegevens verwerkt mogen worden, aan wie de gegevens verstrekt mogen worden en wat de uiterlijke

⁷⁷ G.J. Zwenne e.a., *Eerste fase evaluatie Wet bescherming persoonsgegevens. Literatuuronderzoek en knelpuntanalyse*, Leiden: eLwa@Leiden 2007.

⁷⁸ *Kamerstukken II* 1997/98, 25892, nr. 3, p. 15.

⁷⁹ G.J. Zwenne e.a., *Eerste fase evaluatie Wet bescherming persoonsgegevens. Literatuuronderzoek en knelpuntanalyse*, Leiden: eLwa@Leiden 2007, p. 62-65, 121-122, 132.

⁸⁰ G.J. Zwenne e.a., *Eerste fase evaluatie Wet bescherming persoonsgegevens. Literatuuronderzoek en knelpuntanalyse*, Leiden: eLwa@Leiden 2007, p. 72-74.

⁸¹ Jurisprudentie Wbp.

⁸² Uitspraken CBP.

⁸³ CBP 30 juni 2003, z2003-0477.

⁸⁴ G.J. Zwenne e.a., *Eerste fase evaluatie Wet bescherming persoonsgegevens. Literatuuronderzoek en knelpuntanalyse*, Leiden: eLwa@Leiden 2007, p. 73.

bewaartermijnen zijn. Gelet op het feit dat in het VB gegevensverwerkingen zijn opgenomen die regelmatig plaatsvinden, met voldoende waarborgen omkleed zijn en waarvan men over het algemeen op de hoogte is dat zij plaatsvinden, is dat vreemd. Dit betekent dat de verantwoordelijke, die vaak niet over voldoende deskundigheid over de Wbp beschikt, zelf moet beoordelen of de niet alledaagse gegevensverwerkingen rechtmatig zijn. Misschien dat voor zowel de publieke als de private sector specifiekere bepalingen moeten worden opgenomen in de Wbp? Of kunnen er meer specifieke formele gedragscodes worden opgesteld?

Het opstellen van gedragscodes wordt echter als tijdrovend en kostbaar gezien. In de publieke sector zijn tot op heden nog geen gedragscodes opgesteld.⁸⁵ Wel zijn in de publieke sector enkele FG's aangesteld. Zij geven wel aan dat naleving en het proces van bewustwording binnen een organisatie van de Wbp ontzettend veel inspanning vergt.⁸⁶

Het verwerken van bijzondere persoonsgegevens leidt eveneens tot knelpunten.⁸⁷ In sommige situaties worden bijzondere persoonsgegevens niet als gevoelig ervaren en in sommige wel. De "collegawijzers" of "smoelenboeken", waarin foto's van medewerkers zijn opgenomen, worden niet als gevoelig beschouwd. Aangezien het ras aan de hand van de pasfoto kan worden afgeleid, beschouwd de Wbp het wel als gevoelige gegevens.

In de publieke sector blijkt veel onduidelijkheid te bestaan over de verhouding tussen de Wbp en andere wetgeving. Een ander bezwaar is dat vrijgestelde gegevensverwerkingen alsnog aan de voorwaarden en verplichtingen van de Wbp moeten voldoen.⁸⁸ Als gevolg van de informatieplicht betreffende vrijgestelde gegevensverwerkingen (zie paragraaf 2.5.3, laatste alinea) dienen alle persoonsgegevens geïnventariseerd en geregistreerd te worden. Dit maakt de naleving van de Wbp een erg tijdrovend karwei. Daarbij komt dat jaarlijks een inventarisatie van alle gegevensverwerkingen gemaakt dient te worden. Dit blijkt uit artikel 28 lid 3 Wbp. Wijzigingen in de gegevensverwerkingen die van structurele aard zijn, moeten binnen een jaar na de voorafgaande melding worden gemeld bij het CBP.

§ 5.3 Bekendheid met de Wbp

Uit de jaarverslagen van de FG's blijkt dat zowel de organisatie als de burger niet (voldoende) op de hoogte is van de Wbp.⁸⁹ Personen die te maken hebben met gegevensverwerkingen weten vaak niet welke rechten burgers hebben en welke procedure gevolgd moet worden als bijvoorbeeld om inzage wordt verzocht in de persoonsgegevens. Burgers blijken ook niet op de hoogte te zijn van hun rechten. Dit blijkt uit het geringe aantal verzoeken door burgers. Ook aan de FG worden door medewerkers weinig vragen met betrekking tot de Wbp gesteld.⁹⁰

⁸⁵ G.J. Zwenne e.a., *Eerste fase evaluatie Wet bescherming persoonsgegevens. Literatuuronderzoek en knelpuntanalyse*, Leiden: eLwa@Leiden 2007, p. 78.

⁸⁶ G.J. Zwenne e.a., *Eerste fase evaluatie Wet bescherming persoonsgegevens. Literatuuronderzoek en knelpuntanalyse*, Leiden: eLwa@Leiden 2007, p. 125-126.

⁸⁷ G.J. Zwenne e.a., *Eerste fase evaluatie Wet bescherming persoonsgegevens. Literatuuronderzoek en knelpuntanalyse*, Leiden: eLwa@Leiden 2007, p. 75-76.

⁸⁸ G.J. Zwenne e.a., *Eerste fase evaluatie Wet bescherming persoonsgegevens. Literatuuronderzoek en knelpuntanalyse*, Leiden: eLwa@Leiden 2007, p. 128, 132.

⁸⁹ G.J. Zwenne e.a., *Eerste fase evaluatie Wet bescherming persoonsgegevens. Literatuuronderzoek en knelpuntanalyse*, Leiden: eLwa@Leiden 2007, p. 126-127.

⁹⁰ G.J. Zwenne e.a., *Eerste fase evaluatie Wet bescherming persoonsgegevens. Literatuuronderzoek en knelpuntanalyse*, Leiden: eLwa@Leiden 2007, p. 133.

§ 5.4 Toezicht en handhaving

Het CBP heeft als toezichthoudend orgaan de volgende taken⁹¹:

- Het bevorderen van de bewustwording van de Wbp;
- Het volgen van de technische ontwikkelingen;
- Het handhavend optreden tegen overtredingen van de Wbp.

Uit het jaarverslag 2007 blijkt dat het CBP zich meer is gaan richten op het doen van onderzoek en het handhavend optreden. Hiermee wil het CBP afdwingen dat de Wbp correct wordt nageleefd. Hiervoor is het van belang dat de bewustwording van de normen groter wordt. Hiervoor is inmiddels het voorlichtingsbeleid uitgebreid. Op de website van het CBP⁹² is een uitgebreid scala aan informatie te vinden, in de vorm van wetgeving, rapporten, informatiebladen, artikelen, uitspraken van het CBP, jurisprudentie, etc. Deze website is voornamelijk gericht tot organisaties, die informatie zoeken over de voorwaarden, rechten en plichten uit de Wbp.

Dat de CBP handhavend optreedt, blijkt uit het dagelijkse nieuws. De Wbp is de laatste maanden namelijk een veel besproken onderwerp in het nieuws:

“Cameracontrole wijken, CBP wil niet reageren”⁹³

“DEN BOSCH - Het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) wil nog niet reageren op de plannen van de politie Brabant-Noord om met mobiele camera's het in- en uitgaande verkeer in 'verdachte wijken' te controleren. Volgens een woordvoester gaat het college eerst werk maken van de nieuwe richtlijnen voor kentekenregistratie.”

“CBP: OV-chipkaart in strijd met wet”⁹⁴

“DEN HAAG - De OV-chipkaart zoals die wordt ingezet bij een proef in Amsterdam, is in de strijd met de wet. Dat heeft Jacob Kohnstamm, voorzitter van het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP), gezegd in het Radio 1 Journaal naar aanleiding van een onderzoeksrapport dat wordt gepubliceerd. Het CPB heeft in de tweede helft van vorig jaar onderzoek gedaan toegespitst op het gebruik van de kaart in de metro in Amsterdam. Daar bleek dat veel te veel persoonsgegevens worden vastgelegd en gebruikt. Volgens Kohnstamm schrijft de wet voor dat gegevens pas verzameld mogen worden als daar noodzaak toe zou zijn.”

⁹¹ P.T.C. Hoefer-van Dongen, *Jaarverslag 2007*, Den Haag: DeltaHage B.V. 2008, p. 3-4.

⁹² <http://www.cbweb.nl>

⁹³ *Brabants Dagblad* 9 mei 2008.

⁹⁴ *Algemeen Dagblad* 15 januari 2008.

§ 5.5 Conclusie

In de praktijk blijkt dat de Wbp niet (correct) wordt nageleefd. Aan de ene kant is dat te wijten aan de wet zelf. De wet bevat veel open normen en de verhouding met andere wetgeving is onduidelijk. Aan de andere kant blijken burgers en personen die belast zijn met de gegevensverwerkingen, niet (voldoende) op de hoogte te zijn van de voorwaarden en verplichtingen in de Wbp. Het ontbreekt hen aan deskundigheid of bereidheid tot medewerking en verdieping in de Wbp.

De naleving van de Wbp wordt als erg intensief ervaren. Elke gegevensverwerking dient aan de open normen in de Wbp te voldoen. Zonder enige deskundigheid van de Wbp is dat ondoenlijk. Daarnaast dient jaarlijks een inventarisatie van alle gegevensverwerkingen te worden gemaakt om te beoordelen of er structurele wijzigingen hebben plaats gevonden. Ook het opstellen van formele gedragscodes blijkt in de praktijk erg tijdrovend te zijn.

Het CBP is erg actief op het gebied van het doen van onderzoek naar de naleving van de Wbp. Indien nodig, treedt het CBP handhavend op. In het nieuws wordt de laatste tijd geregeld bericht over constatering van het CBP dat de Wbp wordt overtreden.

6 Omgang Wbp binnen de gemeente Haaren

§ 6.1 Inleiding

In het vorige hoofdstuk is ingegaan op hoe over het algemeen met de Wbp wordt omgegaan en in hoeverre men bekend is met de Wbp. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de mate van bekendheid met de Wbp onder de medewerkers van de gemeente Haaren. Ook worden de resultaten besproken die van toepassing zijn op de gegevensverwerkingen over het algemeen. Al laatste wordt nader ingegaan op de GISVG-AVR, GISVG-WOZ en de GIS-viewer, drie informatiesystemen waarin persoonsgegevens zijn opgenomen en waar de medewerkers van de gemeente Haaren gebruik van maken. GIS staat voor Geografische Informatiesystemen en VG staat voor Vastgoed.

De ingevulde vragenlijsten zijn nader uitgewerkt in een aparte bijlage. Bij elke uitwerking is een korte toelichting gegeven met betrekking tot de rechtmatigheid van de gegevensverwerking. Bij gegevensverwerkingen die zijn geconcretiseerd in een artikel in het VB en waaraan de gegevensverwerking voldoet, wordt verwezen naar het betreffende artikel in het VB. Indien bij een gegevensverwerking bijzondere persoonsgegevens en/of het BSN worden verwerkt, wordt daarbij stil gestaan.

§ 6.2 Bekendheid met de Wbp

Tijdens het onderzoek bleek al snel dat de Wbp niet leeft onder de medewerkers van de gemeente Haaren. Enkele medewerkers hadden zelfs nog nooit van de Wbp gehoord. De medewerkers die wel van de Wbp hadden gehoord, zijn slecht op de hoogte van de voorwaarden en verplichtingen in de Wbp. Ook zijn ze niet bekend met de sancties die bijvoorbeeld door het CBP kunnen worden opgelegd.

Medewerkers kunnen hun vragen over de Wbp niet bij een medewerker neerleggen die over voldoende deskundigheid en parate kennis over de Wbp beschikt om hun vragen vlot te beantwoorden.

§ 6.3 Resultaten algemeen

Uit het onderzoek kwam naar voren dat veel gegevensverwerkingen niet aan de informatieplicht voldoen. Ook werd duidelijk dat over het algemeen de persoonsgegevens langer bewaard worden dan is toegestaan op grond van de Wbp en het VB.

Binnen de gemeente Haaren zijn de gegevens afkomstig van de burgers, en in sommige gevallen ook van derden. Dit houdt in dat de burgers voorafgaand aan de gegevensverwerkingen geïnformeerd moeten worden gebracht. Veel gegevens worden verkregen doordat de burger een formulier heeft ingevuld. Op de formulieren staat nergens vermeld waar de gegevens voor worden gebruikt. De gegevensverwerkingen die de medewerkers betreffen, zoals de "Collegawijzer", "Personeel- en salarisadministratie", "Toezichthouders" en de "Rampenbestrijding (pasjes)" voldoen wel aan de informatieplicht. Voorafgaand aan de gegevensverwerking wordt op het formulier, zoals voor de "Collegawijzer", of mondeling de informatie medegedeeld. Ook wordt de medewerker bijvoorbeeld medegedeeld dat hij niet verplicht is om een foto te laten maken of om bepaalde gegevens in te vullen, zoals gegevens met betrekking tot de partner en de kinderen.

De eigen lijstjes met persoonsgegevens die de medewerkers zelf bijhouden worden langer bewaard dan noodzakelijk is voor het doel of de doeleinden van de gegevensverwerkingen. Slechts enkele medewerkers verwijderen de persoonsgegevens als ze niet meer noodzakelijk zijn. Voorbeelden zijn de gegevensverwerking voor de verlening van drank- en horecavergunningen en marktplaatsvergunningen. De persoonsgegevens worden in het zelf bijgehouden bestand verwijderd, zodra het recht op de vergunning is komen te vervallen. De uiterlijke bewaartermijn in artikel 22 lid 6 VB van twee jaren nadat het recht op de vergunning is komen te vervallen, wordt dus niet overschreden.

§ 6.4 Informatiesystemen⁹⁵

De gemeente maakt gebruik van drie informatiesystemen waarin persoonsgegevens voorkomen, namelijk de GISVG-AVR, GISVG-WOZ en de GIS-viewer. De GISVG-AVR is een informatiesysteem dat is bedoeld om de secties Milieu, Belastingen/WOZ en Bouw- en Woningtoezicht te ondersteunen bij hun werkzaamheden. AVR staat voor Algemene Vergunningen Registratie. De GISVG-AVR ondersteunt de vergunningverlening door de aanvragen van vergunningen te registreren, waarbij de interne en fatale termijnen worden aangegeven. Het zorgt ook voor de afstemming tussen bouw- en milieuaanvragen. De persoonsgegevens die hierin zijn opgenomen, zijn: naw-gegevens en gegevens met betrekking tot de vergunningen. Alleen de medewerkers van de secties Milieu, Belastingen/WOZ en Bouw- en Woningtoezicht hebben toegang tot de GISVG-AVR.

De GISVG-WOZ ondersteunt de werkzaamheden op de sectie Belastingen/WOZ. WOZ staat voor Waardering Onroerende Zaken. Met behulp van de GISVG-WOZ wordt onder andere de waarde van de onroerende zaken bepaald, beschikkingen opgesteld en gegevens uitgewisseld met de Belastingdienst, de waterschappen en het taxatiebureau. De GISVG-WOZ bevat de volgende persoonsgegevens: naw-gegevens, BSN eigenaar en medebewoners, bouwjaar woning, taxatiewaarde, laatste verkoopdatum en laatste verkoopbedrag. Alleen de medewerkers van de sectie Belastingen/WOZ hebben toegang tot de GISVG-WOZ.

De GIS-viewer bevat kaarten van de gemeente Haaren. Deze kaarten kunnen in samenhang met bijvoorbeeld een bestemmingsplan worden geraadpleegd. De persoonsgegevens die aan de hand van de GIS-viewer kunnen worden geraadpleegd, zijn afkomstig uit de GBA, het Kadaster en de GISVG-AVR. De gegevens die met behulp van de GIS-viewer kunnen worden geraadpleegd, zijn: naw-gegevens, BSN, A-nummer, geboortedatum, geboorteplaats, geslacht, gezinsrelatie, kadastrale gegevens, lopende bouwvergunningen en WOZ-gegevens (zoals taxatiewaarde en laatste verkoopprijs van de onroerende zaak). Tot de GIS-viewer heeft elke medewerker toegang. Niet elke medewerker heeft voor de uitvoering van zijn taken toegang tot (alle gegevens van) de GIS-viewer nodig. Slechts enkele medewerkers weten hoe de GIS-viewer geraadpleegd moet worden.

In 2003 werkte de gemeente Haaren met een gemeentelijk kadaster. In 2007 is het gemeentelijk kadaster vervangen door de GIS-viewer. De gegevensverwerking “gemeentelijk kadaster” diende gemeld te worden bij het CBP, wat ook is gedaan.

Enkele maanden geleden is een gegevensbeheerder aangesteld. Hij beheert de BAG en de DDS. BAG staat voor Basisregistratie Adressen en gebouwen. Deze basisregistraties bestaan uit een register en een registratie. In het register (archief) worden authentieke brondocumenten opgenomen en in de registratie (digitaal) wordt een set basisgegevens opgesla-

⁹⁵ Medewerker gemeente Haaren.

gen. Deze basisgegevens moeten vanaf medio 2011 door alle overheidsinstantie gebruikt worden.

DDS staat voor Digital Data Storage en is een soort gegevensmakelaar die er voor zorgt dat persoons-, adres- en gebouwgegevens eenmalig opgeslagen worden. Deze gegevens kunnen meervoudig gebruikt worden door alle binnen de gemeente aanwezige applicaties. Elk van deze basisgegevens heeft een eigenaar of bron die gerechtigd is om deze gegevens op te voeren. Voor personen is dit de GBA-beheerder en voor adressen en gebouwen is dit de BAG-beheerder. Om te voorkomen dat deze gegevens toch opgevoerd worden in andere applicaties zullen er regelmatig controles uitgevoerd moeten worden op databaseniveau.

§ 6.5 Conclusie

De medewerkers zijn niet bekend met de Wbp. Ze zijn niet deskundig genoeg om hun gegevensverwerkingen te toetsen aan de Wbp. Over het algemeen worden de bewaartermijnen van de eigen lijstjes overschreden. Ook wordt over het algemeen niet voldaan aan de informatieplicht.

Voor de uitvoering van hun taken hebben de medewerkers toegang tot de GISVG-AVR, GISVG-WOZ en de GIS-viewer. Deze drie informatiesystemen bevatten persoonsgegevens. De toegang tot de GISVG-AVR en de GISVG-WOZ is beperkt tot de medewerkers die de persoonsgegevens nodig hebben voor hun werkzaamheden. Tot de GIS-viewer hebben alle medewerkers toegang. Het gegeven dat slechts enkele medewerkers weten hoe ze met de GIS-viewer moeten omgaan, doet niets af aan het feit dat alle medewerkers onnodig toegang hebben tot de GIS-viewer.

De aanstelling van de gegevensbeheerder is al een goede stap in de richting voor de bescherming van persoonsgegevens. De gegevens worden eenmalig opgeslagen, waarna ze veelvuldig kunnen worden gebruikt. De basisgegevens worden op deze manier integraal aangeboden. Hierdoor wordt gewaarborgd dat de gegevens juist zijn, wat van belang is voor een goede dienstverlening.

Conclusies

Uit het onderzoek blijkt dat de Wbp momenteel niet correct wordt nageleefd binnen de gemeente Haaren. De medewerkers van de gemeente Haaren blijken slecht op de hoogte te zijn van de Wbp. Er zijn geen werkprocessen met betrekking tot de voorwaarden en de plichten in de Wbp opgesteld. Ook is er geen FG aangesteld. Uit het onderzoek is naar voren gekomen welke voorwaarden en plichten wel en niet worden nageleefd. Hierop wordt hieronder nader ingegaan.

De gemeente Haaren heeft drie gegevensverwerkingen die handmatig plaatsvinden en waarop de Wbp niet van toepassing is. Ook op de door de gemeente Haaren vastgelegde analoge camerabeelden is de Wbp niet van toepassing. Alle 71 geautomatiseerde gegevensverwerking die in kaart zijn gebracht, zijn gebaseerd op één van de vijf gronden in artikel 8 Wbp. De meeste gegevensverwerkingen vinden plaats op grond van een publiekrechtelijke taak. Veel gegevens worden verkregen doordat de burger een formulier heeft ingevuld met zijn gegevens. Zoals verderop in de conclusies duidelijk wordt, voldoet de gemeente Haaren niet aan de informatieplicht. Zou wel aan de informatieplicht worden voldaan, dan zouden sommige gegevensverwerkingen ook plaatsvinden op grond van de ondubbelzinnige toestemming van de burger.

Voor de volgende gegevensverwerkingen geldt een wettelijke identificatieplicht en is het toegestaan om in overleg met de burger een kopie van het identiteitsbewijs te maken:

- “Rijbewijzenadministratie”. Uit het onderzoek blijkt dat voor deze gegevensverwerking geen kopie van het identiteitsbewijs wordt gemaakt. Identificatie vindt plaats door het tonen van het identiteitsbewijs;
- “Uitvoering IOAW/IOAZ/WWB/minimaregelingen/langdurigheidstoeslag”. Uit het onderzoek blijkt dat zonder voorafgaand overleg met de burger een kopie van het identiteitsbewijs wordt gemaakt.

Voor de gegevensverwerking “Personeel- en salarisadministratie” is in de Wet op de identificatieplicht het maken van een kopie van het identiteitsbewijs verplicht gesteld, wat ook wordt gedaan.

Uit het onderzoek is gebleken dat voor de gegevensverwerkingen “Standplaatsvergunning” en “Reststroken” een kopie van het identiteitsbewijs wordt gevraagd. Er geldt geen wettelijke identificatieplicht. Ook is de verwerking van het BSN niet wettelijk vastgesteld. Er mag voor deze gegevensverwerkingen dus geen kopie van het identiteitsbewijs worden gemaakt. Voor de gegevensverwerkingen “Uitvoering Wet inburgering”, “Uitvoering Wet sociale werkvoorziening” en “Uitvoering WMO” geldt hetzelfde, ook al is de verwerking van het BSN gegrond op specifieke wetgeving.

Uit het onderzoek is gebleken dat de volgende meldingsplichtige gegevensverwerkingen nog niet zijn gemeld:

- “Aangehaakte persoonsgegevens GBA”;
- “Kwijtschelding”;
- “Uitvoering Wet sociale werkvoorziening”;
- “Meldpunt Haaren”;
- “Bestemmingsplan: afwijken, verzoek om wijziging, vrijstelling”;
- “Handhaving bewoning recreatiewoningen”;
- “Milieuregistratieprogramma/milieuecontrole”;

- “Planschadevergoeding”;
- “Collegawijzer”;
- “Website gemeente Haaren”.

Uit het onderzoek is gebleken dat de volgende meldingsplichtige gegevensverwerking die in kaart zijn gebracht niet (meer) overeenkomen met de meldingen in het meldingenregister:

- “Rijbewijzenadministratie”;
- “Uitvoering Wet inburgering”;
- “Uitvoering WMO”
- “Handhavingsregister”;
- “Reststroken”;
- “Gemeentelijk kadaster”.

De gegevensverwerking “Gemeentelijk kadaster” wordt tegenwoordig de “GIS-viewer” genoemd. Uit het onderzoek is gebleken dat alle medewerkers toegang tot de “GIS-viewer” hebben. Veel gegevens die zijn opgenomen in de “GIS-viewer” zijn niet noodzakelijk voor alle medewerkers om hun taken goed te kunnen uitvoeren.

In het meldingenregister zijn de gegevensverwerkingen “Vangnetregeling Huursubsidie” en “WIW, Wet REA, ID-banen” en “Bijzondere bijstand” aangemeld. Uit het onderzoek is gebleken dat deze gegevensverwerkingen zijn komen te vervallen of tegenwoordig onder een andere gegevensverwerking vallen.

Uit het onderzoek blijkt dat enkele gegevensverwerkingen toch gemeld moeten worden omdat er meer gegevens verwerken dan is aangegeven in het desbetreffende artikel in het VB. Deze gegevensverwerkingen zijn echter niet gemeld. Het betreft de volgende gegevensverwerkingen:

- “Drank- en Horecaverunning/ontheffing”;
- “Standplaatsvergunning”.

Voor de gegevensverwerkingen “Kwijtschelding” en “Uitvoering IOAW/IOAZ/WWB/ minima-regelingen/langdurigheidtoeslag” blijkt uit het onderzoek dat een kopie van het bankafschrift wordt gevraagd. Het doel daarvan is het verkrijgen van het bankrekeningnummer en het saldo. Andere gegevens, zoals de transacties, zijn daarvoor niet nodig. De burger wordt er niet op gewezen dat de transacties onleesbaar mogen worden gemaakt. Dit geldt ook voor de gegevensverwerkingen ten behoeve van een Bibob-dossier.

Stukken die uitsluitend een archiefbestemming hebben zijn vrijgesteld van de meldingsplicht en dienen krachtens de Archiefwet 1995 conform de selectielijst te worden bewaard. Dit zijn stukken die van waarde zijn voor het nationale culturele erfgoed, voor historisch onderzoek bewaard worden, van belang zijn voor de gemeente Haaren of van belang zijn voor recht- of bewijszoekenden. De bewaartermijn voor deze stukken geldt ook voor de persoonsgegevens die daarin voorkomen. De lijstjes met persoonsgegevens die de medewerkers zelf bijhouden, moeten conform de Wbp of het VB worden bewaard. Voor de gegevensverwerkingen die zijn vrijgesteld van de meldingsplicht is in het VB een uiterlijke bewaartermijn opgenomen. Uit het onderzoek is gebleken dat de persoonsgegevens langer worden bewaard dan is aangegeven in het VB of langer worden bewaard dan ze conform de Wbp noodzakelijk zijn voor het doel of de doeleinden van de desbetreffende gegevensverwerkingen.

Er zijn diverse passende technische en organisatorische maatregelen getroffen om de persoonsgegevens te beschermen. Uit het onderzoek is echter gebleken dat niet alle maatregelen door alle medewerkers worden nageleefd. Kasten en deuren worden bijvoorbeeld niet

afgesloten bij het verlaten van de werkplek. Ook worden bureaus door veel medewerkers niet leeggemaakt aan het einde van de werkdag.

Bij een vijftal gegevensverwerkingen worden de gegevens verwerkt door een bewerker. Tijdens het onderzoek is niet duidelijk geworden in hoeverre contractuele afspraken zijn gemaakt waarin de bewerker verplicht is gesteld om de persoonsgegevens uitsluitend te gebruiken voor het doel of de doeleinden waarvoor de bewerker is gecontracteerd.

De persoonsgegevens zijn altijd afkomstig van de burgers, en in sommige gevallen ook van derden of de GBA. Uit het onderzoek blijkt dat veel gegevens worden verkregen doordat de burger een (aanvraag)formulier heeft ingevuld. Op de formulieren staat nergens vermeld waar de gegevens voor worden gebruikt. Aangezien de burger zelf de gemeente benadert, zal de burger doorgaans op de hoogte zijn van de identiteit van het bestuursorgaan van de gemeente Haaren dat verantwoordelijk is voor de desbetreffende gegevensverwerking. In dat geval hoeft de burger alleen op de hoogte te worden gesteld van het doel of de doeleinden van de gegevensverwerking en eventueel van het gebruik dat ervan wordt gemaakt. Dit moet worden gedaan voordat de gegevens worden verkregen van de burger.

Ten slotte is uit het onderzoek gebleken dat de medewerkers slecht op de hoogte zijn van de rechten van de burgers. Eén medewerker van de afdeling Ondersteuning, die belast is met de vergunningverlening op die afdeling, is op de hoogte van de rechten van de burgers. Niemand is exact op de hoogte van de procedure die gevolgd dient te worden wanneer bijvoorbeeld een verzoek om inzage wordt ingediend. De burgers hebben tot nu toe geen gebruik gemaakt van hun rechten. Wellicht zijn de burgers niet bekend met hun rechten.

Aanbevelingen

Om een actuele registratie van de gegevensverwerkingen te behouden die voldoet aan de Wbp, worden de volgende aanbevelingen gedaan:

Verantwoordelijkheid

De verantwoordelijkheid wat betreft de uitvoering ligt al zo laag mogelijk in de organisatie te komen liggen, namelijk bij de afdelingshoofden/medewerkers. Dit dient ook te gelden voor de gegevensverwerkingen, en dan voornamelijk voor de afdelingshoofden. Zij hebben zicht op de gegevensverwerkingen van de medewerkers op hun afdeling. De afdelingshoofden dienen erop toe te zien dat de gegevensverwerkingen in overeenstemming met de Wbp plaatsvinden.

Werkprocessen en coördinator Wbp

Voor de medewerkers dienen werkprocessen opgesteld te worden van alle processen die voortvloeien uit de Wbp. Er dienen werkprocessen te worden opgesteld voor:

- een rechtmatige gegevensverwerking;
- de meldingsplicht;
- de informatieplicht;
- het bewaren van persoonsgegevens;
- en goede afhandeling van het recht op inzage, het recht van verzet en het recht op correctie, waarvan de burgers gebruik kunnen maken.

De aanstelling van een FG is niet wenselijk. De gemeente Haaren is een vrij kleine gemeente en afgevraagd kan worden of het wel nodig is om een FG te hebben. Aangezien de Wbp niet goed wordt nageleefd, is het wel wenselijk om een coördinator aan te stellen die ervoor zorgt dat jaarlijks een inventarisatie van alle gegevensverwerkingen binnen de gemeente Haaren wordt gemaakt. De coördinator verleent zijn medewerking bij het opstellen van de werkprocessen. Ook fungeert hij als aanspreekpunt voor de medewerkers die vragen hebben over de Wbp.

Bewustwording

De medewerkers van de gemeente Haaren dienen zich meer bewust te worden van de Wbp en de gevolgen van onrechtmatige gegevensverwerkingen. Om de medewerkers op de hoogte te brengen van de Wbp zou de coördinator per afdeling een presentatie kunnen geven over de voorwaarden en plichten in de Wbp. Op een A4'tje dienen de regels voor het verwerken van persoonsgegevens vermeld te worden, eventueel toegespitst op een bepaalde gegevensverwerking. Deze regels dienen als hulpmiddel voor de medewerkers bij het verwerken van persoonsgegevens. Wellicht dat de gevolgen van de Wbp op een creatieve manier onder de aandacht van de medewerkers kunnen worden gebracht.

Handmatige gegevensverwerkingen

Momenteel worden drie gegevensverwerkingen handmatig verwerkt. Zodra deze gegevensverwerkingen geautomatiseerd worden, dienen zij aan de Wbp te voldoen. Hierop dienen de medewerkers die met deze gegevensverwerkingen belast zijn, geattendeerd te worden.

Melden

De meldingsplichtige gegevensverwerkingen dienen gemeld te worden bij het CBP. Ook dienen reeds gedane meldingen aangepast te worden in het meldingenregister bij het CBP. Op de <http://www.cbpweb.nl> kan een meldingsprogramma gedownload worden en/of meldingsformulieren worden aangevraagd.

De medewerkers dienen erop geattendeerd te worden dat nieuwe gegevensverwerkingen meldingsplichtig kunnen zijn. Ook wanneer een vrijgestelde gegevensverwerking wijzigt, kan de gegevensverwerking meldingsplichtig worden. De desbetreffende gegevensverwerking dient gemeld te worden, voordat de wijziging wordt doorgevoerd. Nieuwe gegevensverwerkingen of wijzigingen in gegevensverwerkingen dienen direct doorgegeven te worden aan de coördinator. Indien deze niet wordt aangesteld, dienen ze te worden doorgegeven aan de sectie Juridische Zaken. Deze punten kunnen bijvoorbeeld opgenomen worden in de werkprocessen en op het A4'tje (zie "bewustwording").

Gegevensverwerkingen dienen gemeld te worden voordat ermee wordt aangevangen. Dit is niet meer mogelijk voor de tien gegevensverwerkingen die niet zijn gemeld. Indien ze alsnog worden gemeld, loopt de gemeente het risico dat de CBP boetes oplegt voor het te laat melden. Of het CBP neemt genoegen met de alsnog gedane meldingen en blijft het bij een waarschuwing dat ze in het vervolg wel voorafgaand aan de gegevensverwerking moeten worden gemeld.

De volgende reeds gemelde gegevensverwerkingen komen niet (meer) overeen met de huidige praktijk en dienen aangepast te worden in het meldingenregister:

- "Rijbewijzenadministratie";
- "Uitvoering Wet inburgering";
- "Uitvoering WMO"
- "Handhavingsregister";
- "Reststroken";
- "Gemeentelijk kadaster".

De volgende reeds gemelde gegevensverwerkingen dienen uit het meldingenregister te worden verwijderd:

- "Vangnetregeling Huursubsidie";
- "WIW, Wet REA, ID-banen;
- "Bijzondere bijstand".

Informatieplicht

De burger benadert de gemeente zelf voor vergunningen, voorzieningen, subsidies, etc. De burgers dienen voorafgaand aan de gegevensverwerking op de hoogte te worden gebracht van het doel of de doeleinden van de gegevensverwerking en eventueel aan wie de gegevens worden verstrekt. Indien het onmogelijk is de informatie op een aanvraagformulier te vermelden, dient de informatie mondeling te worden medegedeeld. Op het aanvraagformulier voor bijvoorbeeld een aanvraag op grond van de WWB kan de volgende informatie worden opgenomen:

"Voor het beoordelen van het recht op een uitkering, de hoogte van de uitkering en het uitvoeren van controle op het recht en de hoogte van de uitkering hebben wij de gegevens op dit formulier nodig. Uw gegevens worden overeenkomstig de Wet bescherming persoonsgegevens verwerkt. Uw gegevens zullen hiervoor verstrekt worden aan de volgende instellingen: SVB, LASER, IMK, CWI, Ziektekostenverzekering, Sociale recherche, Belastingdienst, andere gemeenten, IBG, UWV en de medisch adviseur."

☐ *Ik ga ermee akkoord dat mijn gegevens aan de Kredietbank worden verstrekt, indien blijkt dat ik niet in aanmerking komt voor een bijzondere bijstand."*

☐ *Ik ga ermee akkoord dat voor identificatiedoeleinden en het afhandelen van mijn aanvraag een kopie van mijn identiteitsbewijs wordt gemaakt".*

Geeft de burger zijn toestemming, dan dient hij het bijbehorende vakjes aan te kruisen.

Bewaren

De medewerkers dienen erop te worden geattendeerd dat eigen lijstjes met persoonsgegevens niet langer bewaard mogen worden dan is aangegeven in het VB of noodzakelijk is voor het doel of de doeleinden van de desbetreffende gegevensverwerking. Dit punt dient opgenomen te worden in de werkprocessen en op het A4'tje (zie "bewustwording").

Beveiliging

De medewerkers dienen erop te letten dat bij het verlaten van de werplek, bijvoorbeeld in de pauze, bij overleggen en aan het einde van de werkdag, kasten/deuren op slot gaan en de screensaver met wachtwoord gebruikt wordt. Dit punt dient opgenomen te worden in de werkprocessen en op het A4'tje (zie "bewustwording").

Bewerker

Met bewerkers dienen contractuele afspraken gemaakt te worden over beveiliging en het gebruik van de persoonsgegevens. Door in het contract een bepaling op te nemen, wordt de bewerker verplicht de verkregen persoonsgegevens uitsluitend te verwerken voor het doel of de doeleinden waarvoor de bewerker is of wordt aangesteld. Voor de bewerker van de gegevensverwerking "Uitvoering WMO" kan de volgende bepaling opgenomen worden:

"De leverancier verplicht zich de persoonsgegevens die door of namens de gemeente Haaren aan de leverancier worden verstrekt, uitsluitend worden verwerkt voor de feitelijke verstrekking van voorzieningen in opdracht van de gemeente Haaren voor de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning."

Kopie identiteitsbewijs

Voor enkele gegevensverwerkingen worden kopieën van identiteitsbewijzen verwerkt.

Voor deze gegevensverwerkingen worden de volgende aanbevelingen gedaan, welke als regels opgenomen moeten worden in de werkprocessen en op het A4'tje (zie "bewustwording").

"Standplaatsvergunning", "Reststroken", "Uitvoering Wet inburgering", "Uitvoering Wet sociale werkvoorziening" en "Uitvoering WMO"

Aangezien voor deze gegevensverwerking geen identificatieplicht geldt en de verwerking van het BSN niet verplicht is gesteld, wordt aanbevolen om geen kopie van het identiteitsbewijs te maken. De gegevensverwerking "Standplaatsvergunning" hoeft in dat geval niet te worden gemeld bij het CBP en de gegevensverwerking "Reststroken" hoeft niet te worden gewijzigd in het meldingenregister (de verantwoordelijke dient uiteraard wel te worden gewijzigd).

De aanbeveling voor de gegevensverwerking "Standplaatsvergunning" is uiteraard bedoeld voor het geval deze gegevensverwerking weer van toepassing is.

"Rijbewijzenadministratie" en "Uitvoering IOAW/IOAZ/WWB/minimaregelingen/ langdurigheidtoeslag"

Voor deze gegevensverwerkingen mag in overleg met de burger een kopie van het identiteitsbewijs worden gemaakt. De burger dient van tevoren erop te worden gewezen dat hij bezwaar mag maken tegen het maken van een kopie van zijn identiteitsbewijs. Maakt de burger bezwaar, dan dient dat gerespecteerd te worden. Het BSN moet dan overgeschreven worden uit het identiteitsbewijs. De identificatie dient dan te geschieden door het tonen van het identiteitsbewijs.

Kopie bankafschriften

De medewerkers die belast zijn met de gegevensverwerkingen "Kwijtschelding" en "Uitvoering IOAW/IOAZ/WWB/minimaregelingen/langdurigheidtoeslag" dienen de burgers erop te wijzen dat de transacties onleesbaar mogen worden gemaakt. Dit geldt ook voor gegevensverwerkingen ten behoeve van Bibob-dossiers. Dit kan op het aanvraagformulier of mondeling worden gedaan. Deze regel dient opgenomen in de werkprocessen en op het A4'tje (zie "bewustwording").

Camerabeelden

De analoge camerabeelden vallen niet onder het toepassingsbereik van de Wbp. Worden de analoge camerabeelden vervangen door digitale camerabeelden, dan dienen ze wel aan de Wbp te voldoen. Worden de digitale camera's ingezet ter handhaving van de openbare orde, dan geldt er een meldingsplicht. Voor alle andere doeleinden geldt de meldingsplicht niet. De medewerker van de gemeente Haaren die zorg draagt voor de camera's dient hiervan op de hoogte te worden gebracht.

GIS-viewer

De toegang tot de GIS-viewer moet worden aangepast. Alleen de medewerkers die voor de uitvoering van hun werkzaamheden de gegevens in de GIS-viewer nodig hebben, krijgen toegang tot alleen die gegevens die noodzakelijk zijn. Dit dient aangepast te zijn, voordat deze gegevensverwerking wordt gewijzigd in het meldingenregister bij het CBP.

Evaluatie

In dit hoofdstuk wordt bekeken wat goed ging en wat minder goed ging. Wat had achteraf anders aangepakt moeten worden?

Het heeft veel pijn en moeite gekost om voor alle (gemeentelijke) taken een ingevulde vragenlijst te krijgen. Veel medewerkers waren niet bereid om tijd te steken in dingen waar ze niet voor waren aangenomen. Het invullen van een vragenlijst voor hun gegevensverwerking vonden ze niet tot hun takenpakket horen.

Allerlei middelen zijn ingezet om de medewerkers te stimuleren, namelijk:

- Toelichting in de MT-vergadering;
- De afdelingshoofden verzocht de vragenlijst over de medewerkers te verspreiden;
- Informatie op intranet;
- Informatie in de Juridische Nieuwsbrief;
- Herinneringsmails aan de afdelingshoofden en de medewerkers;
- Bij de medewerkers langsgaan;
- Samen met enkele medewerkers de vragenlijst invullen.

Als ik van tevoren had geweten dat de medewerkers zo slecht mee zouden werken, had ik sommige dingen anders aangepakt. Ik heb tijdens mijn onderzoek gemerkt dat persoonlijk contact effectiever werkt dan bijvoorbeeld e-mails. Bij persoonlijk contact hebben de medewerkers een gezicht voor ogen en kunnen er meteen afspraken worden gemaakt. Een e-mail kan eventueel als herinnering dienen. Ook het rondgaan met de Juridische Nieuwsbrief en vervolgens de vragenlijst op de bureaus van de medewerkers leggen, was erg effectief.

Sommige medewerkers wilden alleen de vragenlijst invullen als ze daartoe de opdracht kregen van het desbetreffende afdelingshoofd. In het vervolg is het dus aan te raden om eerst de medewerkers persoonlijk te benaderen. Met de afdelingshoofden zou afgesproken kunnen worden dat ze na een week de medewerkers eraan herinneren om de vragenlijst in te vullen.

Uiteindelijk is voor elke gegevensverwerking die bij mij bekend was, een vragenlijst ingevuld. Al snel werd duidelijk dat de Wbp niet goed wordt nageleefd. Het was de bedoeling om een rapport op te stellen aan de hand waarvan de gemeente Haaren over een actuele registratie kan beschikken die voldoet aan de Wbp. De actuele registratie is er. Om ervoor te zorgen dat deze registratie voldoet aan de Wbp is een aantal aanbevelingen opgesteld. Dit is aan de gemeente Haaren. Een vervolgonderzoek kan erop zijn gericht om de aanbevelingen uit te voeren. Hierbij kan gedacht worden aan het opstellen van werkprocessen, waarbij een belangrijk punt is hoe de werkprocessen onder de aandacht van de medewerkers worden gebracht.

Ten slotte wil ik vermelden dat het belangrijk is om een strakke planning te maken. Ik was afhankelijk van andere mensen en dat kan, zoals ik heb gezien, problemen met zich meebrengen. Door strak te plannen en ruimte voor speling open te laten, is het uiteindelijk gelukt om op tijd alle vragenlijsten ingevuld te krijgen en ze uit te werken.

Bronvermelding

Personen

Medewerker van het College Bescherming Persoonsgegevens

Medewerkers van de gemeente Haaren

Boeken

T4. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007.

Onderwerp: Lijst van landen met een passend beschermingsniveau (anno mei 2007)

T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 461.

Onderwerp: Toelichting meldingsformulier verwerking persoonsgegevens

T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 475-482.

Tijdschriften

L. Hovy, 'Sporen nalaten of wissen? Het bewaren van persoonsgegevens', *Archievenblad* december 2001.

(Dit artikel is op 10 maart 2008 opgehaald van:

http://www.erfgoedinspectie.nl/_media/documents/artikelhovy.pdf)

M.J. van Pomeroy, 'Het gebruik van persoonsgegevens in de gemeentepraktijk', *de Gemeentestem* 2006, p.325-333.

Handleidingen en rapporten

Handleiding voor de gebruiker van het burgerservicenummer (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) 2007.

Sociale diensten: bijstandsdossier en privacy. Samenvatting van de bevindingen in het dossieronderzoek bij drie sociale diensten (College Bescherming Persoonsgegevens) 2002.

G.W. van Blarckom & J.J. Borking, *Beveiliging van persoonsgegevens* (Achtergrondstudies en verkenningen nr. 23, Registratiekamer) 2001.

P.T.C. Hoefer-van Dongen, *Jaarverslag 2007*, Den Haag: DeltaHage B.V. 2008.

R. Koorn e.a. , *Privacy Enhancing Technologies. Witboek voor beslissers* (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) 2004.

L.B. Sauerwein en J.J. Linnemann, *Handleiding voor verwerkers van persoonsgegevens* (Ministerie van Justitie) 2002.

A.H.C.M. Smeets, *Camera's in het publieke domein. Privacynormen voor het cameratoezicht op de openbare orde* (Achtergrondstudies en verkenningen nr. 28, College Bescherming Persoonsgegevens) 2004.

G.J. Zwenne e.a., *Eerste fase evaluatie Wet bescherming persoonsgegevens. Literatuuronderzoek en knelpuntanalyse*, Leiden: eLwa@Leiden 2007.

Internetsites

Onderwerp: Batman Bin Suparman

Internetsite: <http://www.weirdasianews.com>

Opgehaald op 23 mei 2008 van:

<http://www.weirdasianews.com/2008/04/03/singapore-superhero-batman-bin-suparmen/>

Onderwerp: Privacy: checklist voor de ondernemingsraad

Internetsite: <http://www.cbpweb.nl>

Opgehaald op 17 maart 2008 van:

http://www.cbpweb.nl/downloads_brochures/bro_orchecklist.pdf?refer=true&theme=green

Onderwerp: Informatieblad Bewaartermijnen van persoonsgegevens in uw bestanden

Internetsite: <http://www.cbpweb.nl>

Opgehaald op 4 maart 2008 van:

http://www.cbpweb.nl/downloads_inf/inf_va_bewaartermijnen.pdf?refer=true&theme=purple

Onderwerp: Informatieblad De GBA en het gebruik daarvan

Internetsite: <http://www.cbpweb.nl>

Opgehaald op 1 april 2008 van:

http://www.cbpweb.nl/downloads_inf/inf_va_gba.pdf?refer=true&theme=purple

Onderwerp: Informatieblad Het geven van inzage in persoonsgegevens

Internetsite: <http://www.cbpweb.nl>

Opgehaald op 20 maart 2008 van:

http://www.cbpweb.nl/downloads_inf/inf_va_inzage_persoonsgegevens.pdf?refer=true&theme=purple

Onderwerp: Informatieblad Informatieplicht

Internetsite: <http://www.cbpweb.nl>

Opgehaald op 18 maart 2008 van:

http://www.cbpweb.nl/downloads_inf/inf_va_infoplicht.pdf?refer=true&theme=purple

Onderwerp: Informatieblad Melden en vrijstellingen

Internetsite: <http://www.cbpweb.nl>

Opgehaald op 4 maart 2008 van:

http://www.cbpweb.nl/documenten/inf_va_melden_vrijstellen.stm

Onderwerp: Informatieblad Voorafgaand onderzoek

Internetsite: <http://www.cbpweb.nl>

Opgehaald op 4 maart 2008 van:

http://www.cbpweb.nl/documenten/inf_va_vo.stm?refer=true&theme=purple

Onderwerp: Meldingenregister

Internetsite: <http://www.cbpweb.nl>

Opgehaald op 28 februari 2008 van:

http://www.cbpweb.nl/indexen/ind_reg_meldreg.stm

(zoeken → invullen bij “naam”: “college”, invullen bij “eerste plaats”: “Haaren”, invullen bij “tweede plaats”: “Haaren”)

Onderwerp: Openbaarheid
Internetsite: <http://www.minbzk.nl>
Opgehaald op 25 februari 2008 van:
http://www.minbzk.nl/onderwerpen/grondwet-en/openbaarheid/veelgestelde_vragen

Onderwerp: Overzicht gemeentelijke taken
Internetsite: <http://www.gemeente.groningen.nl>
Opgehaald op 4 maart 2008 van:
[http://stadsbron.groningen.nl/jsp/page.jsp?xdl=stadsbron/Trf&xsl=stadsbron/Zoek&type=_all
&TrfIdt=577&Pad=Zoe,gemeentelijk&SelTrf=577&theme=default&mode=](http://stadsbron.groningen.nl/jsp/page.jsp?xdl=stadsbron/Trf&xsl=stadsbron/Zoek&type=_all&TrfIdt=577&Pad=Zoe,gemeentelijk&SelTrf=577&theme=default&mode=)

Onderwerp: Regels over cameratoezicht
Internetsite: <http://www.cbpweb.nl>
Opgehaald op 11 maart 2008 van:
http://www.cbpweb.nl/themadossiers/th_cam_regels.stm

Onderwerp: Register FG's
Internetsite: <http://www.cbpweb.nl>
Opgehaald op 20 maart 2008 van:
http://www.cbpweb.nl/indexen/ind_reg_fgreg.stm#G

Onderwerp: Voorlichtingsfolder Wet Bibob
Internetsite: <http://www.denhaag.nl>
Opgehaald op 14 maart 2008 van:
http://www.denhaag.nl/Docs/dsb/SDK/verg/tekst%20bibob_def.pdf

Onderwerp: Vragenformulier Model RP
Internetsite: <http://www.justitie.nl>
Opgehaald op 14 maart 2008 van:
[http://64.233.183.104/search?q=cache:fm1NzV-lh
kAJ:www.justitie.nl/images/Bijlage%2520bij%2520stap%25205%2520Vragenformulier%2520
RP%2520vs%25202.0_tcm34-
11131.doc+model+aanvraagformulier+wet+bibob&hl=nl&ct=clnk&cd=3&gl=nl](http://64.233.183.104/search?q=cache:fm1NzV-lh)

Regelgeving en parlementaire stukken

Algemene wet bestuursrecht

Archiefwet 1995

Beleidslijn uitvoering wet Bibob (gemeente Haaren)

Besluit justitiële gegevens

Gemeentewet

Handelingen II 1999/2000, 24.

Kamerstukken II 1997/1998, 25892, nr. 3.

Mandaat- en volmachtregeling gemeente Haaren 2008

Richtlijn nr. 1995/46/EG (*PbEG* 1995 L 281)

Verordening gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (gemeente Haaren)

Vrijstellingsbesluit

Wet bevordering integriteit beoordelingen door het openbaar bestuur

Wet bescherming persoonsgegevens

Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens

Wet op de ondernemingsraden

Wet openbaarheid van bestuur

Jurisprudentie en uitspraken CBP

CBP 30 juni 2003, *z2003-0477*.

Opgehaald op 7 mei 2008 van:

http://www.cbpweb.nl/indexen/ind_publ_uit_datum_2003.stm?refer=true&theme=purple

HvJ EG 6 november 2003, zaak C-101/01 (Lindqvist).

ABRvS 21 september 2005, *LJN AU2998*.

Uitspraken CBP

Internetsite: http://www.cbp_web.nl

Opgehaald op 7 mei 2008 van:

http://www.cbpweb.nl/indexen/ind_publ_uit.shtml

Jurisprudentie Wbp

Internetsite: <http://www.rechtspraak.nl>

Zoekopdracht: "Wbp" (geldig op 7 mei 2008)

Bijlagen

I Begrippen Wbp

Persoonsgegevens

In artikel 1 sub a Wbp wordt een persoonsgegeven als volgt gedefinieerd: “elk gegeven betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon”. Op de eerste plaats gaat het om gegevens betreffende natuurlijke, levende personen.⁹⁶ Dit zijn gegevens als naam en geslacht. Ook gegevens die een waardering verschaffen over een persoon, zoals het IQ en de hoogte van het inkomen, zijn persoonsgegevens.

Op de tweede plaats moet de persoon aan de hand van de gegevens (in)direct kunnen worden geïdentificeerd.⁹⁷ Direct identificerende gegevens geven informatie over een persoon, van wie zonder veel moeite de identiteit kan worden vastgesteld. Dat is bijvoorbeeld het geval bij de combinatie naam, adres, geslacht en geboortedatum. Gegevens zonder naam, maar die met behulp van de tot de beschikking staande middelen en aan de hand van andere gegevens kunnen leiden tot identificatie van een bepaald persoon door de verantwoordelijke en/of de ontvanger, zijn indirect identificerende gegevens. Hierbij moet gedacht worden aan een registratienummer dat leidt naar een bepaald persoon. Een ander voorbeeld zijn de gegevens in medische dossiers van bijvoorbeeld de sectie Sociale Zaken. In de medische dossiers komen bijvoorbeeld persoonsgegevens betreffende de eigenschappen en gedragingen van burgers voor.⁹⁸ Deze gegevens kunnen betrekking hebben op over de burgers genomen beslissingen. Ook unieke gegevens, zoals een vingerafdruk of het burgerservicenummer, zijn indirect identificerende gegevens.

In principe is de Wbp van toepassing op levende, natuurlijke personen. Gegevens van rechtspersonen zijn in eerste instantie geen persoonsgegevens.⁹⁹ Worden echter gegevens van contactpersonen verwerkt, dan zijn het wel persoonsgegevens. Persoonsgegevens van een overleden persoon kunnen toch onder de Wbp vallen als die gegevens informatie verschaffen over levende, natuurlijke personen, zoals de nakomelingen van de overleden.¹⁰⁰

Verwerken

In artikel 1 sub b Wbp wordt onder het verwerken van persoonsgegevens het volgende verstaan: “elke handeling of elk geheel van handelingen met betrekking tot persoonsgegevens, waaronder in ieder geval het verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiding of enige andere vorm van terbeschikkingstelling, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, uitwisselen of vernietigen van gegevens”. Er is sprake van verwerken als er feitelijke macht of invloed over de persoonsgegevens kan worden uitgeoefend, oftewel er kunnen handelingen worden verricht met de persoonsgegevens.¹⁰¹

⁹⁶ L.B. Sauerwein en J.J. Linnemann, *Handleiding voor verwerkers van persoonsgegevens* (Ministerie van Justitie) 2002, p. 12-13.

T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 34.

⁹⁷ L.B. Sauerwein en J.J. Linnemann, *Handleiding voor verwerkers van persoonsgegevens* (Ministerie van Justitie) 2002, p. 13-14..

T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 34-35.

⁹⁸ CBP 30 juni 2003, z2003-0477.

⁹⁹ L.B. Sauerwein en J.J. Linnemann, *Handleiding voor verwerkers van persoonsgegevens* (Ministerie van Justitie) 2002, p. 13.

¹⁰⁰ T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 36.

¹⁰¹ L.B. Sauerwein en J.J. Linnemann, *Handleiding voor verwerkers van persoonsgegevens* (Ministerie van Justitie) 2002, p. 14.

Onder verwerken vallen ook de verwerkingshandelingen die eigenlijk als één handeling te beschouwen zijn. Een voorbeeld hiervan is het verzamelen, gebruiken en opslaan van een de persoonsgegevens. Ook wanneer dezelfde persoonsgegevens aan verschillende organisaties worden verstrekt, wordt dat gezien als een en dezelfde gegevensverwerking.

Verantwoordelijke

In artikel 1 sub d Wbp wordt een verantwoordelijke als volgt gedefinieerd: “de natuurlijke persoon, rechtspersoon of ieder ander die of het bestuursorgaan dat, alleen of tezamen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt”. De verantwoordelijke bepaalt welke persoonsgegevens worden verwerkt, voor welk doel ze worden verwerkt, welke middelen daarbij worden gebruikt en voor hoe lang de verwerking plaatsvindt.¹⁰² De feitelijke uitvoering kan gedelegeerd/gemandateerd worden aan anderen.

Bij de gemeente Haaren is de gemeenteraad, het College van Burgemeester en Wethouders (College), de burgemeester en/of de gemeentesecretaris de verantwoordelijke. De ambtelijke organisatie is daadwerkelijk belast met de verwerking van persoonsgegevens.

Er kan ook sprake zijn van gezamenlijke of gedeeltelijke verantwoordelijkheid.¹⁰³ Dat kan zich voordoen in samenwerkingsverbanden. Bij gezamenlijke verantwoordelijkheid is van elke partij de verantwoordelijke hoofdelijk aansprakelijk. Is voor elke deelverwerking een afzonderlijke verantwoordelijke, dan is er sprake van gedeeltelijke verantwoordelijkheid. In een samenwerkingsverband kan de verantwoordelijkheid ook bij één verantwoordelijke worden gelegd. De gemeente Haaren heeft bijvoorbeeld een samenwerkingsverband met de gemeente Boxtel. De administratie van de sectie Sociale Zaken (afdeling Publiekszaken) bevindt zich in Boxtel. Wel zit elke ochtend een medewerker bij het loket Wegwijs in de gemeente Haaren. Loket Wegwijs is een centraal aanspreekpunt voor inwoners van de gemeente Haaren voor voorzieningen met betrekking tot zorg, welzijn, inkomensondersteuning en (aangepast) wonen. De verantwoordelijke voor de gegevensverwerkingen van de sectie Sociale Zaken is het College van de gemeente Haaren.

Betrokkene

In artikel 1 sub f Wbp wordt een verantwoordelijke als volgt gedefinieerd: “degene op wie een persoonsgegeven betrekking heeft”. De persoonsgegevens bevatten informatie over de betrokkene van wie de persoonsgegevens worden verwerkt.¹⁰⁴

De gemeente Haaren verwerkt vrijwel uitsluitend gegevens van haar burgers. Omdat dit onderzoeksrapport gericht is aan de gemeente Haaren, wordt in plaats van de term “betrokkenen” de term “burgers” gebruikt.

Bewerker

In artikel 1 sub e Wbp wordt een bewerker als volgt gedefinieerd: “degene die ten behoeve van de verantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt, zonder aan zijn rechtstreeks gezag te zijn onderworpen”. De bewerker verwerkt in opdracht van en onder verantwoordelijkheid van

T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 36-37.

¹⁰² L.B. Sauerwein en J.J. Linnemann, *Handleiding voor verwerkers van persoonsgegevens* (Ministerie van Justitie) 2002, p. 16-17.

T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 38.

¹⁰³ T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 38-39.

¹⁰⁴ T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 41.

de verantwoordelijke de persoonsgegevens.¹⁰⁵ De bewerker behoort niet tot de organisatie van de verantwoordelijke. Een voorbeeld is de uitbesteding van de salarisadministratie aan een extern bureau.

De verantwoordelijke blijft als enige bevoegd tot het bepalen van welke persoonsgegevens worden verwerkt, voor hoe lang ze worden verwerkt, voor wel doel en met welke middelen ze worden verwerkt. De medewerkers die de persoonsgegevens verwerken behoren tot de organisatie van de verantwoordelijke, namelijk de gemeente Haaren, en staan in hiërarchische verhouding tot de verantwoordelijke. Zij zijn dus geen bewerkers. Een bewerker heeft veelal een contractuele relatie met de verantwoordelijke.¹⁰⁶

Ontvanger

In artikel 1 sub h Wbp wordt een ontvanger als volgt gedefinieerd: “degene aan wie de persoonsgegevens worden verstrekt”. De ontvanger kan zich zowel intern, zoals de verstrekking aan een medewerker van de gemeente Haaren, als extern bevinden.¹⁰⁷ Bij externe ontvangers moet gedacht worden aan de verstrekking van de gegevens aan de Belastingdienst of een gezondheidsinstelling.

Derde

In artikel 1 sub g Wbp wordt een derde als volgt gedefinieerd: “ieder, niet zijnde de betrokkene, de verantwoordelijke, de bewerker, of enig persoon die onder rechtstreeks gezag van de verantwoordelijke of de bewerker gemachtigd is om persoonsgegevens te verwerken”. De derde heeft geen hiërarchische of contractuele relatie met de verantwoordelijke.¹⁰⁸

¹⁰⁵ T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 40.

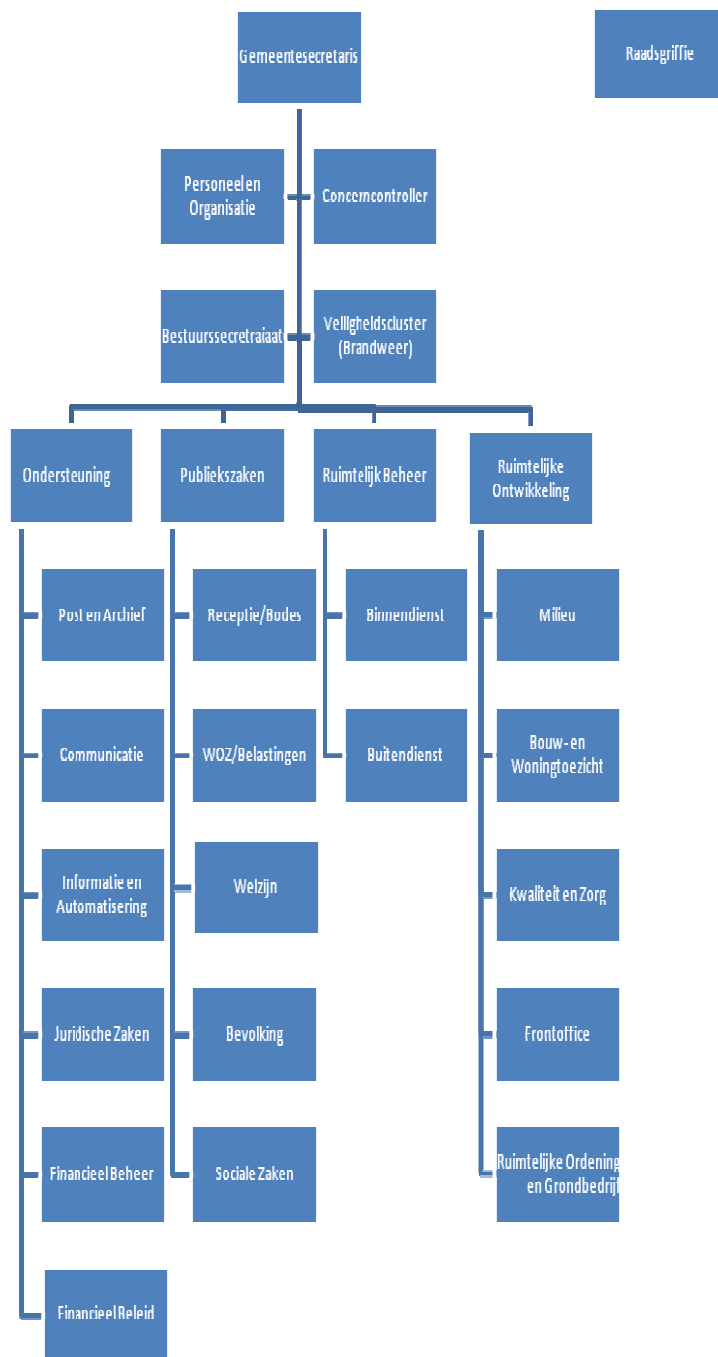
¹⁰⁶ T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 42.

¹⁰⁷ T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 42.

¹⁰⁸ T. Hooghiemstra & S. Nouwt, *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, Den Haag: Sdu Uitgevers 2007, p. 42.

II Organogram gemeente Haaren

III Vragenlijst Wet bescherming persoonsgegevens

Naam invuller:

Naam registratie:

Afdeling:

Sectie:

Enkele begrippen nader toegelicht:

Persoonsgegevens: elk gegeven betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon. Elk gegeven dat terug te leiden is tot een bepaald persoon.

Verwerken: elke handeling of elk geheel van handelingen met betrekking tot persoonsgegevens, waaronder in ieder geval het verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiding of enige andere vorm van terbeschikkingstelling, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, uitwisselen of vernietigen van gegevens.

Betrokkene: degene op wie een persoonsgegeven betrekking heeft.

Derde: ieder, niet zijnde de betrokkene, de verantwoordelijke, de bewerker, of enig persoon die onder rechtstreeks gezag van de verantwoordelijke of de bewerker gemachtigd is om persoonsgegevens te verwerken. De derde heeft geen hiërarchische of contractuele relatie met de verantwoordelijke.

De betrokkenen en de herkomst van de persoonsgegevens

De volgende vragen betreffen de personen van wie de persoonsgegevens worden verwerkt (de betrokkenen) en van wie u de persoonsgegevens hebt ontvangen. Uw gegevensverwerking kan betrekking hebben op verschillende betrokkenen. Voorbeelden van betrokkenen zijn:

- Medewerkers;
- Sollicitanten;
- Inwoners;
- Leerlingen;
- Mensen met een minimum inkomen;
- Aanvragers/houders van vergunningen.

1. Van welke personen verwerkt u persoonsgegevens (betrokkenen)?

2. Van wie hebt u de persoonsgegevens verkregen?

- ☐ Betrokkenen.
- ☐ Derden, namelijk

Verwerkingshandeling en wijze van vastlegging.

De persoonsgegevens kunnen handmatig, geheel of gedeeltelijk geautomatiseerd worden vastgelegd. Uw gegevensverwerking is (gedeeltelijk) geautomatiseerd indien u de persoonsgegevens met een computer verwerkt, zoals opslaan en bijwerken. Ook wanneer u de persoonsgegevens in een kast bewaart en met behulp van een computerprogramma het desbetreffende stuk in de kast vindt, is daarvan sprake.

3. Wat wordt er met de persoonsgegevens gedaan?

Er zijn meerdere antwoorden mogelijk.

- ☐ Verzamelen.
- ☐ Vastleggen.
- ☐ Ordenen.
- ☐ Bewaren/archiveren.
- ☐ Bijwerken.
- ☐ Wijzigen.
- ☐ Opvragen.
- ☐ Raadplegen.
- ☐ Gebruiken.
- ☐ Verstrekken: doorzenden/ verspreiden/andere vorm van terbeschikkingstelling.
- ☐ Samenbrengen.
- ☐ Het met elkaar in verband brengen.
- ☐ Afschermen.
- ☐ Uitwissen/vernietigen

4. Op welke wijze worden de persoonsgegevens verwerkt?

Er zijn meerdere antwoorden mogelijk.

- ☐ Geheel of gedeeltelijk geautomatiseerd, namelijk

- ☐ Handmatig, namelijk

Soort persoonsgegevens

De persoonsgegevens die u verwerkt, kunnen van algemene of bijzondere aard zijn.

Algemene persoonsgegevens zijn bijvoorbeeld: naam, adres, telefoonnummer, geslacht, burgerlijk servicenummer, etc.

Bijzondere persoonsgegevens zijn persoonsgegevens betreffende iemands godsdienst of levensovertuiging, ras, politieke gezindheid, gezondheid, seksuele leven en lidmaatschap van een vakvereniging. Ook strafrechtelijke persoonsgegevens en persoonsgegevens over onrechtmatig of hinderlijk gedrag in verband met een opgelegd verbod naar aanleiding van dat gedrag zijn bijzondere persoonsgegevens. Een pasfoto valt ook onder bijzondere persoonsgegevens (bijvoorbeeld een kopie van een identiteitsbewijs).

5. Welke algemene en bijzondere persoonsgegevens worden door u verwerkt?

Indien uw gegevensverwerking geautomatiseerd is, kunt u een print screen maken van het overzicht waar de persoonsgegevens in opgenomen worden. Hiervoor gaat u naar het overzicht waarin de persoonsgegevens worden opgenomen. Op het toetsenbord zit rechtsboven een toets met "Print Scrn" (naast F12). Wanneer u op deze toets drukt, wordt er een kopie gemaakt van hetgeen u op uw beeldscherm ziet. Vervolgens opent u een nieuw worddocument. Door op uw rechtermuisknop te drukken, kunt u in het worddocument de zojuist gemaakte kopie "plakken". Indien u wenst of wanneer u handmatig persoonsgegevens verwerkt, kunt u ook hieronder de persoonsgegevens die u verwerkt, vermelden. Graag **per categorie betrokkene** vermelden of een print screen maken van **alle** persoonsgegevens die u verwerkt.

Doel

De persoonsgegevens worden voor een of meerdere doeleinden verzameld, waarvoor ze ook worden gebruikt. De persoonsgegevens mogen ook verder worden verwerkt voor een of meer andere doeleinden dan waarvoor ze zijn verzameld. Van belang is de doeleinden van de verzameling en de verdere verwerking met elkaar verenigbaar zijn.

6. Voor welk doel of welke doeleinden zijn de persoonsgegevens verzameld?

Graag per betrokkene aangeven voor welk doel of welke doeleinden de persoonsgegevens zijn verzameld.

7. Voor welk doel of welke doeleinden worden de persoonsgegevens verder verwerkt?

Graag per betrokkene aangeven voor welk doel of welke doeleinden de persoonsgegevens verder worden verwerkt.

Gronden

De persoonsgegevens dienen voor gerechtvaardigde doeleinden verwerkt te worden. Dat is het geval als de gegevensverwerking is gebaseerd op een van de volgende gronden:

- Betrokkene heeft zijn/haar ondubbelzinnige toestemming gegeven;
- Noodzakelijk voor de uitvoering van een overeenkomst;
- Noodzakelijk vanwege een wettelijke verplichting;
- Noodzakelijk ter vrijwaring van een vitaal belang van de betrokkene;
- Noodzakelijk vanwege een publiekrechtelijke taak;
- Noodzakelijk vanwege een gerechtvaardigd belang van de verantwoordelijke of een derde.

Dat de toestemming ondubbelzinnig dient te zijn betekent dat er bij de verantwoordelijk absoluut geen twijfel mag bestaan over de gegeven toestemming van de betrokkene. De toestemming kan blijken uit gedragingen van de betrokkene. Ondubbelzinnige toestemming blijkt in ieder geval duidelijk wanneer dat op schrift is bevestigd. De toestemming moet betrekking op de gegevens die worden verwerkt. Dit houdt in dat de betrokkene op de hoogte moet zijn gesteld van welke gegevens worden verwerkt, voordat hij toestemming geeft voor de gegevensverwerking.

Persoonsgegevens zijn noodzakelijk voor de uitvoering van een overeenkomst als zonder de betreffende persoonsgegevens de overeenkomst, waarbij de betrokkene partij is, niet goed uitgevoerd kan worden. Dit geldt ook voor de naleving van een wettelijke plicht.

Wat betreft de noodzaak van het verwerken van persoonsgegevens voor een vitaal belang van de betrokkene moet gedacht worden aan een situatie waarin de betrokkene bewusteloos is en de verwerking van zijn of haar persoonsgegevens noodzakelijk is voor een goede medische hulpverlening.

Wanneer een taak specifiek voor het openbaar bestuur is geschapen, is er sprake van een publiekrechtelijke taak. Een voorbeeld is de afgifte van een bouwvergunning.

Er is sprake van een gerechtvaardigd belang wanneer de persoonsgegevens noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van bepaalde activiteiten van de verantwoordelijke of derden en het niet op een andere manier kan. Hierbij dient wel een afweging gemaakt te worden tussen het belang van de betrokkene en het belang van de verantwoordelijke of de derde.

8. Op welke grond(en) vindt uw gegevensverwerking plaats? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Betrokkene heeft zijn/haar ondubbelzinnige toestemming gegeven.
- ☐ Noodzakelijk voor de uitvoering van een overeenkomst.
- ☐ Noodzakelijk vanwege een wettelijke verplichting, namelijk
- ☐ Noodzakelijk ter vrijwaring van een vitaal belang van de betrokkene.
- ☐ Noodzakelijk vanwege een publiekrechtelijke taak.
- ☐ Noodzakelijk vanwege een gerechtvaardigd belang van de verantwoordelijke of een derde.

Voorafgaand onderzoek.

Voorafgaand aan bepaalde gegevensverwerkingen stelt het CBP een onderzoek in. Het CBP stelt aan de hand van het resultaat van het voorafgaand onderzoek een advies op betreffende de rechtmatigheid van de gegevensverwerking. In vraag 8 tot en met 12 komen de gegevensverwerkingen aan bod waarvoor een voorafgaand onderzoek verplicht is gesteld. Een voorbeeld is het verwerken van het burgerservicenummer (voorheen sofi-nummer). Met het burgerservicenummer kunnen bestanden gemakkelijk aan elkaar gekoppeld worden. Hierdoor is de kans op onrechtmatig gebruik van persoonsgegevens groter.

9. Is in een wet het gebruik van het burgerservicenummer voor de identificatie van de betrokkene voorgeschreven?

- ☐ Nee, ga naar vraag 11.
- ☐ Ja, ga naar vraag 10.
- ☐ Niet van toepassing, ga naar vraag 11.

10. Zal het burgerservicenummer worden verwerkt voor de uitvoering van die wet of voor doeleinden die in die wet zijn bepaald?

- ☐ Nee.
- ☐ Ja.

11. Legt u de persoonsgegevens vast op eigen waarneming (gegevens afkomstig uit openbare registers, zoals het Kadaster) vallen hier niet onder)?

- ☐ Nee.
- ☐ Ja.

12. Verwerkt u voor derden strafrechtelijke gegevens of gegevens over onrechtmatig/hinderlijk gedrag?

- ☐ Nee.
- ☐ Ja.
- ☐ Niet van toepassing.

De verantwoordelijke.

De verantwoordelijke bepaalt welke persoonsgegevens worden verwerkt, voor welk doel ze worden verwerkt, welke middelen daarbij worden gebruikt en voor hoe lang de verwerking plaatsvindt. Bij de gemeente Haaren is het College van Burgemeester en Wethouders (College), de burgemeester, de gemeenteraad of de gemeentesecretaris de verantwoordelijke. Onder de bevoegdheid van de verantwoordelijke vindt de gegevensverwerking plaats. De feitelijke uitvoering wordt in veel gevallen gedelegeerd/gemandateerd aan medewerkers. Het bestuursorgaan blijft in geval van mandaat wel verantwoordelijk voor de gegevensverwerking. In geval van een samenwerkingsverband kunnen er echter meerdere verantwoordelijken zijn. Is het onduidelijk wie de verantwoordelijke is, dan is het degene die naar de maatstaven in het maatschappelijk verkeer voor de gegevensverwerking verantwoordelijk is.

13. Wie is de verantwoordelijke voor uw gegevensverwerking?

Er kan sprake zijn van meerdere verantwoordelijken.

- ☐ Het College.
- ☐ De burgemeester.
- ☐ De gemeenteraad.
- ☐ De gemeentesecretaris.
- ☐ Anders, namelijk

Indien er meerdere verantwoordelijken zijn, ga verder met vraag 15. Is er slechts één verantwoordelijke, dan kunt u verder gaan met vraag 16.

14. Welke verantwoordelijke is verantwoordelijk voor welk deel van uw gegevensverwerking?

De bewerker.

De externe organisatie die de persoonsgegevens voor de verantwoordelijke verwerkt, is de bewerker. De bewerker behoort niet tot de medewerkers van de gemeente Haaren en verwerkt volgens de instructies van de verantwoordelijke de persoonsgegevens. Er bestaat ook geen hiërarchische relatie tussen de bewerker en de verantwoordelijke. De ambtenaren die de persoonsgegevens verwerken staan in hiërarchische verhouding tot de verantwoordelijke en zijn dus geen bewerkers. De ambtenaren hebben de bevoegdheid tot het verwerken van persoonsgegevens middels een mandaat verkregen. Een bewerker heeft veelal een contractuele relatie met de verantwoordelijke.

15. Worden de persoonsgegevens door een of meerdere externe organisaties verwerkt en zo ja, door wie? Indien nee, door welke medewerkers van de gemeente Haaren worden de persoonsgegevens verwerkt?

- ☐ Nee.
- ☐ Ja. De persoonsgegevens worden verwerkt door

Uitwisseling van persoonsgegevens.

Het is mogelijk dat u zowel intern als extern persoonsgegevens uitwisselt. Er kunnen bijvoorbeeld persoonsgegevens extern worden uitgewisseld met justitiële instellingen (zoals penitentiaire instellingen) en andere gemeentelijke instellingen (zoals leerplichtambtenaren, CWI en maatschappelijk werk).

16. Wisselt u persoonsgegevens extern uit, en zo ja met wie?

- ☐ Nee.
- ☐ Ja, namelijk

17. Wisselt u persoonsgegevens intern uit, en zo ja met wie?

- ☐ Nee.
- ☐ Ja, namelijk

18. Worden persoonsgegevens uit uw verwerking doorgegeven naar landen die niet tot de Europese Unie behoren?

- ☐ Nee.
- ☐ Ja, namelijk

De beveiliging.

Om de persoonsgegevens niet te verliezen en/of om onrechtmatige verwerking ervan te voorkomen dienen passende technische en organisatorische maatregelen te zijn genomen.

19. Welke maatregelen heeft u genomen om de persoonsgegevens te beveiligen?

- ☐ Kasten/deuren zijn afgesloten.
- ☐ Bureaus worden leeggemaakt aan het einde van de werkdag.
- ☐ Een beperkt aantal mensen heeft toegang tot het computersysteem.
- ☐ Beveiligde toegang tot het computersysteem.
- ☐ Screensaver met wachtwoord.
- ☐ Anders, namelijk

20. Wie hebben er zowel intern als extern toegang tot de persoonsgegevens?

21. Hoe lang worden de persoonsgegevens bewaard?

Informatieverstrekking aan de betrokkenen

22. Op welk moment stelt u de betrokkenen op de hoogte van de gegevensverwerking?

- ☐ Voordat met de gegevensverwerking wordt aangevangen.
- ☐ Nadat met de gegevensverwerking is aangevangen.
- ☐ Op moment van verkrijging.
- ☐ Wanneer ik de persoonsgegevens aan derden verstrek.
- ☐ Niet.

23. Welke informatie deelt u de betrokkenen mede?

Rechten van de betrokkenen

De Wbp kent de betrokkene een drietal rechten toe met betrekking tot zijn gegevensverwerking. De betrokkene heeft het correctierecht, het recht van verzet en het recht op inzage.

24. Bent u bekend met de procedures rondom de rechten van de betrokkenen?

- ☐ Nee.
- ☐ Ja.

Tot slot

Op intranet onder de map "Wet bescherming persoonsgegevens" is een lijst opgenomen met welke gegevensverwerkingen al zijn gemeld bij het CBP.

25. Is uw gegevensverwerking al aangemeld bij het CBP?

- ☐ Nee.
- ☐ Ja.

Vriendelijk bedankt voor uw medewerking!

IV Overzicht gegevensverwerkingen

Afdeling	Naam gegevensverwerking	Ingevuld	Niet ingevuld
Ondersteuning	Bezwaar bouwleges	x	
	Bezwaar- en beroepschriften gemeentebesluiten	x	
	Collectevergunning	x	
	Collectieve ongevallen- en aansprakelijkheidsverzekeringen	x	
	Communicatiepanel/jongerenpanel	x	
	Debiteuren en crediteuren	x	
	Drank- en Horecavergunning/ontheffing	x	
	Klachtenprocedure	x	
	Koopzondagen		x (geen persoonsgegevens)
	Machtigingen om de gemeente te vertegenwoordigen tijdens hoorzittingen	x	
	Marktplaatsvergunning	x	
	Ontheffing winkeltijdenwet	x	
	Postregistratie	x	
	Reclamevergunning	x	
	Standplaatsvergunning	x	
	Stand van zaken schadeclaims	x	
	Tijdelijke vergunning (evenementen, buurtfeesten)	x	
	Terrasvergunning		x (geen gegevensverwerking)
	Toegangsregistratie	x	
	Toezichthouders	x	
	Ventvergunning	x	
	Vergunning aanbieden diensten aan de weg	x	
	Wet op de kansspelen	x	
Publiekszaken	Aangehaakte persoonsgegevens GBA	x	
	Bezwaar belastingaanslag WOZ	x	
	Bijzondere bijstand		x (valt onder de WWB)
	Decentrale belastingen	x	
	Gehandicaptenparkeerkaart	x	
	Gemeentelijk kadaster		x (zie hoofdstuk zes)
	Kwijtschelding	x	
	Leerlingenvervoer	x	

	Leerplicht		x (geen persoons-gegevens)
	Reisdocumentenadministratie	x	
	Rijbewijzenadministratie	x	
	Subsidieverstreking	x	
	Tegemoetkoming kinderopvang	x	
	Toeristenbelasting	x	
	Uitvoering IOAW/IOAZ/WWB/minimaregelingen/langdurigheidtoeslag	x	
	Uitvoering Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen		x (handmatig, geen bestand)
	Uitvoering Wet inburgering	x	
	Uitvoering Wet sociale werkvoorziening	x	
	Uitvoering WMO	x	
	Vangnetregeling Huursubsidie		x (vervallen)
	Verzoek om naamswijziging		x (handmatig, geen bestand)
	Verzoek om naturalisatie		x (handmatig, geen bestand)
	WIW, Wet REA, ID-banen		X (valt onder de WWB)
Ruimtelijk Beheer	Gladheidbestrijding		x (geen persoons-gegevens)
	In- en uitritvergunning	x	
	Kapvergunning	x	
	Melding beheer en verkeer (Meldpunt Haaren)	x	
	Pachten	x	
	Riolering/huis- en kolkaansluitingen		x (geen persoons-gegevens)
	Straatverlichting		x (geen persoons-gegevens)
Ruimtelijke Ontwikkeling	Aanlegvergunning		x (geen persoons-gegevens)
	Asbestverwijdering		x (geen persoons-gegevens)
	Bestemmingsplan: afwijken, verzoek om wijziging, vrijstelling	x	
	Bezwaar en beroep RO	x	
	Bijzonder afval	x	

	Bodemonderzoek		x (geen persoons-gegevens)
	Bouw- en sloopafval		x (geen persoons-gegevens)
	Bouwvergunning	x	
	Gebruiksvergunning voor gebouwen en inrichtingen		x (geen persoons-gegevens)
	Gemeentelijke monumenten	x	
	Handhaving bewoning recreatiewoningen	x	
	Handhavingsregister	x	
	Huisnummers	x	
	Huur en verhuur van gemeentelijke gebouwen		x (geen persoons-gegevens)
	Reststroken	x	
	Milieuregistratieprogramma/ milieucontrole	x	
	Milieuvergunning	x	
	Planschadevergoeding	x	
	Sloopvergunning	x	
	Vergunning gemeentelijke monumenten	x	
	Werkgroep Open Monumentendag	x	
	Woningzoekendenregister	x	
Staf	Brandweer: eigen adressenlijst	x	
	Europese aanbestedingen		x (geen gegevens-verwerking)
	Fireman registratieprogramma	x	
	Koninklijke en gemeentelijke onderscheidingen	x	
	Personeelsadministratie	x	
	Rampenbestrijding	x	
	Rampenbestrijding (pasjes)	x	
	Salarisadministratie	x	
	Sollicitanten	x	
Raadsgriffie	Nevenfuncties bestuur	x	
Overig	Adressenlijst leden commissies	x	
	Collegawijzer	x	
	Contactpersonen externe partners	x	
	Personeelsvereniging	x	
	Subsidieverstreking	x	
	Website gemeente Haaren	x	

V Toelichting Wbp in MT-vergadering

MT VOORSTEL

Onderwerp	: Wet bescherming persoonsgegevens
Auteur	: Karlijn Smulders
Afdeling	: alle afdelingen
Status	: verzoek om medewerking
Behandeltijd	: rondvraag
MT vergadering	: 12 maart 2008
Toelichting in MT gewenst	: ja
Behandeling in OR en B&W	: nee

Sinds september 2001 is de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) van kracht. De Wbp schrijft voor aan welke voorwaarden de gegevensverwerkingen moeten voldoen. Voldoet de gegevensverwerking niet aan de voorwaarden, dan is er sprake van een onrechtmatige gegevensverwerking. Het verwerken van persoonsgegevens heeft betrekking op elke handeling die met persoonsgegevens te maken heeft: verzamelen, opslaan, verstrekken, vernietigen, etc. Het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) houdt toezicht op de naleving van de Wbp. Het CBP kan een bestuurlijke boete van € 4.500,- opleggen wanneer een gegevensverwerking niet aan de Wbp voldoet. Om flinke boetes te voorkomen, is het van belang dat de gemeente Haaren over een geactualiseerde registratie beschikt!

Aanpak.

De afdelingshoofden zien er op toe dat voor alle verwerkingen die binnen hun afdeling plaatsvinden vragenlijsten zijn ingevuld. Op intranet staat een folder waarin informatiebladen, aanvullende informatie en het vragenformulier te vinden is. Wanneer de informatie onduidelijk of niet toereikend is, kan een beroep worden gedaan op Karlijn.

Alle actuele gegevensverwerkingen moeten geïnventariseerd worden via de vragenformulieren. Daarna vindt pas de toetsing plaats of een verwerking ook gemeld moet worden bij het CBP. Daarbij moet ook aandacht geschonken worden aan voor de hand liggende zaken, die toch als verwerkingen in de zin van de Wbp worden beschouwd, bijvoorbeeld de Collegawijzer.

Verder is het belangrijk om attent te zijn op dat nieuwe verwerkingen gemeld moeten worden, voordat zij in gebruik worden genomen. Om een indruk te geven van de verwerkingen die op dit moment door de gemeente Haaren zijn aangemeld, is een kopie van het meldingenregister bijgevoegd.

Vragenformulieren worden geretourneerd aan Karlijn. Daarna vindt toetsing en eventueel melding bij het CBP plaats.

De aangeleverde informatie uit het verleden (2003) biedt geen garantie voor de toekomst.

VI Toelichting Wbp op intranet

Sinds september 2001 is de Wet bescherming persoonsgegevens van kracht. De Wbp schrijft voor aan welke voorwaarden de gegevensverwerkingen moeten voldoen. Voldoet de gegevensverwerking niet aan de voorwaarden, dan is er sprake van een onrechtmatige gegevensverwerking.

Het verwerken van persoonsgegevens heeft betrekking op elke handeling die met persoonsgegevens te maken heeft: verzamelen, opslaan, verstrekken, vernietigen, etc. Het College bescherming persoonsgegevens (CBP) houdt toezicht op de naleving van de Wbp. Bij het CBP moeten veel gegevensverwerkingen gemeld worden. Wordt de Wbp niet (correct) nageleefd, dan kan het CBP flinke boetes opleggen.

Om flinke boetes te voorkomen, is het van belang dat de gemeente Haaren over een geactualiseerde registratie beschikt! Alle actuele gegevensverwerkingen moeten geïnventariseerd worden via daarvoor bestemde vragenlijsten. Daarna vindt pas de toetsing plaats of een verwerking ook gemeld moet worden bij het CBP. Nieuwe verwerkingen moeten gemeld worden, voordat zij in gebruik worden genomen.

Op intranet, onder "Beleid" → "Wetgeving" is aanvullende informatie over de Wbp en de vragenlijst terug te vinden.

VII Het Vrijstellingsbesluit

Artikel VB	Vrijgesteld van de meldingsplicht zijn	Uiterlijke bewaartermijn
3	Gegevensverwerkingen betreffende leden/begunstigers van verenigingen, stichtingen en publiekrechtelijke beroepsorganisaties.	Twee jaren na beëindiging lidmaatschap.
4	Gegevensverwerkingen betreffende personen en hun gezinsleden of begunstigers van kerkgenootschappen of andere genootschappen op geestelijke grondslag.	Twee jaren na beëindiging lidmaatschap/contact.
5	Gegevensverwerkingen betreffende sollicitanten.	Vier weken na einde sollicitatieprocedure of op verzoek sollicitant.
6	Gegevensverwerkingen betreffende uitzendkrachten.	Twee jaren na inschrijving of na de dag waarop de uitzendkracht o.g.v. de inschrijving werkzaam was of op verzoek van de uitzendkracht.
7	Gegevensverwerkingen betreffende de personeelsadministratie.	Twee jaren na beëindigen dienstverband/werkzaamheden.
8	Gegevensverwerkingen betreffende de salarisadministratie.	Twee jaren na beëindigen dienstverband/werkzaamheden.
9	Gegevensverwerkingen betreffende de aanspraak van (oud) personeelsleden op uitkeringen i.v.m. de beëindiging van een dienstverband.	Twee jaren nadat de aanspraken zijn beëindigd.
10	Gegevensverwerkingen betreffende personen die aanspraak maken op een pensioen of een uitkering i.v.m. vervroegde uittrekking.	Twee jaren nadat de aanspraak is beëindigd.
11	Gegevensverwerkingen betreffende abonnees van kranten, tijdschriften of andere publicaties.	Twee jaren nadat het abonnement is beëindigd.
12	Gegevensverwerkingen betreffende debiteuren en crediteuren.	Twee jaren na voldoening van de desbetreffende vordering.
13	Gegevensverwerkingen betreffende afnemers en leveranciers.	Twee jaren na afhandeling desbetreffende transactie.
14	Gegevensverwerkingen betreffende de huur en verhuur van (on)roerende zaken.	Twee jaren na beëindiging huur. Gegevens m.b.t. de huurtoeslag worden uiterlijk vijf jaren na beëindiging recht op huurtoeslag verwijderd.
15	Gegevensverwerkingen betreffende juridische en financiële dienstverlening aan cliënten door notarissen, advocaten of andere rechtshulpverleners.	Twee jaren nadat de zaak is afgehandeld, het geschil is beslecht of de controle is uitgeoefend. Indien bepaalde gedragingen beroepsregels van toepassing zijn, dienen de persoonsgegevens verwijderd te worden nadat de bezwaartermijn in de desbetreffende regels is verstreken.

16	Gegevensverwerkingen betreffende patiënten van beoefenaren van individuele beroepen in de gezondheidszorg.	Op deze gegevensverwerking is de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst van toepassing.
17	Gegevensverwerkingen betreffende personen duurzaam verblijven en verzorgd worden in verzorgingshuizen en verpleeghuizen.	Vijf jaren nadat de zorgverlening is geëindigd.
18	Gegevensverwerkingen betreffende het verlenen van kinderopvang.	Twee jaren na beëindiging opvang.
19	Gegevensverwerkingen betreffende leerlingen, deelnemers en studenten van instellingen voor onderwijs.	Twee jaren na beëindiging studie.
20	Gegevensverwerkingen betreffende leerplichtigen ter uitvoering van de Leerplichtwet 1969.	Twee jaren na einde leerplicht.
21	Gegevensverwerkingen betreffende het verstrekken van de vergoeding van de kosten verbonden aan het leerlingenvervoer.	Twee jaren na einde schooljaar waarop de vergoeding betrekking heeft.
22	Gegevensverwerkingen betreffende het verlenen van vergunningen, ontheffingen en machtigingen krachtens een wettelijk voorschrift dan wel met het oog op een melding krachtens een wettelijk voorschrift.	Twee jaren nadat het recht op de vergunning is komen te vervallen.
23	Gegevensverwerkingen betreffende belastingplichtigen bedoeld voor de heffing of invordering van belastingen krachtens de Gemeentewet, dan wel voor de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken.	Tien jaar na voldoening van de vordering.
24	Gegevensverwerkingen betreffende de afgifte van reisdocumenten.	Vijf jaren na inlevering reisdocument, overlijden burger of het reisdocument ongeldig is geworden.
25	Gegevensverwerkingen betreffende grafrechten.	Twee jaren nadat het grafrecht is komen te vervallen.
26	Gegevensverwerkingen betreffende naturalisatieverzoeken.	De persoonsgegevens worden verwijderd zodra de Nederlandse nationaliteit is toegekend of twee jaren nadat het verzoek is afgewezen.
27	Gegevensverwerkingen betreffende verzoeken om (geslachts)naamwijzingen.	Twee jaren na afhandeling verzoek.
28	Gegevensverwerkingen betreffende de dienstplicht.	Twee jaren na uitschrijving voor de dienstplicht.
29	Gegevensverwerkingen die uitsluitend een archiefbestemming hebben.	Zodra de archiefbescheiden geen archiefbestemming meer hebben (zie selectielijst).
30	Gegevensverwerkingen betreffende wetenschappelijk onderzoek of statistiek.	Na zes maanden nadat de gegevens van de burger zijn verkregen, moeten bepaalde gegevens worden verwijderd.
31	Gegevensverwerkingen betreffende de registratie van de ontvangst, behandeling en de afdoening van documenten.	Vijf jaren na vastlegging persoonsgegevens.

32	Gegevensverwerkingen betreffende netwerksystemen.	Zes maande na verkrijging of twee jaren na beëindiging dienstverband/werkzaamheden.
33	Gegevensverwerkingen betreffende het onderhoud, het beheer, de beveiliging, het gebruik en de goede werking van computersystemen of computerprogramma's binnen de gemeente Haaren.	Zes maanden na verkrijging.
34	Gegevensverwerkingen betreffende het gebruik van communicatieapparatuur.	Zes maanden na verkrijging.
35	Gegevensverwerkingen betreffende de toegangscontrole.	Zes maanden nadat het recht op de toegang is komen te vervallen.
36	Gegevensverwerkingen betreffende personen die in dienst zijn van of werkzaam zijn binnen de gemeente Haaren, maar waarop de artikelen 3-35 niet van toepassing zijn.	Zes maanden na beëindiging dienstverband/werkzaamheden.
37	Gegevensverwerkingen betreffende de bezoekersregistratie.	Zes maanden na de datum van het bezoek.
38	Gegevensverwerkingen betreffende het gebruik van videocameratoezicht voor de beveiliging van personen, gebouwen, terreinen, zaken en productieprocessen.	24 uren na maken van de opname.
39	Gegevensverwerkingen betreffende personen die een bezwaarschrift of een klacht hebben ingediend, dan wel betreffende een aanhangige gerechtelijke procedure.	Twee jaren na afhandeling van het bezwaarschrift, klacht of de gerechtelijke procedure.
40	Gegevensverwerkingen betreffende registers en lijsten.	Twee jaren nadat de desbetreffende hoedanigheid is komen te vervallen, de desbetreffende hoedanigheid is verkregen of de desbetreffende prestatie is geleverd.
41	Gegevensverwerkingen betreffende oud-leden of oud-studenten.	Op verzoek van de burger of wanneer de desbetreffende burger is overleden.
42	Gegevensverwerkingen benodigd voor communicatie, maar waarop de artikelen 3-41 niet van toepassing zijn.	Een jaar nadat de relatie tussen de burger en de gemeente is verbroken of op verzoek van de burger.
43	Gegevensverwerkingen die een combinatie vormen van twee of meer verwerkingen bedoeld in dit artikel.	Zie de desbetreffende gegevensverwerkingen.

Er is geen sprake van vrijstelling wanneer de gegevensverwerkingen zijn onderworpen aan een voorafgaand onderzoek (artikel 45 VB)

VIII Meldingen CBP

Meldingen College

Melding	Meldingsnummer
Wet Inburgering nieuwkomers	1126116
Wet voorziening Gehandicapten	1126128
Vangnetregeling Huursubsidie	1126097
WIW, Wet REA, ID-banen	1126104
Gemeentelijk kadaster	1148541
Handhavingsregister	1148551
Subsidie voor verenigingen	1148563
Bijzondere bijstand	1148575
Wet Werk en Bijstand, IOAW, IOAZ	1246359

Meldingen Burgemeester

Melding	Meldingsnummer
Rijbewijzenadministratie	1148599
Registratie Koninklijke en gemeentelijke onderscheidingen	1148587